

STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VIDES PĀRSKATS

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2023.-2029. GADAM

IZSTRĀDĀTĀJS:

Vides jomas eksperte Inga Gavena –Vides pārskata sagatavošana

2. pielikums

Jūrmalas domes 2022. gada 15. septembra lēmumam

Nr. 409 (protokols Nr. 14, 3. punkts)

SATURS

1. IEVADS	5
2. Attīstības programmas izstrādes pamatojums, uzdevumi un saturs	6
3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	10
3.1 STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	10
3.2 NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	14
3.3 Reģionālie Attīstības plānošanas dokumenti	18
4. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE	22
4.1 STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	22
4.2 SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IESAISTĪŠANA	23
5. JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS TERITORIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS	26
5.1 VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	26
5.2 VIRSZEMES ŪDEŅI	26
5.3 PELDŪDEŅI	28
5.4 PELDVIETAS AR ZILĀ KAROGA SERTIFIKĀTU	30
5.5 JAHTU OSTAS	30
5.6 HIDROLOĢISKĀ STĀVOKĻA IZMAIŅAS	31
5.6.1 Plūdu riska vērtējums	31
5.6.2 Meliorācijas sistēmu uzturēšana/pilnveidošana	35
5.7 DABAS RESURSI	35
5.7.1 Zemes dzīļu resursi	36
5.7.2 Minerālūdens ieguve	38
5.7.3 Dzeramā ūdens apgāde	39
5.8 KULTŪRVĒSTURISKĀ VIDE	40
5.9 AINAVISKĀS VĒRTĪBAS	41
5.10 DABAS TERITORIJAS	43
5.11 RISKĀ TERITORIJAS	49
6. ANTROPOGĒNĀ IETEKME	51
6.1 PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS	56
6.2 ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA	59
6.3 TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA	59
6.4 RŪPNIECISKĀS UN CITAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RISKI	60
6.5 POLDERU TERITORIJAS	61
7. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	66
8. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT UN AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI	67
9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	68
10. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI	79
11. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS	81
12. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	83
13. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME	84

14. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	85
7. IZMANTOTĀ LITERATŪRA.....	87

PIELIKUMI

1. Lēmums Nr. 4-02/66 Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu
2. Paziņojuma par sabiedrisko apspriešanu publikācija
3. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoli
4. Valsts vides dienesta atzinums
5. Veselības inspekcijas atzinums
6. Dabas aizsardzības pārvaldes atzinums

VIDES PĀRSKATĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI:

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija
Jūrmalas Attīstības programma– Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.-2029.gadam
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
CFLA - Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DAP – Dabas aizsardzības pārvalde
ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds
HES – hidroelektrostacija
IAS – ilgtspējīgas attīstības stratēģija
ĪADT – Īpaši aizsargājama dabas teritorija
IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IP – ilgtermiņa prioritātes
LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LVĢMC – Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK – Ministru kabinets
NAP2027 – Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam
NATURA 2000 – Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls
NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NVO – nevalstiskās organizācijas
RV – rīcības virziens
SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
SEG – siltumnīcefekta gāzes
SM – stratēģiskais mērķis
U – uzdevums
ŪO – ūdens objekts
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs
VPVKAC - Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs
VTP – vidēja termiņa prioritātes
VRAA – Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VVD – Valsts vides dienests

1. IEVADS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programmai 2023. – 2029. gadam, kas izstrādāta saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes 2019. gada 21. marta lēmumu Nr. 108 “Par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023.-2029. gadam izstrādes uzsākšanu”.

SIVN veikts un Vides pārskats izstrādāts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk tekstā – MK 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157) un 2021.gada 11. augusta Vides pārraudzības valsts biroja Lēmumu Nr. 4-02/78 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

SIVN Vides pārskatu pamatojoties uz noslēgto Līgumu izstrādāja vides eksperte Inga Gavena.

SIVN ietvaros sagatavots Vides pārskats, kas balstās uz Jūrmalas Attīstības programmā ietverto pilsētas attīstības vidēja termiņa prioritātēm, ar to īstenošanai noteiktajiem rīcības virzieniem un uzdevumiem.

Vides pārskata izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, sniegta informācija par to, kādi starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi attiecas uz attiecīgo teritoriju, analizēts teritorijas esošais vides stāvoklis, izvērtēta plānošanas dokumenta plānoto darbību iespējamā ietekme uz vides stāvokli un izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Vides pārskatā izmantoti pašvaldības sagatavotie kartogrāfiskie materiāli un citi pieejamie materiāli (kartes, izpētes, reģistri u.tml.), kuru avots norādīts pie attiecīgās informācijas.

Vides pārskata un Jūrmalas Attīstības programmas sabiedriskā apspriešana tiks veikta vienlaicīgi, laika posmā no 8. aprīļa līdz 1. jūnijam.

2. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IZSTRĀDES PAMATOJUMS, UZDEVUMI UN SATURS

Šobrīd spēkā esošā Jūrmalas pilsētas Attīstības programmas 2014.–2020.gadam darbības termiņš ar Jūrmalas Domes lēmumiem ir vairākkārt pagarināts, pamatojoties uz Grozījumiem Teritorijas attīstības plānošanas likumā” (Nr.475/Lp13), ar ko Teritorijas attīstības plānošanas likuma pārejas noteikumi papildināti ar 17. un 18. punktu. Minētā likuma 17.punkta redakcija paredz nodrošināt administratīvi teritoriālās reformas procesu 2019., 2020. un 2021.gadā, nosakot, ka jaunus šā likuma 20.panta 1., 2. un 3.punktā noteiktos pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentus apstiprina pašvaldības dome, kas ievēlēta 2021.gada pašvaldību vēlēšanās. Savukārt 18.punkta redakcija noteic, ka līdz 17.punktā noteikto pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu apstiprināšanai pašvaldības domei ir tiesības pagarināt spēkā esošo teritorijas attīstības plānošanas dokumentu darbības termiņus, kā arī normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veikt citus nepieciešamos grozījumus.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 74.punktu, ja attīstības programmas darbības termiņš ir beidzies, tā ir spēkā līdz jaunas attīstības programmas apstiprināšanai.

Tādējādi pašreizējā Attīstības programma ir spēkā līdz jaunās Attīstības programmas apstiprināšanai.

Jūrmalas pilsētas dome 2019. gada 21. martā pieņēma lēmumu Nr. 108 “Par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023.-2029.gadam izstrādes uzsākšanu”.

Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.–2029. gadam ir attīstības plānošanas dokuments septiņiem gadiem, kurā nosaka darbības, atbildīgos to īstenošanai un termiņus, lai attīstītu Jūrmalas pilsētu un racionāli ieguldītu pašvaldības budžeta līdzekļus.

Atbilstoši MK 23.03.2004. noteikumiem “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 5. un 6. punktos noteiktajam, veiktas konsultācijas ar VVD Lielrīgas RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību:

- VVD Lielrīgas RVP 2020. gada 28. oktobra vēstule Nr. 11.2/8886/RI/2020 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”. VVD Lielrīgas RVP ieskatā Attīstības programmai būtu jāveic Stratēģiskais novērtējums, jo šī teritorijas attīstības plānošanas dokumenta īstenošanai var būt būtiska ietekme uz vidi un cilvēku veselību. Jāņem vērā arī tas, ka pilsētas ekonomiskās attīstības interesēm ir liela varbūtība nonākt pretrunā ar vides aizsardzības interesēm, jo Jūrmalā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, t.sk. Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *Natura 2000*, Rīgas jūras līča piekrastes krasta kāpu aizsargjosla, Lielupes aizsargjosla, valsts nozīmes kultūras pieminekļi u.c. ietekmei pakļautas jutīgas teritorijas. Rūpes par vides un cilvēku veselības kvalitātes nodrošināšanu pieprasa arī Jūrmalas pilsētai piešķirtais kūrorta statuss. Turklāt vērā ņemams ir Likuma 3. panta 1. punktā minētais princips: *ietekmes novērtējums izdarāms agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā*.
- DAP administrācija 2020. gada 26. oktobra vēstule Nr. 4.9/5445/2020–N “Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023.–2029. gadam”, kurā DAP administrācija paudusi viedokli, ka plānošanas dokumentam būtu nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu. DAP administrācija atzīmējusi, ka jāņem vērā Jūrmalas pilsētas atrašanās Rīgas jūras līča piekrastē, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla ir visā pilsētas garumā. Jūrmalas pilsētas teritorijā ir arī vairākas

Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* teritorijas – Ķemeru Nacionālais parks (daļēji), dabas liegums “*Lielupes grīvas pļavas*” un dabas parks “*Ragakāpa*”.

- Veselības inspekcijas 2020. gada 14. oktobra vēstule Nr. 4.5.–1./23237 “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023.–2029. gadam*”. Izvērtējot Attīstības programmas īstenošanas jomu un ar to saistītās Attīstības stratēģijā izvirzītās prioritātes, Veselības inspekcija uzskata par iespējamu piemērot Stratēģisko novērtējumu Attīstības programmai.

Vides pārraudzības valsts birojs 2021. gada 16. jūlijā pieņēma lēmumu Nr. 4-02/66 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”.

Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.–2029. gadam ir Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kura izstrāde ir uzsākta 2019. gadā un kuru veikuši Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību darbinieki sadarbībā ar jūrmalniekiem, t.sk. uzņēmējiem, jauniešiem, NVO pārstāvjiem, pieaicinot nozaru ekspertus.

Jūrmalas Attīstības programma ir izstrādāta, ņemot vērā pašreizējās (2020.–2021. gads) attīstības tendences un procesus pasaulē un Latvijā, normatīvos aktus, nacionāla līmeņa plānošanas dokumentus (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam u.c.), Rīgas plānošanas reģiona (t.sk. Rīgas metropoles areāla) un to vietējo pašvaldību spēkā esošos (t.sk. izstrādes procesā esošos) teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsēta, kā arī pārskatot iepriekšējos un spēkā esošos Jūrmalas plānošanas dokumentus, veicot iedzīvotāju aptauju (2020. gadā) un uzklusot iedzīvotāju viedokļus un priekšlikumus tiešsaistes tikšanās.

Balstoties uz Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības ilgtermiņa redzējumu un atbilstoši veiktajai datu analīzei un sešām tematiskajās darba grupās izdiskutētām valstspilsētas vidēja termiņa prioritātēm, Jūrmalas Attīstības programmā ir definētas septiņas prioritātes (PILSĒTA) un tām ir pakārtoti rīcības virzieni, uzdevumi un darbības, lai sekmētu ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, viedu pilsētas attīstību un Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanu.

Jūrmalas Attīstības programmu veido šādas sadaļas:

1. daļa. Pašreizējās situācijas analīze;
2. daļa. Stratēģiskā daļa:
 - 2.1. sadaļa. Rīcības plāns;
 - 2.2. sadaļa. Investīciju plāns;
 - 2.3. sadaļa. Īstenošanas uzraudzības kārtība;
 - 2.4. sadaļa. Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem;

Jūrmalas pilsētas dome ar 2021.gada 29.jūlija lēmumu Nr.293 “Grozījumi Jūrmalas pilsētas domes 2019.gada 21.marta lēmumā Nr.108 “*Par Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2023.-2029.gadam izstrādes uzsākšanu*”” ir apstiprinājusi Attīstības programmas izstrādes darba uzdevumu un izstrādes grafiku.

Attīstības programmas izstrādes uzdevumi:

- definēt Jūrmalas valstspilsētas vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus un rīcību virzienu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
- izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumu un to vietējo pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība;

- izstrādājot attīstības programmu, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos Jūrmalas valstspilsētas plānošanas dokumentus, jau uzsāktos un iepļānotos infrastruktūras projektus;
- nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību attīstības programmas izstrādē, veicot iedzīvotāju viedokļu apzināšanu, iesaistot tematiskajās darba grupās un sabiedriskajās apspriedēs, atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumos Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” noteiktajam.
- izstrādāt stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu, ja saskaņā ar Valsts vides dienesta reģionālās pārvaldes lēmumu tas ir nepieciešams.

Attīstības programma ir izstrādāta ar mērķi valstspilsētas attīstībai un jūrmalnieku dzīves kvalitātes uzlabošanai. Būtiski uzsvērt, ka jūrmalnieks ir ikviens Jūrmalā dzīvojošs cilvēks, kā arī Jūrmalas viesis, kas ir izvēlējis Jūrmalu par savu galamērķi.

Attīstības programmas Stratēģiskajā daļā ir definētas 7 galvenās prioritātes, kuras dokumenta darbības laikā ir izvirzītas kā svarīgākās valstspilsētas attīstībai:

1. Klimatnoturīga pilsētvide;
2. Konkurētspējīga, pieejama un iekļaujoša izglītība;
3. Laikmetīga kultūra;
4. Kvalitatīva dzīve ilgtspējīgai sabiedrībai;
5. Ērta un integrēta mobilitāte;
6. Tūrisms kūrortpilsētas konkurētspējai;
7. Atvērta un gudra pārvaldība.

Katra no izvirzītajām prioritātēm ir vienlīdz svarīga un nozīmīga valstspilsētas attīstībā, tāpēc katrai no tām ir izvirzīti rīcības virzieni, uzdevumi un darbības, kas plašāk raksturo prioritāšu kontekstā veicamos darbus, rezultātos rādītājus un atbildīgos.

Katrai prioritātei ir noteikti mērķi, analizēti izaicinājumi, iespējas un attīstības tendences. Pamatojoties uz tiem noteikti rīcības virzieni un uzdevumi mērķu sasniegšanai.

Tāpat Jūrmalas Attīstības programmas stratēģiskajā daļā definēti sadarbības ar kaimiņu pašvaldībām galvenie virzieni.

Atsevišķā sadaļā definētas prasības plānošana dokumenta īstenošanas uzraudzībai un novērtēšanai.

Atsevišķu sadaļu veido pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

Rīcības programma definē katra, Stratēģiskajā daļā noteiktā, Uzdevuma īstenošanai nepieciešamās darbības, nosakot arī ieviešanas periodu, rezultātos rādītājus, finanšu avotus un resursus, atbildīgos par darbības īstenošanu. Darbības strukturētas atbilstoši Prioritātēm, tām pakārtotajiem Rīcības virzieniem un to īstenošanai definētajiem Uzdevumiem.

Investīciju plāns ir konkrētu projektu reģistrs, kurā definēti projekti, to indikatīvais finansējums, definējot vai plānots projekta īstenošanai piesaistīt ārējo finansējumu, noteikti sasniedzamie rezultāti un rezultatīvie rādītāji, kā arī par projekta īstenošanu atbildīgā iestāde.

2021. gadā tika uzsākta ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenta “Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.–2030. gadam” aktualizācija, kas atbilstoši Darba uzdevuma 4. punktam (“Attīstības stratēģijas aktualizēšanas uzdevumi”) paredz aktualizēt sadaļu “Pašreizējās situācijas analīze”, izvērtēt un ņemt vērā Rīgas plānošanas reģiona spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to vietējo pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsēta, un, ņemot vērā, ka Jūrmalas Attīstības programma ir pēdējā

plānotā vidēja termiņa attīstības programma IAS2030, paredzēt, ka Jūrmalas Attīstības programmas 1. daļa “Pašreizējās situācijas analīze” vienlaikus ir arī IAS2030 precizētā “Pašreizējā situācijas analīze”, kas tiek pievienota IAS2030 pielikumā.

3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Šajā nodaļā ir apskatīti tie augstāka līmeņa dokumenti – starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši Jūrmalas Attīstības programmas izstrādē.

3.1 STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

■ ANO konvencijas vides aizsardzības jomā

Bernes konvencija (1979.gads, bet Latvijā pieņemta un apstiprināta 1996. gadā). Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, t.sk. apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Plānošanas dokumentā netiek ietvertas nostādnes, kuru īstenošana varētu radīt tiešus draudus īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu eksistencei tur, kur tie konstatēti un noteikti par aizsargājamiem. Tai pat laikā jāatzīmē, ka Latvijā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietverta prasība pirms projektu, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, īstenošanas veikt to ietekmes uz vidi novērtējumu, t.sk. šajā procesā tiek veikta papildus izpēte par teritorijas bioloģisko daudzveidību un tās dabas vērtībām, tādējādi tiek nodrošināts, ka īpaši aizsargājamās sugas un biotopi tiek konstatēti, saglabāti un aizsargāti.

Orhūsas konvencija (Latvijā pieņemta un apstiprināta 2002. gadā). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Izstrādājot Jūrmalas Attīstības programmu, tiek pilnībā izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas jomā.

Ramsāres konvencija (1971. gads, Latvijā pieņemta un apstiprināta 1995. gadā). Tās mērķis ir saglabāt teritorijas, kas atbilst Ramsāres kritērijiem, nodrošinot raksturīgās floras un faunas, īpaši ūdensputnu dzīves vidi. Izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nosakot to aizsardzības statusu, kā arī izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, tiek ņemti vērā arī Ramsāres konvencijas mērķi un kritēriji. Saskaņā ar Ramsāres Konvencijas mitrāju definīciju, uz šo konvenciju attiecas arī Baltijas jūras un Rīgas līča akvatorija līdz 6 m dziļumam. Mitrāju, tostarp kā ūdensputnu dzīves vides, aizsardzība un nodrošināšana ir nozīmīga Jūrmalas pilsētas bioloģiskās daudzveidības vērtību saglabāšanā. Nozīmīgākās mitrāju teritorijas Jūrmalā ir iekļautas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās – Ķemeru nacionālajā parkā un dabas liegumā „Lielupes grīvas pļavas”, kā arī aizsargājamā jūras teritorijā „Rīgas līča rietumu piekraste”.

Vašingtonas konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 1996. gada 17.decembrī) par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija nosaka sugu sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē. Jūrmalas Attīstības programma neparedz aktivitātes šajā jomā.

Konvencija **Par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību** – UNESCO konvencija (1972). Šajā konvencijā ar “dabas mantojumu” tiek saprasts:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;

- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Konvencijā noteiktas dažādas aktivitātes, kuras iespēju robežās valstīm ir jācenšas īstenot.

Jūrmalas Attīstības programmas aktivitātes lielā mērā vērstas uz dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, tajos ietvertās nostādnes un paredzētās darbības nerada tiešus draudus dabas vai kultūras mantojumam Jūrmalas valstspilsētas teritorijā.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencijā (1992) ir norādīti vispārīgie ilgtspējīgās attīstības principi. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi”. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi. Šīs konvencijas izpratnē galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī citu nepieciešamo stratēģiju un dokumentu izstrādāšana. Jūrmalas Attīstības programmas mērķis ir Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana.

ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003) ievēro nemateriālo kultūras mantojumu kā kultūras daudzveidības galveno avotu un ilgtspējīgas attīstības garantu, atzīst mijiedarbību starp nemateriālo kultūras mantojumu un materiālo kultūras un dabas mantojumu, un apzina globalizācijas un sociālo pārmaiņu procesu radītos draudus nemateriālajam kultūras mantojumam, kas veicina tā degradāciju, izzušanu vai pat iznīcināšanu. ANO konvencijas viena no būtiskākajām prasībām ir definēt, reģistrēt un sistematizēt kultūras mantojumu un visus cilvēkus, kas tiešāk vai netiešāk ar to saistīti. Latvijā ir izveidota Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra, kas strādā Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pārraudzībā un ir izveidota saskaņā ar šo konvenciju. Latvijā ir izveidota speciāla elektroniska datu bāze – Kultūras karte, kuras mērķis ir sniegt detalizētu informāciju par Latvijas reģionu kultūras procesu un institūciju daudzveidību, pārklājumu un pieejamību, kultūras infrastruktūras materiāltehnisko stāvokli un attīstības tendencēm, kā arī palīdzēt novērtēt esošo kultūras situāciju katrā reģionā un noteikt attīstības prioritātes un turpmākos darbības virzienus, lai radītu vienmērīgu kultūras pakalpojumu pieejamību visā Latvijā. Kultūras karte ir pieejama globālajā tīmeklī Latvijas iedzīvotājiem. Ikviens interesents www.kulturaskarte.lv var atrast, kurā Latvijas valstspilsētā vai novadā atrodas viņu interesējošais kultūras objekts. Diemžēl nemateriālās kultūras objekti šajā kartē vēl nav atrodami.

Acīmredzot, Jūrmalas pilsētā būtu apzināmas un izvērtējamas tādas nemateriālās kultūras vērtības kā mutvārdu tradīcijas un izpausmes (piemēram, mīklas, teikas, ticējumi, anekdotes u.c.), tradicionālā mūzika (dziesmas un instrumentālā mūzika, tās izpildītāji), tautas dejas, rotaļas un spēles, paražas, rituāli, svētki, tautas zināšanas, tai skaitā laika vērojumi, tradicionālā amatniecība, tradicionālā virtuve, tradicionālās nodarbes, t.sk. zvejniecība, zivju produktu ražošana, tautas medicīna u.c. Ņemot vērā to, ka arvien vairāk īpašumu nokļūst ienācēju īpašumā, pilsētas tradicionālajām vērtībām būtiski ir to izzušanas un aizmiršanas draudi, tādēļ būtu pievēršama liela uzmanība šo tradīciju un zināšanu dokumentēšanai un vismaz atmiņu par tām saglabāšanai.

ANO konvencija „Par cīņu pret pārtuksnešošanu un zemes degradāciju” valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā. Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju, skata šī reģiona problēmas – ievērojamu lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, arī dažāda

veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešanai jānodrošina augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), punktveida un difūzo piesārņojumu, ko izraisa augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kas, kaut arī nav jārekultivē saskaņā ar prasībām par piesārņotajām vietām, būtu renaturalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju. Arī Jūrmalas pilsētā ir teritorijas, kuru renaturalizācijai jāpievērš īpaša uzmanība, un tas tiek risināts arī ar Jūrmalas Attīstības programmā ietvertajām rīcībām un uzdevumiem.

■ Eiropas Kopienas Konvencijas, Direktīvas un Stratēģijas

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija (1974.gads, Latvijā pieņemta un apstiprināta 1992.gads). Konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Tās mērķis – dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā. Lai šo mērķi panāktu, nepieciešama sadarbība, lai kontrolētu piesārņojumu visas sateces baseina teritorijā. Latvijā virkne nacionālo normatīvo aktu (piemēram, „Ūdens apsaimniekošanas likums” un tam pakārtotie normatīvie akti, likums „Par piesārņojumu” u.c.) nodrošina HELCOM konvencijas un tās rekomendāciju ievērošanu un izpildi. Izstrādājot Jūrmalas Attīstības programmu, ņemtas vērā arī Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās nostādnes, informācija un prasības, tādējādi tiek ievērotas arī HELCOM konvencijas nostādnes.

Likums **Par Eiropas ainavu konvenciju** (apstiprināts un stājās spēkā 2007. gadā). Konvencijas izpratnē „ainava” nozīmē teritoriju tādā nozīmē kā to uztver cilvēki un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Konvencijā definēts, ka „ainavu politika” nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu; „ainavas kvalitātes mērķis” specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmēs attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturiezīmēm; „ainavu aizsardzība” nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības. „Ainavu pārvaldība” no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi. „Ainavu plānošana” nozīmē konsekvēnti uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas. Konvencijas *Darbības joma* ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.

Latvijas ainavu politika ir noteikta Latvijas ainavu politikas pamatnostādnēs 2013.–2019. gadam (apstiprinātas 2013. gadā.). To mērķis – „Daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas, kas visā Latvijā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, veicina vietu, reģionu un valsts ekonomisko aktivitāti un atpazīstamību, kā arī nodrošina bioloģisko daudzveidību”. Prioritārais uzdevums – ainavu pārvaldības uzlabošana, nosakot ainavu pārvaldībā iesaistīto institūciju kompetences un integrējot ainavu politiku teritorijas attīstības plānošanā, teritoriāli vienoti skatot gan dabas, gan kultūras mantojumu.

Kā vieni no galvenajiem uzdevumiem pamatnostādnēs definēta nepieciešamība:

- Apzināt Latvijas ainavu potenciālu, novērtējot ainavas visā valsts teritorijā;
- Noteikt nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas un izstrādāt integrētas vadlīnijas konkrētu nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgu teritoriju attīstībai un plānošanai;
- Sagatavot elektronisku Latvijas ainavu atlantu.

Diemžēl neviens no šiem uzdevumiem nav īstenots.

2018. gadā, lai mudinātu ikvienu palūkoties uz ainavām laika ritumā un kopīgi apzinātu Latvijas ainavu dārgumus, Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar plānošanas reģioniem un Latvijas Nacionālo bibliotēku Latvijas valsts simtgades programmas ietvaros īstenoja aktivitāti „Dāvāna Latvijai – elektroniska ainavu dārgumu krātuve „Latvijas ainavu dārgumi vakar, šodien, rīt”.

Latvijā šobrīd nav citu spēkā esošo normatīvo aktu vai cita veida, saistošu dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībām, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji, vadlīnijas ainavu identificēšanai un apsaimniekošanai. Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai. Pašreiz to nosacīti regulē MK 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, kuros noteiktas vispārīgās prasības ainavu aizsardzībai un plānošanai”.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls NATURA 2000, kas nodrošina Eiropai nozīmīgi dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. NATURA 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot Eiropas Padomes Direktīvu 79/409 (1979) par savvaļas putnu aizsardzību. Tā kā vairākām Eiropā apdraudētām putnu sugām Latvijas populācijas veido ievērojamu daļu no kopējā indivīdu skaita, Latvijai ir liela atbildība par šo sugu aizsardzību. Abās Direktīvās noteikto prasību ieviešanas ietekme ir analoga Latvijā jau pastāvošajai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas likumdošanai un ar to saistītajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem, kā arī izrietošajām saistībām gan attiecībā uz privātiem zemes īpašniekiem, gan pašvaldībām kā zemes īpašniekiem. Šo direktīvu prasības ir iestrādātas likumā „Sugu un biotopu likums”, likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos. Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas „Ķemeru nacionālais parks”, dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas”, dabas parks „Ragakāpa” un aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” ir iekļautas NATURA 2000 tīklā, līdz ar to Biotopu un Putnu direktīvu prasības tieši attiecas uz Jūrmalas valstspilsētu.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000) nosaka Kopienas pasākumu ietvaru ūdens politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva). Direktīvas mērķis ir izveidot pasākumu ietvaru iekšzemes virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai novērstu un mazinātu piesārņojumu, veicinātu ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, aizsargātu ūdens vidi, uzlabotu ūdens ekosistēmu stāvokli un mazinātu plūdu un sausumu ietekmi. Latvijā normatīvais akts, kas ievieš Ūdens struktūrdirektīvas noteikto pasākumu ietvaru, ir likums „Ūdens apsaimniekošanas likums”. Pamatojoties uz šo likumu, ir izstrādāts un 2016. gadā stājies spēkā Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam. Apsaimniekošanas plāns ietver pasākumu programmu, kas jāīsteno, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ūdens kvalitātei. Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās prasības, mērķi un nostādnes ņemtas vērā izstrādājot Jūrmalas Attīstības programmu.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975) par atkritumiem un **Eiropas Padomes Direktīva 91/689/EEC** par bīstamajiem atkritumiem. Latvijā šīs Direktīvas pārņem „Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.–2020. gadam”, kas izvirza mērķi novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu. Direktīva Latvijā pārņemta ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu spēkā stāšanos, un par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu savā

administratīvajā teritorijā ir atbildīgas pašvaldības, savukārt par bīstamajiem atkritumiem ir atbildīga valsts.

Eiropas Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Šī direktīva paredz izvērtēt projektu ekoloģisko ietekmi, rūpējoties par cilvēka veselības aizsardzību, lai ar labāku vidi veicinātu dzīves kvalitāti, kā arī, lai nodrošinātu sugu daudzveidības saglabāšanos un saglabātu ekosistēmas reprodukcijas spēju kā dzīvības pamatavotu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”. Tās mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. Direktīvas prasības ir ietvertas likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 23.03.2004. noteikumos Nr. 157. Saistībā ar šīs direktīvas prasību nodrošināšanu tiek veikts šis Jūrmalas Attīstības programmas SIVN.

Lisabonas stratēģija, (pieņemta 2000. gadā) noteica jaunu stratēģisko mērķi Eiropas Savienībai, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstītas ekonomikas daļu. 2001. gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāsmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz trīs pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Izstrādājot Jūrmalas Attīstības programmu, kā viens no galvenajiem principiem ir ievērots ilgtspējīgas attīstības princips.

Eiropas ilgtspējīgas attīstības pilsētu harta (Olborgas harta, 1994) nosaka prioritātes pilsētu attīstībā un politisku atbildību reģiona attīstības procesa dalībniekiem, vadoties no Hartā noteiktajām pamatnostādnēm.

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam (pieņemta 2009. gadā). Stratēģijā ir izvirzīti četri uzdevumi, tostarp arī vides ilgtspējas veicināšana Baltijas jūras reģionā. Stratēģijas īstenošanā būtiska ir sekmīga sadarbība starp Eiropas Komisiju un ES dalībvalstīm Baltijas jūras reģionā. Katras Rīcības plānā noteiktās sadarbības prioritātes koordinēšanu ir uzņēmusies viena vai vairākas reģiona ES dalībvalstis.

3.2 NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Latvijas vides aizsardzības mērķi ir ietverti Vides politikas pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam. Tas ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā formulēti pašreizējie Latvijas vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un sagaidāmie rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Pamatnostādnes ir saistošas Jūrmalas valstspilsētas attīstības plānošanai un ieviešanai.

Latvijas nacionālos vides aizsardzības mērķus hierarhiskā kārtībā definē virkne nacionāla līmeņa plānošanas dokumentu.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam										
Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021.-2027. gadam										
Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam										
Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam	Plūdu riska pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam	Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni 2022.-2027. gadam	Pasākumu programma laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2022.-2027. gadam	Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2020.-2030. gadam	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028. gadam	Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030. gadam				
Latvijas stratēģija pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam		Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.-2027. gadam			Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020.-2027. gadam					
Likumi										
Ministru kabineta noteikumi										

1.attēls Vides aizsardzības mērķus definējošie nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti

Kopējie Latvijas vides aizsardzības mērķi ir ietverti Vides politikas pamatnostādņēs 2021.-2027. gadam (turpmāk – VPP2027). Tas ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. Tas izstrādāts atbilstoši Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam noteiktajām prioritātēm un Eiropas Zaļā kursa stratēģiskiem mērķiem. Vides aizsardzības likuma 4. panta otrā daļa nosaka, ka Ministru kabinets apstiprina Vides politikas pamatnostādnes, ņemot vērā nacionālās prioritātes un Eiropas Savienības un starptautiskos nosacījumus. VPP2027 ir piektais Latvijas vides politikas plānošanas dokuments kopš 1995. gada, kad valdība tādu apstiprināja pirmo reizi. Plānošanas dokumentā formulēti pašreizējie Latvijas vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un sagaidāmie rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Pamatnostādnes ir saistošas Jūrmalas valstspilsētas attīstības plānošanai un ieviešanai.

Vides politikas pamatnostādņu mērķi 2021.-2027. gadam izriet no NAP2027 vadmotīviem un stratēģiskiem mērķiem un vides aizsardzības sistēmas prioritātēm periodā līdz 2030. gadam. Tie ir:

- Virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu;
- Veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku;
- Saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;
- Samazināt piesārņojumu.

Izstrādājot Jūrmalas Attīstības programmu ir analizēti un ņemti vērā nacionālie vides aizsardzības mērķi.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (LIAS) iezīmē Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķus un galvenos rīcības virzienus līdz 2030.gadam, kā metodi izmantojot kapitālu – nacionālo bagātību jeb vērtību – pieeju. Apzinot globālās attīstības tendences un izaicinājumus, stratēģija nosaka Latvijas ilgtermiņa attīstības prioritātes un iesaka risinājumus efektīvai un ilgtspējīgai mūsu rīcībā esoša kultūras, dabas, ekonomikas un sociālā kapitāla izmantošanai, jo īpaši izceļot Latvijas pamatvērtību – cilvēkkapitālu.

LIAS ceturtās prioritātes – **atjaunojama un droša enerģija** – mērķis ir nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos.

Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni šajā prioritātē ir šādi:

(1) Enerģētiskā drošība un neatkarība

Valsts enerģētisko neatkarību iespējams sasniegt, vispirms uzlabojot energoefektivitāti, palielinot vietējo atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvaru enerģētikā, diversificējot energoresursu un enerģijas piegādes avotus un samazinot enerģijas importu. Latvijas enerģētiskā drošība stiprināma, veidojot Baltijas jūras reģionu kā vienotu enerģijas tirgu, lai nodrošinātu iespējas iegādāties nepieciešamos stratēģiski svarīgos energoresursus (dabāsgāze, naftas produkti) un elektroenerģiju no vairākiem piegādātājiem par tirgus cenām.

(2) Atjaunojamo enerģijas resursu izmantošana un inovācija

Veiksmīgi izmantojot ES enerģijas tirgus priekšrocības, iespējams palielināt atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvaru Latvijas enerģētikā un arī turpmāk saglabāt ES līdera pozīcijas atjaunojamo energoresursu izmantošanas jomā. Savukārt aktīvi veicinot pētniecību un jaunradi energoefektivitātes un AER jomā, iespējams uzlabot Latvijas ekonomikas konkurētspēju un ieguldījumu ekoeftīvā, uz zināšanām balstītā ekonomikā, kā arī jaunu darba vietu radīšanā. Apgūstot koksnes koģenerācijas esošo potenciālu, ir iespējams vienlaicīgi palielināt arī elektroenerģijas ražošanu no AER. Jau šobrīd ir pietiekams saules un vēja enerģijas izmantošanas potenciāls, un tas noteikti būtu jāattīsta jau nākamajā desmitgadē, ņemot vērā sagaidāmo uzstādamās jaudas izmaksu kritumu un iespējas izkliegt enerģijas ražošanai. Neizmantotajās lauksaimniecības zemju platībās būtu iespējams audzēt biodegvielas ražošanai piemērotas enerģētiskas kultūras. Kā viens no potenciāliem AER būtu jāpēta un jāizmanto ģeotermālā un petrotermālā enerģija.

(3) Energoefektivitātes pasākumi

Galvenais energoefektivitātes pasākumu veiksmes kritērijs ir samazināts siltuma un elektroenerģijas patēriņš un efektīvāka energoresursu izmantošana gan privātajā, gan valsts sektorā. Īpaši svarīgi ir veikt daudzdzīvokļu ēku, centralizēto siltumapgādes sistēmu, katlu māju un pārvades līniju atjaunošanu, lai samazinātu siltumenerģijas patēriņu un zudumus. Vēlams palielināt centralizētās siltumapgādes pieslēgumu skaitu, tādējādi uzlabojot centralizēto siltumapgādes sistēmu darbības efektivitāti.

(4) Energoefektīva un videi draudzīga transporta politika

Lai samazinātos privātā autotransporta izmantošanas īpatsvars, primāri jāuzlabo sabiedriskā transporta kvalitāte un pieejamība, kā arī jāpalielina sabiedriskā transporta popularitāte sabiedrībā. Vienlaikus ar sabiedriskā transporta plūsmu un pakalpojumu palielināšanos un iespējamiem personīgā transporta lietošanas ierobežojumiem ir jāveido gājējiem un velosipēdistiem piemērota vide un infrastruktūra. Jāatbalsta pilotprojekti transporta infrastruktūras pielāgošanai vietēji saražotās biogāzes un biodegvielas izmantošanai.

LIAS piektās prioritātes – dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana – mērķis ir Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni ir šādi:

Dabas kapitāla pārvaldība

Līdzšinējie tirgus mehānismi, politikas un atbalsta programmas nav bijušas efektīvas dabas kapitāla saglabāšanā un atjaunošanā. Lai situāciju mainītu, ir jāievieš dabas kapitāla pārvaldības pieeja ekosistēmu preču un pakalpojumu vērtības, dabas un antropogēnu radīto risku un zaudējumu identificēšanai un novērtēšanai. Šī pieeja paredz piesārņojuma un atkritumu plūsmu mazināšanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu un ekosistēmu pakalpojumu attīstību. Tā apvieno vides

un ekonomikas aksiomas, ļaujot kombinēt dabas kapitāla pārvaldību ar ekonomisku lēmumu pieņemšanas un attīstības praksēm.

Tirgus instrumentu izveide

Pasaules pieredze rāda, ka tikai ar valsts pūliņiem vien nav iespējams novērst pieaugošo apdraudējumu dabai un tās sniegtajiem ekosistēmu pakalpojumiem. Papildus ir jārada tirgus dabas daudzveidību saglabājošām aktivitātēm. Valsts institūcijām ir jāievieš tirgus instrumenti, kas radītu ekosistēmu pakalpojumu un produktu tirgu un veicinātu tautsaimniecības ekofektivitātes celšanos. Šie instrumenti ļautu attīstīt arī dažādus jaunus pakalpojumus, kas veicinātu uzņēmēju un zemes īpašnieku iesaisti dabas daudzveidības atjaunošanā, piesaistot privāto finansējumu dabas kapitāla saglabāšanai un atjaunošanai.

Dabas aktīvu kapitalizēšana

Ņemot vērā Latvijas salīdzinoši lielo dabas kapitālu ES valstu vidū, jāveido aktīva uzņēmējdarbības atbalsta politika dabas aktīvu kapitalizēšanai. Ilgtspējīga dabas kapitāla izmantošana var sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos. Tā ir iespēja veicināt eksporta un daudzu ekonomikas un jaunrades nozaru attīstību, piemēram, pakalpojumu industrijā – videi.

Draudzīgs tūrisms, atpūta, rekreācija un ārstniecība, veselīgas ēdināšanas pakalpojumi; lauksaimniecība – bioloģiskā lauksaimniecība un akvakultūra; ražošana – enerģijas ražošana no AER, dabīgas kosmētikas un medikamentu ražošana, koka izstrādājumu, māju un mēbeļu ražošana; radošajā industrijā – vides filmu un skaņu radīšana; augsto tehnoloģiju nozarēs – dabai draudzīgu tehnoloģiju radīšana. Latvijas dabas kapitāls paver iespēju attīstīt daudzveidīgu un eksportspējīgu „zaļo ekonomiku”.

Ilgtspējīga dzīvesveida veicināšana

Dabas daudzveidības samazināšanos un klimata izmaiņas lielā mērā veicina tieši māsaimniecības kā gala patērētāji. Cilvēku ekonomiskā aktivitāte un pārmērīgais patēriņš rada arvien lielāku siltumnīcas efektu izraisīšu gāzu ieplūdi atmosfērā un arvien lielāku dabas resursu noplicināšanu. Dabas kapitālam rodas arvien jauni apdraudējumi, tostarp infrastruktūras un apbūves izplešanās un klimata izmaiņu negatīvā ietekme. Lai mazinātu šādus apdraudējumus un saglabātu dabas daudzveidību, jāmobilizē sabiedrība un jāveicina cilvēku līdzdalība ekosistēmu saglabāšanā. Veicinot ilgtspējīgu dzīvesveidu, iespējams radīt dabas kapitālu saudzējošu sabiedrību.

Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam Saeimā tika apstiprināts 2020. gada 2. jūnijā. NAP2027 ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2027 ir cieši saistīts ar Latvija2030. Dokuments nosaka stratēģiskos mērķus, prioritātes un uzdevumus valsts attīstībai nākamajiem septiņiem gadiem, lai panāktu Latvijas un ikviena iedzīvotāja izaugsmi un labklājības pieaugumu. NAP2027 izstrādāts, veicot dziļu līdzšinējā Latvijas Nacionālā plāna 2014.-2020. gadam vidus posma rezultātu analīzi, ņemot Latvija 2030 izvirzītos mērķus un Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības mērķus.

NAP2027 vadmotīvs aptver četru virzienu fundamentālas pārmaiņas un izaugsmi: „Vienlīdzīgas tiesības”, „Dzīves kvalitāte”, „Zināšanu sabiedrība” un „Atbildīga Latvija”. Uz šo virzienu bāzes ir definēti seši stratēģiskie mērķi un rīcības. Savukārt, NAP2027 telpiskās attīstības perspektīva iezīmē virziena attīstību Latvija 2030 noteiktajās nacionālo interešu telpās.

Eiropas Savienības un citu ārvalstu finanšu instrumentu finansējuma plānošanas dokumentu izstrāde notiek, pamatojoties uz Nacionālajā attīstības plānā noteiktajām prioritātēm un mērķiem. Nacionālais attīstības plāns nosaka attīstības budžeta sadali, nevis bāzes budžetu, un tā ieviešanas instruments ir valsts un pašvaldību budžeta līdzekļi, Kohēzijas politikas un kopējās lauksaimniecības politikas fondi, citu Eiropas Savienības budžeta instrumentu investīcijas, kā arī Eiropas Savienības un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumenti un privātais finansējums.

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam ir politikas plānošanas dokuments ar kuru tiek noteikti Latvijas mērķi un to izpildes pasākumi šādās nozarēs vai darbībās – siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums un oglekļa dioksīda piesaistes palielinājums, atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielinājums, energoefektivitātes uzlabošana, enerģētiskās drošības nodrošināšana, enerģijas tirgus infrastruktūras uzturēšana un uzlabošana, kā arī inovāciju, pētniecības un konkurētspējas uzlabošana.

Plāna ilgtermiņa vīzija ir ilgtspējīgā, konkurētspējīgā un drošā veidā veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību.

Plāna ilgtermiņa mērķis ir, uzlabojot enerģētisko drošību un sabiedrības labklājību, ilgtspējīgā, konkurētspējīgā, izmaksu efektīvā, drošā un uz tirgus principiem balstītā veidā veicināt klimatneitrālas tautsaimniecības attīstību.

Lai īstenotu mērķi ir nepieciešams:

- 1) Veicināt resursu efektīvu izmantošanu, kā arī to pašpietiekamību un dažādību;
- 2) Nodrošināt resursu, un it īpaši fosilu un neilgtspējīgu resursu, patēriņa būtisku samazināšanu un vienlaicīgu pāreju uz ilgtspējīgu, atjaunojamu un inovatīvu resursu izmantošanu, nodrošinot vienlīdzīgu pieeju energoresursiem visām sabiedrības grupām;
- 3) Stimulēt tādas pētniecības un inovāciju attīstību, kas veicina ilgtspējīgas enerģētikas sektora attīstību un klimata pārmaiņu mazināšanu.

3.3 REĢIONĀLIE ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Jūras plānojums 2030

Jūras telpiskā plānošana ir salīdzinoši jauna plānošanas joma, kas Eiropas Savienības valstīs kļuvusi aktuāla, attīstoties atjaunojamo un papildus energoresursu ieguvei Baltijas jūrā. Nepieciešamība pēc integrētas jūras telpiskās plānošanas ir uzsvērtā Latvija 2030, Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likumā un Teritorijas attīstības plānošanas likumā.

Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma izpratnē jūras izmantošana ir jūras izmantošana publisku personu un privātpersonu vajadzībām, arī saimnieciskajā darbībā, t.sk. veicot piesārņojošas darbības, kas var ietekmēt jūras vides stāvokli. Savukārt jūras telpiskā plānošana ir ilgtermiņa attīstības plānošanas process, kas vērsts uz jūras vides aizsardzību, jūras racionālu izmantošanu un integrētu pārvaldību, lai līdzsvarotu sabiedrības labklājības, ekonomikas attīstības un vides aizsardzības prasības un nodrošinātu Baltijas jūras ilgtspējīgu izmantošanu.

Iepriekš minētā likuma 19. panta (1) daļa nosaka, ka jūru izmanto arī ievērojot jūras telpisko plānojumu. Jūras plānojums ir nacionālā līmeņa ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikta jūras izmantošana, ņemot vērā funkcionāli ar jūru saistīto sauszemes daļu.

2019. gada 14. maijā Latvijas valdība apstiprināja Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādāto Jūras plānojumu Latvijas Republikas iekšējiem jūras ūdeņiem, teritoriālajai jūrai un ekskluzīvās ekonomiskās zonas ūdeņiem (Jūras plānojums 2030). Tā mērķis ir panākt efektīvu un tajā pašā laikā videi saudzīgu jūras telpas izmantošanu, saskaņojot dažādu nozaru intereses. Jūras plānojums nodrošina sabalansētu un visaptverošu skatījumu par nozaru nākotnes vajadzībām, un dod sadarbības ietvaru no iespējami labākas līdzās pastāvēšanas līdz pat vienas un tās pašas jūras telpas vienlaicīgai izmantošanai vairākiem mērķiem.

Jūras plānojuma galvenās izvirzītās prioritātes ir veselīga jūras vide un stabila ekosistēma, kā arī valsts drošība. No tautsaimniecības nozarēm kā prioritāras ir izvirzītas jūrniecības attīstība un droša kuģu satiksme, ilgtspējīga zivsaimniecība un tūrisms, kā arī atjaunojamo energoresursu ieguve jūrā.

Plānojumā norādīts, ka tajā (tāpat kā Valsts ilgtermiņa tematiskajā plānojumā Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai, skatīt nākamo apakšsadaļu) atbilstoši mērogam ir iekļauta arī pašvaldību valdījumā esošo jūras piekrastes ūdeņu izmantošana. Tomēr, ņemot vērā šo dokumentu mēroga noteiktību un iespējamo detalizāciju, pašvaldībām ieteikts izvērtēt nepieciešamību izstrādāt detalizētākus tematiskos plānojumus jūras piekrastes joslai līdz 2 km attālumam no krasta.

Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai (turpmāk tekstā – Piekrastes plānojums) apstiprināts 2016. gadā. Tā izstrāde bija pamatnostādņu noteikts uzdevums un viens no Latvija 2030 ieviešanas soļiem, kurā piekraste ir definēta kā viena no nacionālo interešu telpām.

Piekrastes plānojuma mērķis ir veicināt Baltijas jūras Latvijas piekrastes, kā saimnieciski aktīvas un kvalitatīvas dzīves, kultūrvides un rekreācijas telpas attīstību, attīstības intereses līdzsvarojot ar dabas un vides aizsardzības prasībām, un tā rezultāts – piekrastes publiskās infrastruktūras tīkla attīstības koncepcija. Galvenais uzsvars plānojuma izstrādē tika vērsts uz piekrastes apdzīvojuma struktūru un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Dokumenta ietvaros tika secināts, ka publiskās infrastruktūras trūkums vai tā neatbilstoša kvalitāte būtiski ierobežo tūrisma un rekreācijas, uzņēmējdarbības attīstības iespējas un iedzīvotāju mobilitātes iespējas. Saimnieciskās darbības būtiskākie darbības ierobežojumi ir saistīti ar aizsargjoslām un piekrastē esošajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Aptuveni 80 % no piekrastes garuma, publiskās infrastruktūras nodrošinājums un kvalitāte, piekļuvei jūrai tiek vērtēti kā nepietiekoši. Jūrmala lielākajā daļā tās piekrastes posmu kopumā novērtēta kā piekrastes posms ar pietiekamu publisko infrastruktūru.

Lai sasniegtu Piekrastes plānojumā noteiktos stratēģiskos mērķus (1 – vienots piekrastes publiskās infrastruktūras tīkls, kas līdzsvaro dabas aizsardzības un ekonomikas intereses un 2 – laba pārvaldība piekrastē), kā rīcību virzieni ir noteikti:

- attīstīt vienotu publiskās infrastruktūras tīklu, uzlabojot pakalpojumu klāstu gan vietējiem iedzīvotājiem, gan viesiem;
- veicināt ieguldījumus attīstāmajās vietās, tādējādi stiprinot piekrastes apdzīvojumu un ekonomiskās aktivitātes;
- veicināt piekrastes dabas un kultūras mantojuma pieejamību visām sabiedrības grupām, ievērojot universālā dizaina principus.

Atbilstoši Piekrastes plānojumā norādītajiem nosacījumiem piekrastes attīstībai, dokumentā noteikts, ka apbūve piekrastē jāplāno un jāveido, ievērojot ilgtermiņa prognozes par klimata pārmaiņu ietekmi, krasta erozijas procesus un ainaviskās vērtības.

Piekrastes plānojumā ir noteiktas 60 kompleksi attīstāmās vietas ar priekšlikumiem to attīstīšanai, t.sk. 25 prioritārās vietas, kur ieguldījumiem tiek prognozēta vislielākā atdeve. Jūrmalas pilsētai ir noteiktas divas prioritāri attīstāmās vietas. Tās tika noteiktas, pamatojoties uz piekrastes plānojuma izstrādē iesaistīto pušu priekšlikumiem, vietu attīstības potenciālu, nozīmi un lomu piekrastes apdzīvojuma struktūras, ekonomisko aktivitāšu un piekrastes kopējās konkurētspējas kontekstā. Tās ir: „Ķemeri” un „Jaunķemeri” (teritoriāli nav viena teritorija) un Jūrmalas (Lielupes) osta.

2018. gadā tika izstrādāts **tematiskais plānojums „Jūras un piekrastes viedās specializācijas plāns Rīgas plānošanas reģionam”**. Dokumentā par vienu no Rīgas plānošanas reģiona jūras un piekrastes zilās izaugsmes viedās specializācijas priekšrocībām izcelta arī Jūrmala kā kūrortpilsēta. Šī tematiskā plānojuma tematiskie virzieni ir: jūras transports un kuģubūve, zveja un marikultūra, piekrastes

teritoriju daudzfunkcionāla un vieda izmantošana, atjaunojamo energoresursu izmantošana piekrastē, kurortoloģija un veselības tūrisms.

Attiecībā uz ostām, dokumentā norādīts, ka piekrastes pašvaldībās jāveicina infrastruktūras attīstība ne tikai ostu teritorijās, bet tāpat jāveicina pilsētvides un pakalpojumu attīstība jahtu ostās un jo īpaši teritorijās ap tām.

Piekļuves ceļi ir pamata infrastruktūra, bez kuras zilās izaugsmes pasākumi nevar tikt īstenoti. Ņemot to vērā, Jūrmalas pilsēta ir noteikusi šādas intereses (nepieciešamās aktivitātes) ceļu infrastruktūras izveidei vai uzlabošanai:

- piekļuves ceļu izveide līdz pludmalei operatīvajam transportam Jūrmalas valstspilsētas 11 ielu turpinājumos;
- bruģa celiņu izbūve, labiekārtošana un kāpņu uz pludmali atjaunošana izejās uz jūru Jūrmalā pludmales daļā ar lielāko apmeklējuma intensitāti;
- 38 gājēju koka celiņu izveide un labiekārtošana uz pludmali;
- 22 pieeju no kārkļu stādījumiem izveide uz jūru personām ar funkcionāliem traucējumiem;
- jaunu auto stāvlaukumu izbūve un esošo stāvlaukumu paplašināšana un labiekārtošana.

Tematiskajā plānojumā lietots termins “viedā promenāde”. “Viedā promenāde” savieno gar piekrasti ejošu gājēju ceļu, taku kāpās, koka laipu, konstrukciju uz pāļiem virs ūdens, pastaigu molu ostā, pilsētas ielu un dabiskās pludmales posmus vienā maršrutā. Labiekārtotā posma (iela, celiņš) malās ir kafejnīcas, izstādes, ainavu vērošanas vietas, vides un informatīvi objekti, mobilā tālruņa lādēšanas punkts, saulesarga vai lietusmēteļa noma, publiskā tualete, velo un skrejriteņu u.tml. noma u.c.

Promenādes posmā, kas virzās pa pludmali vai taku dabā, ir minimāls labiekārtojums (norādes, atkritumu urna). Arī šajos posmos vai to tiešā tuvumā uzstādāma tehnoloģiju iespējota infrastruktūra – ar saules baterijām darbināms un ar kustību sensoriem aprīkots apgaismojums, ierīču un tālruņu uzlādes punkts, interaktīvas izziņas, rotaļu un sporta ierīces u.c.

Papildus tradicionālajiem taku un celiņu veidiem pie jūras ieteikts pielietot tādas formas kā gājēju moli jūrā, gājēju tilti jūrā uz pāļiem, peldošas platformas, paaugstinātas reljefā takas vai citas interesantas konstrukcijas – viss, kas veicina interesi un staigāšanu.

Tematiskā plānojuma izstrādes gaitā secināts, ka Rīgas līča piekrastē ir visai maz SPA viesnīcu, tāpēc, lai piesaistītu tūristus, piekrastes pašvaldībām jāattīsta jauni interesanti objekti vai jāatjauno un jālabiekārto esošie objekti, kas kalpo kā galamērķi. Piemēram, jūrā norobežots peldbaseins īpašam mērķim vai interešu atpūtnieku grupai, naktsmītne jūrā, pirts jūrā ar iespēju ielēkt jūras ūdenī, peldošas konstrukcijas, moli un laipas ūdenī u.c.

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam (apstiprināta 2015. gadā). Saskaņā ar tajā izvirzīto vīziju, Rīgas reģiona, kā Eiropas daļas labklājība nākotnes globālā kontekstā saistāma ar „pārdodamām” vērtībām gudram pasaules tirgum, enerģiju taupošiem risinājumiem, kvalitatīvu dzīves fizisko telpu (pilsētas, lauki, mājokļi) un integrētu sabiedrību (nacionāli mērķi, kopienas, sadarbība).

Ar visiem iepriekš minētajiem dokumentiem un tajos izvirzītajiem mērķiem saskaņojas ***Jūrmalas IAS***, kuras ietvaros ir izvirzīti trīs stratēģiskie ilgtermiņa attīstības mērķi:

- 1) Starptautiski pazīstams, moderns veselības kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā;
- 2) Austrumu un Rietumu kontaktu veidošanas un tikšanās vieta Baltijas reģionā;
- 3) Kvalitatīva dzīves un brīvdienu vieta, kultūras un sporta centrs.

Jūrmalas telpiskās attīstības perspektīva, kas nosaka pilsētas attīstības stratēģijai atbilstošu pilsētas telpisko struktūru un pasākumu kopumu teritoriālo piesaisti. Telpiskā perspektīva ir Jūrmalas attīstības vīzijas un attīstības stratēģijā iekļauto mērķu un prioritāšu vispārīga vizualizācija.

Šim plānošanas dokumentam pakārtota ir ***Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.–2029. gadam.***

Lai detalizētu un precizētu izvirzīto mērķu sasniegšanas gaitu, Jūrmalas pilsētā izstrādāti un ir spēkā šādi vietēja līmeņa plānošanas dokumenti:

- Jūrmalas valstspilsētas sporta un aktīvās atpūtas attīstības plāns 2020.–2026. gadam;
- SIA “Jūrmalas siltums” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- SIA “Jūrmalas slimnīca” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- PSIA “Kauguru veselības centrs” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- PSIA “Veselības un sociālās aprūpes centrs-Sloka” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- Konceptuālais ziņojums par Jūrmalas pilsētas pašvaldības dzīvojamā fonda attīstību (pieņemts 2018. gadā);
- Jūrmalas pilsētas videonovērošanas konceptuālais ziņojums (pieņemts 2015. gadā);

Tematiskie plānojumi:

- Jūrmalas velosatiksmes attīstības koncepcija (akceptēta 2016. gadā);
- Ķemeru attīstības vīzija (akceptēta 2014. gadā).

Dabas aizsardzības plāni:

- Dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāns 2019.–2031. gadam.
- Dabas lieguma Lielupes grīvas pļavas dabas aizsardzības plāns apstiprināts 06.07.2005., darbības termiņš pagarināts līdz 31.12.2013.
- Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns, apstiprināts 25.09.2002., darbības termiņš pagarināts līdz 31.12.2019.

4. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE

4.1 STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Jūrmalas Attīstības programmas SIVN ir process, kura mērķis ir uzlabot plānošanas dokumenta kvalitāti, vērtējot šī dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot tā īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, lai iespējamās negatīvās ietekmes novērstu plānošanas dokumenta izstrādes procesā, plānotu pasākumus iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai un sagatavotu rekomendācijas plānošanas dokumenta ieviešanas efektivitātes monitoringam. SIVN procedūra veikta, ievērojot MK 23.03.2004. noteikumos Nr. 157 noteikto izstrādes kārtību, t.sk. nodrošinot Vides pārskata publisko (sabiedrisko) apspriešanu.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts Jūrmalas Attīstības programmas izstrādes beigu fāzē.

Pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 157, izstrādātājs ir informējis Vides pārraudzības valsts biroju par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un konsultējies par Vides pārskatā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi un institūcijām, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu saņemšanai, kā arī par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

Politikas plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi izvērtējums ir vērsts uz plānošanas dokumentu satura optimizēšanu un vides aspektu integrāciju tajos. Līdz ar to SIVN procesā un Vides pārskata veidošanā ir izmantota metodika, kas balstīta uz atbilstības izvērtējumu vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu un uzdevumu to sasniegšanai īstenošanas ietekmju vērtējumu.

SIVN balstās uz šādiem principiem:

Integrācija – vides aspekti pilnībā ir jāintegrē politikas plānošanas dokumentā, tādēļ vides aspekti ir jāņem vērā plānošanas agrā stadijā, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kam no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat, ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarība starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.

Starppaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.

Izvērtēšana – nepieciešams izvērtēt kā politikas plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas (ja tādas tiek izvērtētas), vai 0 alternatīva, ietekmēs vides stāvokli, resursus un to kvalitāti.

Pārskatāmība – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, kā arī aprakstot SIVN metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismus un sniedzot pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publicēšana.

Vides pārskats tiks iesniegts izskatīšanai trīs institūcijām: Valsts Vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei, Veselības inspekcijai un Dabas aizsardzības pārvaldei.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- **informācijas analīze** – tika analizēta Jūrmalas valstspilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumentos un saistītajos plānošanas dokumentos ietvertā informācija, kā arī visa pašvaldības rīcībā esošā un publiski pieejamā informācija par vides stāvokli pilsētas teritorijā;
- **salīdzinošā analīze** – par šajā SIVN identificētajiem būtiskās ietekmes vides aspektiem. Jūrmalas Attīstības programmai nav izstrādātas alternatīvas, tajā pat laikā, tiks vērtētas alternatīvas izskatot un darba grupā lemjot par sabiedrības iesniegto priekšlikumu ņemšanu vērā (atbalstīt to vai neatbalstīt).
- **ietekmju analīze** – tika analizēta Jūrmalas Attīstības programmas noteikto mērķu un plānoto darbību to sasniegšanai īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Vides pārskata sagatavošanā izmantota šāda informācija:

- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības rīcībā esošā informācija par vides stāvokli Jūrmalā;
- VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” publiskajās datu bāzēs (reģistros) pieejamā informācija par vides stāvokli;
- AS „Latvijas valsts meži” inventarizācijas dati;
- Lauku atbalsta dienestā pieejamā informācija;
- Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļvietnē pieejamā informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem;
- Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam;
- Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2022. – 2027.gadam projekts;
- Citi publiski pieejamie pētījumi un informācija.

Jāatzīmē, ka Vides pārskata izstrādātājam bija grūtības ar vides informācijas ieguvu un datu pieejamību, jo šobrīd neeksistē vienota publiski pieejama valsts vides informācijas sistēma. Nav pieejama pilnīga vides monitoringa informācija, kas ļautu detalizēti izvērtēt vides stāvokli un tā izmaiņu tendences pilsētas teritorijā. Izvērtējot pieejamo gaisa kvalitātes monitoringa posteņu izvietojumu jāsecina, ka to ir ļoti maz. Tāpat praktiski nav pieejama informācija par gaisa kvalitātes rādītājiem, trokšņa līmeņa rādītājiem, mūsdienu ģeoloģiskos procesus raksturojošiem u.c. rādītājiem pilsētas teritorijā, dati par virszemes un pazemes ūdens līmeņu un kvalitātes izmaiņām, lai gan pilsētas un tai pieguļošajās teritorijās atrodas vairāki valsts monitoringa posteņi.

Stratēģiskā IVN veikšanas laikā nav spēkā esošs Lielupes upju baseina apsaimniekošanas plāns.

4.2 SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IESAISTĪŠANA

Sabiedrības līdzdalības kārtību Attīstības programmas izstrādes procesā nosaka Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”. Noteikumi paredz sadarbības pārstāvju līdzdalību dažādos attīstības plānošanas izstrādes posmos, piedaloties sabiedriskajās apspriedēs, iesaistoties darba grupās, vai arī plānošanas dokumenta izstrādes laikā par to paužot savu viedokli (mutvārdos un rakstiski).

Jūrmalas Attīstības programmas izstrādes laikā Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība iesaistījusi sabiedrību veicot iedzīvotāju aptauju (2020. gadā) un uzklusot iedzīvotāju viedokļus un priekšlikumus tiešsaistes tikšanās (2021. gadā). Sešās tematiskajās darba grupās izdiskutētas valstspilsētas attīstības vidēja termiņa prioritātes.

Attīstības programmas izstrādes ietvaros tika organizētas 15 ideju grupas par sešiem tematiskajiem virzieniem (Atvērta un gudra pārvaldība, Izglītības kvalitāte un vadība, Kultūra un sports sabiedrības attīstībai, Kūrortpilsētas konkurētspēja Ziemeļeiropā, Kvalitatīva dzīve ilgtspējīgai sabiedrībai un Pilsētvide un kvalitatīva dzīvesvieta) uzklusot iedzīvotājus, uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas, izglītības iestādes (t.sk. vadītāji, pedagogi, skolēnu pašpārvaldes, vecāku pārvaldes) un dažādu nozaru speciālistus un viedokļu līderus.

Detalizēta veikto sabiedrības iesaistīšanas pasākumu analīze ietverta Jūrmalas Attīstības programmas Stratēģiskajā daļā Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

Sabiedrības līdzdalības prasības SIVN procesā nosaka Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Jūrmalas Attīstības plāna un SIVN Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas pasākumi tika veikti vienoti.

Paziņojums Par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023.– 2029. gadam un Stratēģiskā IVN Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu tika publicēts Informatīvajā izdevumā "Jūrmalas Avīze", 2022. gada aprīlis Nr. 4/195 iznāca 8.aprīlī (2.pielikums).

Sabiedriskās apspriešanas norise:

Iepazīties ar attīstības programmas dokumentiem var pašvaldības tīmekļa vietnē www.jurmala.lv.

Publiskās apspriešanas sanāksmes tika organizētas gan klātienē, gan tiešsaistes formā, vairākas no tām veltītas kādam konkrētai AP iekļautai jomai, kas līdz šim rosinājusi nozīmīgākās diskusijas.

21. aprīlī plkst. 18.00 – tiešsaiste (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.– 2029. gadam);

10. maijā plkst. 18.00 – klātie (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.– 2029. gadam);

12. maijā plkst. 18.00 – tiešsaiste (ģimenēm draudzīga pašvaldība);

17. maijā plkst. 18.00 – tiešsaiste (tūrisms kūrortpilsētas konkurētspējai);

19. maijā plkst. 18.00 – tiešsaiste (Jūrmalas infrastruktūras attīstība – izaicinājumi un iespējas);

24. maijā plkst. 18.00 – klātie (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.– 2029. gadam).

Pieteikt dalību sanāsmēs varēja, rakstot uz e-pasta adresi attistiba@jurmala.lv vai zvanot pa tālruni 67511488.

Saņemtie priekšlikumi, atsauksmes:

Kopumā par Plānošanas dokumentu rekomendācijas savās atsauksmēs sniegušas divas institūcijas (Dabas aizsardzības pārvaldes un Valsts vides dienests), trīs Jūrmalas pašvaldības struktūrvienības, kā arī trīs piegulošās pašvaldības. Tāpat rekomendācijas iesniegušas piecas privātpersonas.

Par Vides pārskatu rekomendācijas un ieteikumus izteikušas Dabas aizsardzības pārvalde un Valsts Vides dienests.

Dabas aizsardzības pārvalde:

- 1) *7. lpp. kļūdaini norādīts, ka lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu pieņem Valsts vides dienests – labot uz Vides pārraudzības valsts birojs.*

Ņemts vērā, veikts kļūdas labojums tekstā.

- 2) *29. lpp. tiek norādīts, ka plūdu rezultātā cita starpā tiek apdraudēta arī vide un rodas zaudējumi mežiem un aizsargājamām teritorijām. Šāds apgalvojums nav viennozīmīgs, jo pali un plūdi rada labvēlīgu ietekmi uz upju ekosistēmām, gruntsūdens papildināšanu un augsnes auglību. Palu darbība ir ļoti būtiska palieņu pļavās mītošajiem organismiem, tā arī attīra upes un izgulsnē upju palienēs upju sanešus, izšķīdušās barības vielas. Savukārt plūdu laikā tieši upju palienes, purvi, pārmitri meži ir tie, kas savāc plūdu ūdeņus un palīdz mazināt plūdu riskus.*

Ņemts vērā. Papildināta sadaļa 5.11. Riska teritorijas, tās apakšsadaļa Applūstošas teritorijas

- 3) 58. lpp. kļūdaini norādīts, ka “agrāk eksistējušās Jūrmalas atkritumu izgāztuves Priedainē un Kūdrā ir slēgtas un rekultivētas”. Agrākā Jūrmalas atkritumu izgāztuve Kūdrā nav rekultivēta un apdraud apkārtējo vidi, tai ir izstrādāts rekultivācijas projekts. Lūdzam Vides pārskatā norādīt un vērtēt potenciālos riskus, kas saistīti ar šo objektu un tā ietekmi uz apkārtējo vidi. Attīstības programmas sadaļā par Klimatnoturīgu pilsētvidi un tās izaicinājumiem būtu vērtīgi norādīt arī darbības, kas saistītas ar šīs atkritumu izgāztuves vides risku mazināšanu.
- 4) Ņemts vērā papildināta sadaļa 6.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas Vēršam DAP uzmanību uz to, ka bijusī sadzīves atkritumu izgāztuve “Kūdra” (reģ. Nr.80888/1524) saskaņā ar piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ietverta informācija atrodas Babītes novada, Salas pagastā, zemes īpašumā ar kadastra Nr.80880010277, kas, saskaņā ar Kadastra informāciju, pieder valstij, Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

Valsts vides dienests:

- 1) Vides pārskata 5.10.nodaļas „Dabas teritorijas” 4.attēlā ir nepilnīgi attēloti Eiropas Savienības īpaši aizsargājamie biotopi, Jūrmalas valstspilsētā to ir ievērojami vairāk. Aicinām papildināt informāciju, lai sniegtu objektīvāku ieskatu sabiedrībai un plānotājiem par vērtīgajām dabas teritorijām pilsētā.

Nav ņemts vērā, precizēts kartoshēmas nosaukums – Vēršam VVD uzmanību uz to, ka šādā mērogā nav iespējams parādīt visu īpaši aizsargājamo biotopu izplatību Jūrmalā.

- 2) Dienests sagaida, ka Vides pārskatā tiktu novērtēti riski un noteiktas prioritāri pētāmās un sakārtojamās piesārņotās vietas Vides pārskata 6.1. nodaļā „Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas” - trūkst novērtējuma par piesārņoto vietu bīstamību – kuras piesārņotās vietas ir uzskatāmas par prioritāri bīstamām pēc to iespējamā kaitējuma uz vidi un cilvēku veselību.

Ņemts vērā daļēji. Papildināta sadaļa 6.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas. Vēršam VVD uzmanību uz to, ka pašreizējā publiski pieejamā informācija par piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu vides kvalitāti un to izpēti pakāpe nedod iespēju detalizēti vērtēt piesārņojuma būtiskumu un riska pakāpi. Stratēģiskā IVN ietvaros netiek veikta papildus piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu piesārņojuma izpēte. Tā kā lielākā daļa šo teritoriju neatrodas Jūrmalas pilsētas pašvaldībai piederošās teritorijās, pašvaldība nevar pieņemt lēmumus un īstenot to izpēti un atbilstošu apsaimniekošanu. Uzskatām, ka Valsts Vides dienesta reģionālās vides pārvaldes inspektoru tiesības būtu veikt teritoriju apsekošanu un pieprasīt informāciju no teritoriju īpašniekiem vai pārvaldītājiem par piesārņojuma bīstamības novērtējumu un to apsaimniekošanu.

- 3) Aicina pievērst īpašu uzmanību un monitoringa ziņojumā iekļaut arī Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslas uzraudzību – vērtējot apbūves intensitātes un brīvās zaļās teritorijas rādītāju izmaiņas, arhitektūras kvalitātes izmaiņas, publiskās ārtelpas teritoriju izmaiņas, dabas teritoriju kvalitātes izmaiņas utml.

Ņemts vērā pilnveidota sadaļa 14 Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

5. JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS TERITORIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS

5.1 VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Jūrmala atrodas Latvijas centrālajā daļā Rīgas līča dienvidu piekrastē uz šauras zemes strēles starp Lielupi un Rīgas jūras līci, kā arī Lielupes labajā krastā ietverot teritorijas sauszemes joslu pretī Bulduriem – Bražciemam, Priedaini un Vārnukrogu. Pilsēta atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā, kurā no austrumu puses iestiepjas Priedaines – Bolderājas kāpu grēda.

Paralēli pilsētas dienvidu robežai, Lielupes labajā krastā stiepjas Mārupes novads, austrumos atrodas Rīgas valstspilsētas administratīvā teritorija, rietumos – Tukuma novads un ziemeļu mala piekļaujas Baltijas jūras Rīgas līča akvatorijai (24,2 km garumā). Nozīmīgākā saistība Jūrmalai ir ar galvaspilsētu. Abu pilsētu savienojumu veido elektriskā dzelzceļa līnija Torņakalns-Tukums II un valsts galvenais autoceļš Rīga-Ventspils E22/A10.

Pilsētas lielu teritorijas daļu veido plašas dabas teritorijas – ~64,7 km² (64 % no pilsētas kopējās platības): meži (48 %), iekšzemes ūdeņi (10 %), palieņu pļavas (5,6 %) un apstādījumi – parki, skvēri, kapsētas (0,4 %). Raksturīgi vienlaidu mežu masīvi (Bolderājas kāpu, Slēpera purva, Sēņu kalna, Druvciema un Krastciema meži, Ķemeru un Jaunķemeru meži).

Pilsētas reljefs ir lēzens, lielākoties zems, maksimāli augstākās atzīmes ir „Raga kāpas” un „Buļļu kāpas” teritorijas daļā. Reljefa attīstībā nozīmīgākā loma ir bijusi Litorīnas jūras stadijai Baltijas jūras attīstībā, Lielupes plūdumam un mūsdienu eolajiem procesiem. Pilsētas raksturīga iezīme ir salīdzinoši plaša pludmale ar piekrastes kāpu un kāpu masīvu miju.

Lielupes paliene stiepjas visā Jūrmalas teritorijā, tā ir gandrīz pilnīgi līdzena, vietām pārpurvota. Palienes vietām ir ietekmējusi cilvēku saimnieciskā darbība un tās rezultātā šajās vietās ir sastopami tehnogēnie nogulumu. Tāpat ir raksturīgi augsti gruntsūdeņu līmeņi, kas veicina pārpurvošanos reljefa pazeminājumos. Visvairāk šādas teritorijas ir izplatītas pilsētas rietumu daļā.

Jūrmalai raksturīgs piejūras klimats ar maigākām temperatūras svārstībām. Kūrorta objektu pastāvēšanai būtiskas piejūras teritorijās kāpas kopā ar pludmali un jūru rada īpašas mikroklimatiskās zonas, kuras ievērojot veic kūrorta objektu un terapijas pasākumu plānošanu.

5.2 VIRSZEMES ŪDEŅI

Jūrmalas pilsētas teritorija ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā. Virszemes ūdeņu tīklu veido Lielupe, Vecslocene, Vēršupīte, Slokas ezers, Aklais ezers, Akacis, Melnezers un Varkaļu kanāls.

Lielākā ūdenstece Jūrmalas pilsētā ir Lielupe – viens no nozīmīgākajiem Jūrmalas pilsētas ūdens resursiem, veidojot ainavisku vidi, izmantojot piekrasti un tās ūdeņus rekreācijai, ūdens aktivitātēm (sporta aktivitātes, makšķerēšana, peldēšana) un kuģošanas satiksmei.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016.-2021. gadam (turpmāk tekstā – UBAP), Lielupe Jūrmalas valstspilsētas teritorijā noteikta kā stipri pārveidots ūdensobjekts L100SP ar vidēju ekoloģisko kvalitāti un vidēju ekoloģisko potenciālu (jāatzīmē, ka iepriekšējā plānošanas periodā gan ekoloģiskā kvalitāte, gan ekoloģiskais potenciāls bija slikti). L100SP, stratēģiskais mērķis sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti, nosakot izņēmumu mērķa izpildei 2027. gadu. Šī plānošanas perioda mērķis – ūdens kvalitātes nepasliktināšanās.

Jau pēc Sabiedriskās apspriešanas uzsākšanas 19.04.2022. ar VARAM Rīkojumu Nr.1-2/59 tika apstiprināts Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2021. – 2027.gadam. Tas daļēji ņemts vērā Vides pārskata pilnveidošanas procesā.

2012. gada 19. jūlijā tika pieņemti pašvaldības saistošie noteikumi Nr. 27 „Par Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā ietilpstošās Lielupes daļas izmantošanu” (ar grozījumiem 2013. gadā), kuros ietverts Lielupes izmantošanas plāns. Plānā noteikts kuģu ceļš, ātruma ierobežojošās, brīdinošās un navigācijas zīmes, peldvietas, dažāda veida sacensību, treniņu un atpūtas zonas. Noteikumu projekts paredz noteikt Lielupes un krastmalas izmantošanu, kuģošanas līdzekļu un ūdensceļu izmantošanas kārtību, sporta sacensību, publisku izklaides un svētku pasākumu organizēšanas kārtību, pasākumus ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai un saglabāšanai Lielupē un tās krastmalas teritorijā.

Pieejamie izvērtējumi liecina par biogēno vielu – slāpekļa un fosfora – paaugstinātām koncentrācijām un upes ekoloģiskais potenciāls ir vērtēts kā vidējs. Lielupes UBAP novērtēts, ka Lielupes ūdensobjektam Jūrmalas valstspilsētas teritorijā ir būtiska izklaidētā un punktveida piesārņojuma, kā arī morfoloģiskā slodze. Tomēr ūdens kvalitāti galvenokārt ietekmē piesārņojums baseina augštecē Latvijā un pārrobežu piesārņojums no Lietuvas, ko rada lauksaimnieciskā darbība un punktveida avotu izplūdes pilsētās, t.sk. Jūrmalā.

Monitoringa novērojumus valsts virszemes ūdeņu monitoringa programmas ietvaros Lielupē Jūrmalas valstspilsētas teritorijā veic LVĢMC novērojamā stacijā „Majori”.

Līdzšinējā plānošanas periodā regulāri novērojumi veikti laika posmā no 2014. gada līdz 2016. gadam. Kā references novērojumi izmantoti 2009. gada monitoringa novērojamā rezultāti. Novērojamā regularitāte ir mainīga un atšķirīga dažādiem parametriem sākot no trīs paraugošanas reizēm 2009. gadā līdz 12 paraugošanas reizēm 2014. gadā.

Ūdens kvalitātes izmaiņu tendenču novērtēšanai izmantoti šādi parametri: BSP₅, kopējais slāpeklis, kopējais fosfors un elektrovadītspēja, aprēķinot gada vidējo lielumu un salīdzinot to ar MK 2002. gada 12. marta noteikumos Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” noteiktajām prasībām. Saskaņā ar šo noteikumu 2¹. pielikumā noteikto – Lielupe visā tās tecējumā noteikta par karpveidīgo zivju ūdeņiem ar tam atbilstošām ūdens kvalitātes prasībām.

1. tabula. Ūdens kvalitātes normatīvi prioritārajiem zivju ūdeņiem

Avots: pielikums MK 15.09.2015. noteikumu Nr. 527 redakcijā

Nr. p. k.	Parametrs/ mērvienība	Lašveidīgo zivju ūdeņi		Karpveidīgo zivju ūdeņi	
		mērķlielums	robežlielums	mērķlielums	robežlielums
1	2	3	4	5	6
1.	Amonija joni (mg/l NH ₄ ⁺)	≤ 0,03	≤ 0,78 ⁽²⁾	≤ 0,16	≤ 0,78 ⁽²⁾
2.	Bioķīmiskais skābekļa patēriņš BSP ₅ (mg/l O ₂)	≤ 2		≤ 4	
3.	Cinks ⁽³⁾ (mg/l Zn)		sk. piezīmi ⁽¹⁰⁾		sk. piezīmi ⁽¹⁰⁾
4.	Fenoli (fenolu indekss) (mg/l C ₆ H ₅ OH)		sk. piezīmi ⁽¹¹⁾		sk. piezīmi ⁽¹¹⁾
5.	Izšķīdušais skābeklis (mg/l O ₂)	50 % > 9 100 % > 7	50 % > 9	50 % > 8 100 % > 5	50 % > 7
6.	Naftas ogļūdeņraži ⁽⁵⁾		sk. piezīmi ⁽⁴⁾		sk. piezīmi ⁽⁴⁾
7.	Nejonizētais amonjaks (mg/l NH ₃)	≤ 0,005	≤ 0,025 ⁽⁶⁾	≤ 0,005	≤ 0,025 ⁽⁶⁾
8.	Nitrīti joni (mg/l NO ₂ ⁻)	≤ 0,01		≤ 0,03	
9.	pH (pH vienības)		6-9 ^{(1), (7)}		6-9 ^{(1), (7)}
10.	Suspendētas vielas (mg/l)	≤ 25 ^{(1), (8)}		≤ 25 ^{(1), (8)}	
11.	Temperatūra (°C)		sk. piezīmi ⁽⁹⁾		sk. piezīmi ⁽⁹⁾
12.	Varš ⁽³⁾ (mg/l Cu)		sk. piezīmi ⁽¹²⁾		sk. piezīmi ⁽¹²⁾

2. tabula. Lielupes ūdens kvalitātes monitoringa datu apkopojums

Avots: LVĢMC

Parametri	2009.	2014.	2015.	2016.	Robežvērtības
BSP ₅	1,14	1,43	1,55	1,83	≤ 4
N mg/l	4,95	4,89	4,06	5,1	
P mg/l	0,067	0,088	0,085	0,054	
Elektrovadītspēja	640,7	1074,0	2381,5	789,0	
Izšķīdušais skābeklis (mg/l O ₂)	9,57	10,09	10,77	10,26	50 % > 7
pH	7,49	8,06	8,02	8,27	6-9

Kā tas ir secināms no tabulas datiem, laika posmā no 2009. gada līdz 2016. gadam nav novērojamas Lielupes ūdens kvalitātes būtisku izmaiņu tendences.

BSP₅ lieluma nebūtisks pieaugums iespējams izskaidrojams ar biežāku noņemto paraugu daudzumu (2009. gadā tikai 3 paraugi, 2015. gadā 12 paraugi), kas precīzāk ļauj novērtēt ūdens kvalitāti. Gan BSP₅ gan izšķīdušā skābekļa un pH rādītāji pilnībā atbilst prasībām, kas izvirzītas karpveidīgo zivju ūdeņu kvalitātei. Savukārt kopējais slāpekļis (N), kopējais fosfors (P) un elektrovadītspēja ļauj novērtēt antropogēno ietekmi, t.sk. notekūdeņu radīto piesārņojumu. Tai pat laikā elektrovadītspējas mainīgie lielumi var būt saistīti ar jūras ūdeņu ieplūdi nozīmīgu vējuzplūdu laikā.

Jūrmalas pilsētas radītā antropogēnā slodze uz Lielupi ir samērā nenožīmīga, salīdzinot ar slodzi uz upi tās augštecē. Negatīvā ietekme sākas ar pārrobežu piesārņojumu no Lietuvas teritorijas, Bauskas un Jelgavas pilsētām, kā arī noteču no lauksaimniecības zemēm radīto ietekmi.

5.3 PELDŪDEŅI

Peldvietu ūdens kvalitātes kontroli peldsezonā regulāri veic Veselības inspekcija un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība.

Valsts veic regulāru peldūdeņu kvalitātes monitoringu visās oficiālajās peldvietās: Asari, Bulduri, Dubulti, Dzintari, Jaunkēmeri, Kauguri, Lielupe, Majori, Mēllūži, Pumpuri, Vaivari, kā arī kopš 2014. gada Ezeru ielas peldvietā Lielupē un sākot ar 2022.gadu arī Priedaines peldvietā. Pašvaldība veic peldūdens kvalitātes monitoringu vairākās vietās Lielupē, Dubulti (Viesītes ielas galā), Majori (pretī Plūdu ielai) un Slokas karjerā.

Monitorings tiek veikts peldu sezonas laikā no maija līdz septembrim, vienu reizi mēnesī. Paraugošanu līguma ietvaros nodrošināja sertificēts izpildītājs, testēšanu veica akreditēta laboratorija. Iegūtie rezultāti tiek publicēti, kā arī nodoti Veselības inspekcijai, kura tos izmanto peldūdens kvalitātes novērtēšanai. Līdz ar to Veselības inspekcijas veiktais peldūdeņu kvalitātes novērtējums balstās gan atbildīgās institūcijas veiktā valsts monitoringa, gan pašvaldības veiktā monitoringa datiem.

Ūdens paraugus Veselības inspekcijas veiktā peldūdeņu monitoringa ietvaros ņem peldsezonas laikā no 15. maija līdz 15. septembrim, orientējoši vienu reizi mēnesī. Pirmo paraugu ņem aptuveni nedēļu pirms peldsezonas sākuma. Kopumā katrā peldvietā peldsezonā tiek paņemti pieci paraugi. Jāatzīmē, ka Direktīva 2006/7/EK paredz, ka četri ūdens paraugi peldsezonas laikā ir minimāli nepieciešamais apjoms, lai varētu veikt peldvietas ūdens ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu. Ūdens paraugi tiek nogādāti laboratorijā mikrobioloģisko analīžu veikšanai. Ņemot ūdens paraugus, paralēli veic peldvietas vizuālu pārbaudi, lai konstatētu netipiskas ūdens krāsas izmaiņas, pārmērīgu zilaļģu savairošanos (t.s. ūdens „ziedēšanu”), ūdens piesārņojumu ar peldošiem atkritumiem, naftas produktiem vai virsmas aktīvām vielām, par ko liecina ilgstoši noturīgas putas. Ūdens paraugus laboratorijā, atbilstoši Direktīvas 2006/7/EK prasībām, tiek noteikti tikai mikrobioloģiskie rādītāji –

Escherichia coli (*E.coli* jeb fekālās koliformas) un zarnu enterokoku baktēriju koloniju veidojošo vienību skaits 100 ml ūdens, kas ir mikrobioloģiskā piesārņojuma indikatori un liecina par iespējamo ūdens fekālo piesārņojumu.

MK 2017.gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 "Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība" nosaka prasības informācijas izvietojumam peldvietās. Vienota parauga informatīvās zīmes, kas peldētājus informē par peldvietas ūdens kvalitātes vērtējumu, ņemot vērā pēdējo četru gadu monitoringa rezultātus (ietverot pēdējo peldsezonu). Vērtējuma gradācija: „izcila”, „labā”, „pietiekama” vai „zema” peldvietas ūdens kvalitāte.

Peldvietas ūdens kvalitātes novērtēšana tiek veikta divos etapos: (1) operatīvais (tūlītējais) novērtējums pēc katras paraugu ņemšanas reizes un (2) peldvietas ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums, ar mērķi apkopot ūdens kvalitātes informāciju, kurā ietverti ūdens kvalitātes rādītāji par četrām peldsezonām, noteikt pastāvīgos riskus, kas pasliktina vai var pasliktināt ūdens kvalitāti un apdraudēt cilvēku veselību.

Veicot operatīvo novērtējumu, tiek vērtēti mikrobioloģisko rādītāju robežlielumu pārsniegumi katrā individuālajā ūdens paraugā, lai pieņemtu lēmumu par peldēšanās aizliegšanu vai neieteikšanu peldēt. Peldvietas ūdens kvalitātes operatīva novērtēšana pamatojas uz ārsta – higiēnista slēdzienu. Direktīva 2006/7/EK neprasa peldūdeņu kvalitātes operatīvu novērtēšanu, tāpēc tiek piemēroti izstrādātie nacionālie kritēriji, lai papildus aizsargātu peldētāju veselību. Aizliegts peldēt, ja *E.coli* skaits ir lielāks par 3000 mikroorganismu šūnām 100 ml ūdens un/vai zarnu enterokoku skaits pārsniedz 500 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens. Peldēšanās nav pieļaujama, ja ūdenī ir vērojama arī pārmērīga zilaļģu savairošanās. Jūras piekrastes ūdeņu peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums ir jāveic atbilstoši direktīvas 2006/7/EK un MK noteikumu Nr. 608 prasībām, ņemot vērā četru pēdējo peldsezonu datus un piemērojot statistiskās analīzes kritērijus.

2021. gadā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Jūrmalā noteiktas šādas publiskās peldvietas Rīgas Jūras līcī: Asari, Bulduri, Dubulti, Dzintari, Jaunķemeri, Kauguri, Lielupe, Majori, Melluži, Pumpuri, Vaivari, kā arī viena peldvieta Lielupē – „Ezeru ielas peldvieta”.

2019. gada peldsezonā starptautiskā „Zilā karoga” statusu ieguva septiņas peldvietas: Kauguros, Jaunķemeros, Mellužos, Dubultos, Majoros, Dzintaros un Bulduros.

Valsts un pašvaldības monitoringa ietvaros Jūrmalas pilsētas publisko peldvietu ūdens kvalitāte pārsvarā bijusi izcila un laba. Par 2019. gadu Veselības inspekcija nav sagatavojusi monitoringa datu apkopojumu, taču pieejamie dati liecina, ka ūdens kvalitāte bijusi izcila visās peldvietās, izņemot peldvietu „Vaivari”, kur vienreiz sezonā konstatēta paaugstināta *Escherichia coli* jeb *E.coli* koncentrācija (1700), tādēļ Veselības inspekcija rekomendējusi nepeldēt šajās peldvietās laika posmā no 12.07. līdz 09.08.2019.

3. tabula. Peldūdens kvalitātes novērtējums pēc valsts un pašvaldības monitoringa rezultātiem

Avots: Veselības inspekcija

Peldvieta	Peldūdens kvalitāte novērojumu gadā*/Zilā karoga pludmale**						
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Asari	I	I	I	I	I	I/	L
Bulduri	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Dubulti	I	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Dzintari	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	L/ZK	L
Jaunķemeri	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Kauguri	L	L	L	I	I	I	I
Lielupe	I	I	I	I	I	I	I
Majori	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Melluži	L	I	I	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Pumpuri	I	I	I	I	I	I	I

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

Vaivari	I	I	I	I	I	L	I
Lielupe, peldvieta Ezeru ielas galā	-	-	-	-	I	I	I

Piezīmes:

*I – izcila peldūdēns kvalitāte; L-laba peldūdēns kvalitāte; P – pietiekama peldūdēns kvalitāte; N – neapmierinoša peldūdēns kvalitāte

**ZK – piešķirts Zilā Karoga sertifikāts

Secinājumi:

- Peldvietu ūdens kvalitāte pakāpeniski uzlabojas, ko lielā mērā ietekmē atbilstoša to apsaimniekošana un Jūrmalas attīstības plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu peldvietu infrastruktūras izveidei un uzturēšanai īstenošana.
- Peldvietu infrastruktūras attīstīšana Lielupē organizē un sakārto tās izmantošanu rekreācijā, palielina drošību un mazina antropogēno ietekmi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

5.4 PELDVIETAS AR ZILĀ KAROGA SERTIFIKĀTU

Zilais Karogs ir pasaules populārākais tūrisma ekosertifikāts, kas tiek plaši atpazīts gan iedzīvotāju, gan pašvaldību un vides institūciju vidū. Tas tiek piešķirts trijās kategorijās – Zilais Karogs peldvietām, Zilais Karogs jahtu ostām, kā arī Zilais karogs individuālajām jahtām.

Zilā Karoga peldvietai ir jāatbilst 33 kritērijiem, kas sadalīti četrās grupās – vides izglītība un informācija, ūdens kvalitāte, apsaimniekošana un serviss, drošība. Kritēriju ieviešana peldvietām nodrošina pilnvērtīgu metodoloģiju peldvietu apsaimniekošanai, kurā ir ņemti vērā visi vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības faktori, un pievērsta liela uzmanība vides kvalitātes uzturēšanai un bioloģiskās daudzveidības aizsargāšanai. Iesaistoties kampaņā, pašvaldības apņemas īstenot arī plašākas vides informācijas un izglītības iniciatīvas.

2019. gadā Zilā Karoga peldvietas statuss Jūrmalas pilsētā piešķirts Bulduru, Dzintaru, Majoru, Dubultu un Jaunķemeru peldvietām. Kauguru peldvietai 2016. gada sezonā piešķirts Nacionālais peldvietu kvalitātes sertifikāts, kas apliecina vairāku Zilā karoga programmas kritēriju izpildi un labu peldūdēns kvalitāti.

Kopš 2020. gada Jūrmala ir izstājusies no Zilo karogu programmas.

Tostarp, neskatoties uz to, ka Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība vairs nav Zilā karoga pludmales, visās pašvaldības peldvietās tiek nodrošināta atbilstība augstākajiem tīrības un vides kvalitātes kritērijiem. Jūrmalas pilsētā tiek saglabātas 13 oficiālas peldvietas, 11 no tām ir jūras un divas Lielupes krastā.

5.5 JAHTU OSTAS

Jūrmalā darbojas deviņi jahtklubu: Stirnu raga jahtklubs, jahtklubs „Uzvara”, „Latvijas Jahtklubs”, jahtklubs „Porto marine”, Latvijas motor jahtklubs „Vikings”, Priedaines jahtklubs, jahtklubs „Concept”, Jūrmalas Zaļais Jahtklubs un ostas jahtklubs „Jūrmala”. Jahtklubos ir izveidota pamata infrastruktūra – piestātnes, slipi, elektrība, apsardze, remonts, kuģošanas līdzekļu glabāšana u.c.

Jūrmalas Ostas attīstības programma 2015.-2022. gadam apstiprināta ar Jūrmalas ostas pārvaldes valdes sēdes 2015. gada 30. aprīļa lēmumu Nr. 2/9/15, Jūrmalas pilsētas domes 2015. gada 12. novembra lēmumu Nr. 443 „Par Jūrmalas ostas attīstības programmas 2015.-2022. gadam apstiprināšanu” un akceptēta Latvijas Ostu, tranzīta un loģistikas padomes 2016. gada 30. jūnija sēdē. 2017., 2018. un 2019. gadā Zilā Karoga sertifikāts tika piešķirts jahtklubam „Jūrmala”. Lai to iegūtu:

- jahtu ostā ir izvietoti konteineri pārstrādājamo atkritumu veidu savākšanai;

- nodrošināta iespēja nodot klāja, tualetu tvertņu ūdenus;
- nodrošinātas atbilstošas un tīras sanitārās labierīcības;
- izvietots atbilstošs un labi pamanāms dzīvības glābšanas, pirmās palīdzības un ugunsdzēsības aprīkojums;
- pie pietātnēm ir elektrība un ūdens;
- infrastruktūra nodrošina cilvēkiem ar īpašām vajadzībām pietiekamu pieeju jahtu ostai.

Kopš 2020.gada Jūrmala ir atteikusies no Zilā karoga programmas arī jahtu ostām.

5.6 HIDROLOĢISKĀ STĀVOKĻA IZMAIŅAS

Teritorijas hidroloģisko stāvokli jeb apstākļus raksturo virszemes un pazemes notece, kas savukārt atkarīga no teritorijas saposmuma, tās ģeoloģiskās uzbūves, virszemes ūdenstecēm un ūdenstīpēm, kā arī meliorācijas sistēmu esamības un to darbības efektivitātes.

Jūrmalas valstspilsētas teritorija atrodas piejūras līdzenumā un tās virszemes un pazemes notece ir dabīgi vāja, kas veicina teritoriju pārpurvošanos, kā arī palielina plūdu draudus ūdenstecēs. Plūdu draudus Lielupē būtiski palielina ar vējuzplūdiem saistīta jūras ūdens līmeņa paaugstināšanās, kas apgrūtina Lielupes ūdeņu noplūdi jūrā un nereti pie lielām vētrām vērojama jūras ūdens ieplūšana Lielupē. Lielupes upju baseinu apgabalā plūdu riskam pakļautās teritorijas atrodas upju palienēs, savukārt Lielupes lejteces un Babītes ezera ūdens līmeņa režīms ir ievērojami atkarīgs no jūras līmeņa svārstībām, kā arī no vējuzplūdiem un vējatplūdiem. Plūdu līmeņi tiek novēroti ziemas vidū vai vēlā rudenī vētru laikā, kad ziemeļrietumu virziena vēji izraisa uzplūdus Rīgas jūras līcī.

5.6.1 Plūdu riska vērtējums

Plūdi – parasti ar ūdeni neklātas sauszemes īslaicīga applūšana ar ūdeni, t.sk. vētras radīto jūras ūdens uzplūdu piekrastes teritorijās vai palu vai ilgstošu lietavu izraisītas straujas ūdens līmeņa celšanās dēļ.

Plūdu rezultātā tiek apdraudēta vide, iedzīvotāju drošība, satiksmes, sakaru un elektroapgādes infrastruktūras darbība, medicīnas pakalpojumu pieejamība, atkritumu apsaimniekošana, industriālo iekārtu darbība, rodas zaudējumi lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, mežiem un aizsargājamām teritorijām. Tāpēc plūdu riskam pakļauto teritoriju apzināšana un pasākumu plūdu pārvaldībai īstenošana ir būtiska ne vien, lai pasargātu cilvēku dzīvības un cilvēku radīto saimniecisko vidi, bet arī no dabas resursu racionālas apsaimniekošanas un vides daudzveidības saglabāšanas viedokļa. Savukārt, stihiska pretplūdu pasākumu veikšana, bez iepriekšējas kompleksas un detālas izpētes var radīt papildu plūdu riskus, it īpaši pretplūdu pasākumu īstenošanas platībām piegulošajās teritorijās.

Ilgadējie pali un plūdi palieņu teritorijās rada labvēlīgu ietekmi uz upju ekosistēmām, gruntsūdens papildināšanu un augsnes auglību. Palu darbība ir ļoti būtiska palieņu pļavās mītošajiem organismiem, tā arī attīra upes un izgulsnē upju palienēs upju sanešus, izšķīdušās barības vielas.

Lai mazinātu plūdu risku un to izraisītās negatīvās sekas ārpus palieņu teritorijām, ir nepieciešams sistēmiski veikt plūdu riska pārvaldību applūstošajās un plūdu riskam pakļautajās teritorijās. Tādēļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/60/EK par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību (turpmāk – Plūdu direktīva 2007/60/EK) uzdod dalībvalstīm veikt plūdu riska sākotnējo novērtējumu, pamatojoties uz to noteikt plūdu apdraudētās teritorijas katrā upju baseinu apgabalā un šīm teritorijām sagatavot iespējamo plūdu postījumu kartes un plūdu riska kartes, kā arī plūdu riska pārvaldības plānus. Savukārt Ūdens apsaimniekošanas likums, kurā ir pārņemtas Plūdu Direktīvas 2007/60/EK prasības, nosaka, ka upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu un plūdu riska pārvaldības plānu izstrādē ir integrēti upju baseinu apsaimniekošanas pasākumi. Plūdu riska

sākotnējais izvērtējums apstiprināts ar MK 2007. gada 20. decembra rīkojumu Nr. 830 „Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālā programma 2008.–2015. gadam”.

2016. gadā ir apstiprināts un stājies spēkā Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.–2021. gadam. 19.04.2022. ar VARAM Rīkojumu Nr.1-2/59 tika apstiprināts Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2021. – 2027.gadam un Plūdu riska pārvaldības plāns 2021. – 2027.gadam.

Lielupes upju baseinu apgabalā Jūrmalas valstspilsētas teritorijā tiek izdalītas šādas applūstošās un applūšanas riska teritorijas:

- palieņu teritorijas, kas ir upes vai ezera ielejas daļa, kura applūst plūdu gadījumā;
- jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, kur stipru vēju laikā ieplūst jūras ūdeņi, kā arī jūras krastu erozija un applūšana.

Applūstošās teritorijas Jūrmalas pilsētā, Teritorijas plānojumā noteiktas atbilstoši MK 2008. gada 3. jūnija noteikumu Nr. 406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” (turpmāk tekstā – MK 03.06.2008. noteikumi Nr. 406) 9. punkta nosacījumiem spēkā esošā teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros – 2009. gada aprīlī, apsekojot upju un ezeru palienes dabā.

Applūstošās teritorijas aizņem Lielupes palieni pie Slokas, palieņu pļavas pie Krastciema, starp Valteriem un Druvciem, pie Jaundubultiem, no Majoriem līdz Bulduriem, pie Priedaines un pirms Lielupes ietekas jūrā pie Buļļuciema, nelielas joslas (dažu metru platumā) Lielupes krasta nogāzēs. Vietās, kur Lielupes krastā ir izveidoti stiprinājumi erozijas novēršanai (piemēram, Dubultos – Majoros, Druvciemā) vai piestātņu krasta nostiprinājumi (piemēram, Slokā, Jūrmalas ostā, Lielupē – Stirnuragā), kas robežojas ar Lielupes ūdens līmeni, applūstošās teritorijas robeža ir līnija, kas iet pa vertikālā nostiprinājuma iekšējo malu (Lielupes pusē), bet vietās, kur upes ūdens parastos apstākļos nerasniedz nostiprinājumu, applūstošā teritorija ir josla starp ūdens līniju un nostiprinājuma iekšējo malu. Applūstošās teritorijas ir arī Slokas ezera, Vecslocenes un Vēršupītes palienes, kas, izņemot Veslocenes lejtecī, atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā uzplūdi no jūras rada lielāku ūdens līmeni lejtecē, bet pali – augštecē. Lielupes labajā krastā atrodas augstas kāpas, tādēļ tajā ir relatīvi maz applūstošu teritoriju. Kreisajā krastā, kur atrodas lielākā daļa Jūrmalas teritorijas, ir daudz palieņu pļavu, kuras lielākoties nav apbūvētas. Taču ir daudzi rajoni, kuros privātmājas būvētas zemākos apvidos, kuros ir liels plūdu apdraudējums, īpaši izceļamas ir Lielupei tuvās Vikingu, Matrožu, Ganu, Zvejas, Palienes, Viesītes, Saulgriežu, Rītupes, Prāmju un Linu ielas.

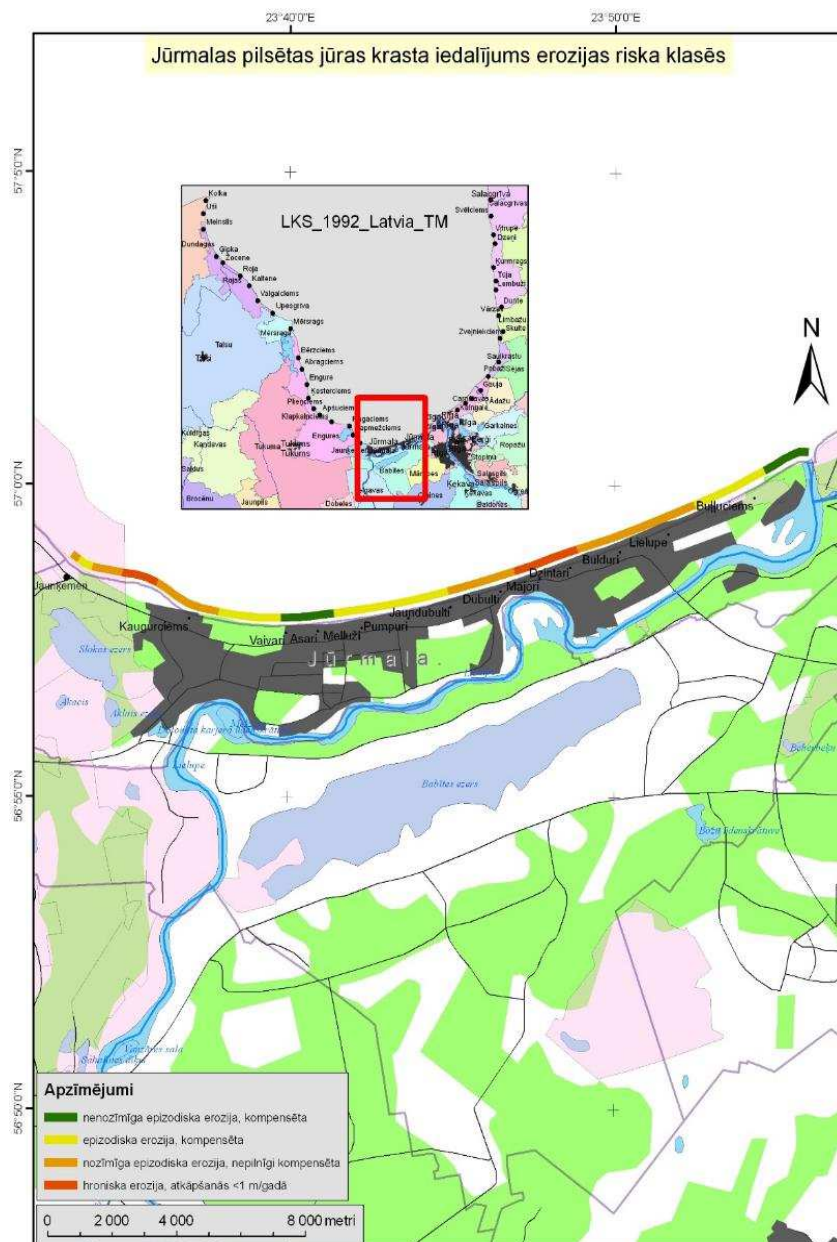
Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānā 2021.–2027. gadam Jūrmalas valstspilsētas teritorija ir noteikta kā valsts nozīmes plūdu riska teritorija.

Jūrmalas valstspilsētas teritorija ir pakļauta plūdu riskam, ko izraisa gan vējuzplūdi no Rīgas līča, gan arī pavasara pali. Rietumu vējš izraisa ūdens pieplūdi Rīgas līcī no Baltijas jūras caur Irbes šaurumu. Vēja virziena izmaiņu rezultātā no DR uz ZR ūdens līmenis Rīgas līcī turpina paaugstināties. Ūdens masas ar vēja spiedienu tiek dzītas uz dienvidiem un tālāk pa upēm uz augšu, appludinot upju tuvumā esošās zemākās teritorijas, t.sk. Lielupes palienes pilsētas teritorijā. Saskaņā ar LVĢMC novērojumu datiem, vislielākais vējuzplūdu skaits ir novērots ziemas periodā (novembris – janvāris), īpaši janvārī. Ņemot vērā to, ka palienes applūšana sākas pie ūdens līmeņa 1,16 m LAS (1.00 m BS), var secināt, ka Jūrmalas teritorija ir pakļauta applūšanas riskam ar lielu varbūtību. Pēc Slokas novērojumu stacijas datiem, pēdējos 10 gados vējuzplūdu laikā Lielupes palieņi applūda trīs reizes. 2005. gada janvārī Lielupē pie Slokas tika novērots ūdens līmenis ar 5 % varbūtību (1,89 m LAS), bet 2007. gada janvārī ūdens līmenis ir bijis vēl 3 cm augstāks (1,92 m LAS). Savukārt ūdens līmenis augstāks par 1,00 m LAS Lielupes grīvā pēdējo 10 gadu laikā tika novērots katru gadu, bet 2005., 2007. un 2015. gadā ūdens līmenis pārsniedza pat 2 m atzīmi. Pēdējo 10 gadu laikā pavasara plūdus ūdens līmenis Lielupē pie Slokas ir pārsniedzis kritisko atzīmi vienu reizi. 2010. gadā tika novēroti plūdi ar atkārtotām biežumu reizi trijos gados (1,46 m LAS) jeb plūdi ar 30 % varbūtību.

Plūdu apdraudētās teritorijas platība Jūrmalā pavasara plūdus un jūras vējuzplūdus, atkarībā no plūdu varbūtībām:

- 2,44 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 4,99 km² jūras vējuzplūdus ar lielu varbūtību (10 % vai reizi 10 gados);
- 4,35 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 11,47 km² jūras vējuzplūdus ar vidēju varbūtību (1% vai reizi 100 gados);
- 5,09 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 13,62 km² jūras vējuzplūdus ar mazu varbūtību (0,5 % vai reizi 200 gados).

Plūdu riska pārvaldības plānā konstatēts, ka Jūrmalā iedzīvotājiem un infrastruktūrai lielāku apdraudējumu rada jūras vējuzplūdi.

2. attēls. Jūrmalas pilsētas jūras krasta iedalījums erozijas riska klasēs

Avots: Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai” (2014)

Lielupes upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 20121.–2027. gadam paredz vairākus preventīvus, gatavības un aizsardzības pasākumus, lai samazinātu ar plūdiem saistīto nelabvēlīgo ietekmi:

- Lielupes grīvas kuģu kanāla padziļināšanas darbi
- Jūras krasta nostiprināšana erozijas novēršanai Kaugurciemā un Majoru - Dzintaru posmos

Līdzšinējā plānošanas periodā veikta izpēte un Lielupes lejteces plūsmas matemātiskā modelēšana projekta „Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai” (2012. gads PAIC). Pētījumā tika veikta hidrometeoroloģisko datu analīze un Lielupes lejteces hidrodinamiskā modeļa izveide. Modelī tika iebūvēti pretplūdu aizsardzības pasākumi, modelēti hidrometeoroloģiskajiem un pretplūdu aizsardzības pasākumiem atbilstoši Jūrmalas pilsētas applūšanas scenāriji, kā arī noteiktas applūstošo teritoriju ar noteiktu applūšanas varbūtību robežas. Veikta plūdu ietekmes analīze un izstrādāti ieteikumi Jūrmalas pilsētas teritorijas aizsardzībai no vējauzplūdu un pavasara palu izraisīta applūduma.

Tāpat Jūrmalas pilsētā ir novērtēti vējuzplūdu un krasta erozijas draudi 2014. gadā izstrādātā metodiskā materiāla „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai” sagatavošanas ietvaros.

Šajās vadlīnijās izdalītas piecas klases, kuras katra raksturo atšķirīgu erozijas riska pakāpi/līmeni. Tomēr, piemērojot šo klasificējumu, jāņem vērā, ka starp faktoriem, kuri izvērtēti klasifikācijas procesā un prognožu izstrādē, nav izvērtēti tādi nozīmīgi aspekti kā garkrasta sanešu plūsma un krasta, t.sk. pamatkrasta ģeoloģiskā uzbūve un to veidojošo iežu litoloģiskais sastāvs.

Labiekārtojot pludmales, uzmanība tiek pievērsta iespējamajiem erozijas riskiem, izvēloties risinājumus, kas erozijas draudus mazina. Tai skaitā tiek veikta smilšu piebēršana un kārklu stādījumu izveidošana Kauguru pludmalē, kas ir viena no apdraudētākajām Jūrmalas pludmalēm un noslogotākajā pludmales daļā Majoros.

Ziņojumā „Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai” izstrādātas rekomendācijas plūdu seku mazināšanai.

Pretplūdu aizsardzības inženiertehniskie risinājumi balstīti uz modelētajiem jūras uzplūdu un pavasara palu izraisītajiem applūduma riskiem. Risinājumi sagatavoti nākotnes scenārijam ar plūdu atkārtotības varbūtību $p=1\%$ jeb 1 reizi 100 gados. Galvenā uzmanība vērsta uz esošo ielu pārbūvi, nodrošinot tās arī ar dambja funkciju, kā arī jauno ielu – dambju būvniecību, esošo un jaunu krasta stiprinājumu izbūvi, caurteku – regulatoru izveidošanu. Rekomendēts izbūvēt:

- 1) esoša iela – dambis, 4878 m. Nepieciešama jau šobrīd pastāvošas ielas pārbūve par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana;
- 2) jauna iela – dambis, 5182 m. Plānota jaunas ielas izbūve ar aizsargdambja funkciju;
- 3) jauns dambis, 15905m. Nepieciešama jauna dambja būvniecība;
- 4) esošs krasta stiprinājums – dambis, 3444 m. Nepieciešama jau šobrīd pastāvošu krasta stiprinājumu rekonstrukcija par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana.
- 5) caurteka-regulators, gab. 29. Ūdens līmeņu regulēšanas būve uz mazām ūdenstecēm (tādām, kuru aprēķina maksimālo caurplūdumu iespējam novadīt caur standarta caurtekām). Caurtekas pārsvarā būtu atvērtas, bet īslaicīgi jānoslēdz vējuzplūdu vai pavasara palu laikā, tādējādi pasargājot attiecīgas teritorijas pret applūšanu.

Šos pasākumus rekomendēts īstenot lielākoties Lielupes kreisajā krastā posmos Bulduri-Majori, Dubulti-Druvciems, Krastciems, Sloka, Bražciems, kā arī atsevišķos posmos Lielupes labajā krastā.

Ziņojumā konstatēts, ka Jūrmalā nav nepieciešama dzelzceļa uzbērums paaugstināšana, kas varētu būt tehniski vissarežģītākā.

Pētījuma gaitā tika identificētas vēl divas problēmas, kas varētu būt aktuālas plūdu risku pārvaldībai Lielupes lejtecē:

- 1) Pavasara palu laikā ūdens nokļūšanu jūrā būtiski ietekmē gultnes sašaurinājums un paseklinājums starp Bullupi un Lielupes grīvu. Šī posma padziļināšana varētu dot nozīmīgu situācijas uzlabojumu. Tomēr, atšķirībā no stacionārām inženiertehniskām būvēm, gultnes padziļināšana prasa papildus izvērtēt dziļumu uzturēšanas un iespējamās krastu nostiprināšanas problēmas. Jautājums ir saistīts arī ar nenoteiktību Jūrmalas ostas darbības režīmā un hipotētiskajos navigācijas kanāla pretpiesērēšanas risinājumos.
- 2) Scenāriju izveide parādīja, ka tuvajā nākotnē iespējams zemas varbūtības plūdu (1 %) caurplūdumu nozīmīgs pieaugums, salīdzinājuma ar mūsdienām. Tā, palu 1 % ūdenslīmeņi pie Kalnciema tilta var sasniegt 3,25 m līdžšinējo 2,75 m vieta. Tas tieši neapdraud Jūrmalas pilsētu, bet iespējams, ka prasa pārlūkot Lielupes lejteces kopējo pretplūdu aizsardzības sistēmu.

Jūrmalas pilsētas dome, ņemot vērā arī Ziņojumā ietverto informāciju un rekomendācijas 2011. gada 11. maijā pieņēmusi lēmumu Nr. 201 „Par pretplūdu pasākumu nodrošināšanu”.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība ar saviem līdzekļiem veic ikgadējus (vienu reizi gadā/pavasārī) padziļināšanas darbus Lielupes grīvā. Šis pasākums ir ar būtisku pozitīvu ietekmi: kuģošanas sezonas laikā, arī skatoties viena gada griezumā, upes dziļums neaizsērē un spēj pildīt savu funkciju līdz kārtējiem pavasara padziļināšanas darbiem, tādējādi tiek mazināts arī palu izraisīto plūdu risks.

5.6.2 Meliorācijas sistēmu uzturēšana/pilnveidošana

Pilsētas meliorācijas būves sadalītas 28 meliorācijas sistēmās, kuru saraksts ir apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 2014. gada 13. novembra lēmumu Nr. 503 „Par Jūrmalas pilsētas pašvaldības meliorācijas sistēmu uzskaiti”. Savukārt 17.02.2011. gada 17. februārī Jūrmalas pilsētas dome pieņēmusi lēmumu Nr. 94 „Par meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu”.

Pamatojoties uz noslēgto pilnvarojuma līgumu par nekustamo īpašumu apsaimniekošanu, PSIA „Jūrmalas ūdens” apsaimnieko Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai piederošās meliorācijas (notekgrāvji un caurtekas) sistēmas saskaņā ar meliorācijas shēmu un lietus ūdens kanalizācijas (akas, gūlijas un cauruļvadus). Tostarp, sākot ar 2022. gadu šīs funkcijas ir uzsākusī pārņemt Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Pilsētplānošanas pārvaldes Inženierbūvju nodaļa.

Jūrmalas valstspilsētas meliorācijas sistēmas ir ierīkotas pārsvarā pagājušajā gadsimtā un to uzturēšanu un remontu apgrūtina tas, ka nav pieejamas precīzi dati par tām. Pašvaldība veic pakāpenisku meliorācijas sistēmu kartēšanu – tehnisko apsekošanu. 2022. gadā ir tiks izstrādāts plānošanas dokuments, kurā tiks identificētas ar meliorācijas sistēmu saistītās problēmas un sniegts rīcības plāns šo problēmu vidējā termiņa risināšanai.

5.7 DABAS RESURSI

Jūrmala ir bagāta ar dabas resursiem, kuri nodrošina tās kā kūrorta pilsētas, statusu un vērtību. Jūrmala vēsturiski veidojusies un attīstās kā kūrorta un rekreācijas pilsēta, kurā pieejama dabiska un kvalitatīva vide, veselības uzlabošanas pakalpojumi, tūrisma aktivitātes un kvalitatīvs kultūras norišu piedāvājums. Daudzveidīgie ūdens resursi Jūrmalas teritorijā un tās atrašanās Baltijas jūras piekrastē ir viens no būtiskākajiem kurortoloģijas pakalpojumu un tūrisma attīstības priekšnosacījumiem pilsētā. Tie ir:

- klimatiskie apstākļi (svaigs gaiss un piejūras klimats);
- meži un ar mežu apaugušas kāpas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un biotopi;
- Rīgas jūras līcis, tā pludmale (dzeltens smilšu pludmale, izcila un laba peldūdēšanas kvalitāte);

- pilsētas virszemes ūdensobjekti un to piekrastes (Lielupe, purva ezeri, Slokas karjers u.c.);
- zemes dzīļu resursi, tai skaitā dabiskās kūdras un sapropeļa atradnes (dziednieciskās dūņas tiek iegūtas Slokas purva karjeros un izmantotas ārstniecības un skaistumkopšanas iestādēs), būvniecības smilts, dolomīts;
- pazemes minerālūdeņi (Ar sērūdeņradi bagātie sulfīdie minerālūdeņi, kas ir unikāls balneoloģiskais resurss. Šie minerālūdeņi izplūst gan kā dabīgi avoti, piemēram, avots „Ķīrzaciņa”), gan tiek iegūti urbumos (kūrortu rehabilitācijas centros). Balneoloģiskie nātrija hlorīda minerālūdeņi, ar bromu bagātie augstas mineralizācijas minerālūdeņi. Atbilstoši LVĢMC datu bāzes „Urbumi” informācijai, Jūrmalā pazemes ūdeņu ieguvei ir ierīkoti 33 minerālūdeņu (iesāļūdens, sāļūdens un sālsūdens) urbumi.

5.7.1 Zemes dzīļu resursi

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dzīļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dzīļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķīdrie derīgie izrakteņi, zemes dzīļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Jūrmala, tāpat kā visa Latvijas teritorija, atrodas Austrumeiropas platformas ziemeļrietumu daļā. Tās ģeoloģiskajai uzbūvei raksturīgi divi pēc iežu sastāva, vecuma un attīstības vēstures krasi atšķirīgi uzbūves elementi: kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega.

Kristālisko pamatklintāju veido pirmsplatformas attīstības stadijā stipri dislocēti dažāda sastāva un vecuma metamorfie ieži. Jūrmalas valstspilsētas teritorijā tie atrodas vairāk kā 1000 m dziļumā. Ar kristālisko pamatklintāju saistīti potenciālie ģeotermālie resursi (paaugstināta iežu un pazemes ūdeņu temperatūra), kuru iespējams izmantot kā alternatīvās enerģijas avotu.

Nogulumiežu segas aptuvenais biezums Jūrmalas teritorijā pārsniedz 1000 m. Nogulumiežu segu veido divi būtiski atšķirīgi ģeoloģiskie elementi – pirmskvartāra nogulumi un kvartāra nogulumi.

Pirmskvartāra nogulumus Jūrmalas teritorijā veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumieži, savukārt kvartāra nogulumus veido galvenokārt dažādu Baltijas jūras attīstības stadiju smilšainie nogulumi, reljefa pazeminājumos nereti pārmitros apstākļos veidojas kūdra.

Pilsētas teritorijas derīgo izrakteņu atradņu izmantošanas kontrole ir Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes pārziņā.

No Jūrmalā pieejamiem dabas resursiem reāli tiek iegūti galvenokārt pazemes ūdeņi un ārstniecības dūņas. LVĢMC Derīgo izrakteņu atradņu reģistrā ir iekļautas četras derīgo izrakteņu atradnes: trīs Slokā dolomīta ieguvei un viena smilts ieguvei Lielupes gultnē, taču tās netiek izmantotas.

Kā nozīmīgākās zemes dzīļu bagātības Jūrmalas valstspilsētas teritorijā jāmin daudzveidīgi balneoloģiskie resursi, kurus veido pēc ģenēzes un sastāva atšķirīgi minerālūdeņi un ārstnieciskās dūņas.

Kā Baltijas, tā Eiropas mērogā unikāli ir ar sērūdeņradi bagātie sulfīdie minerālūdeņi.

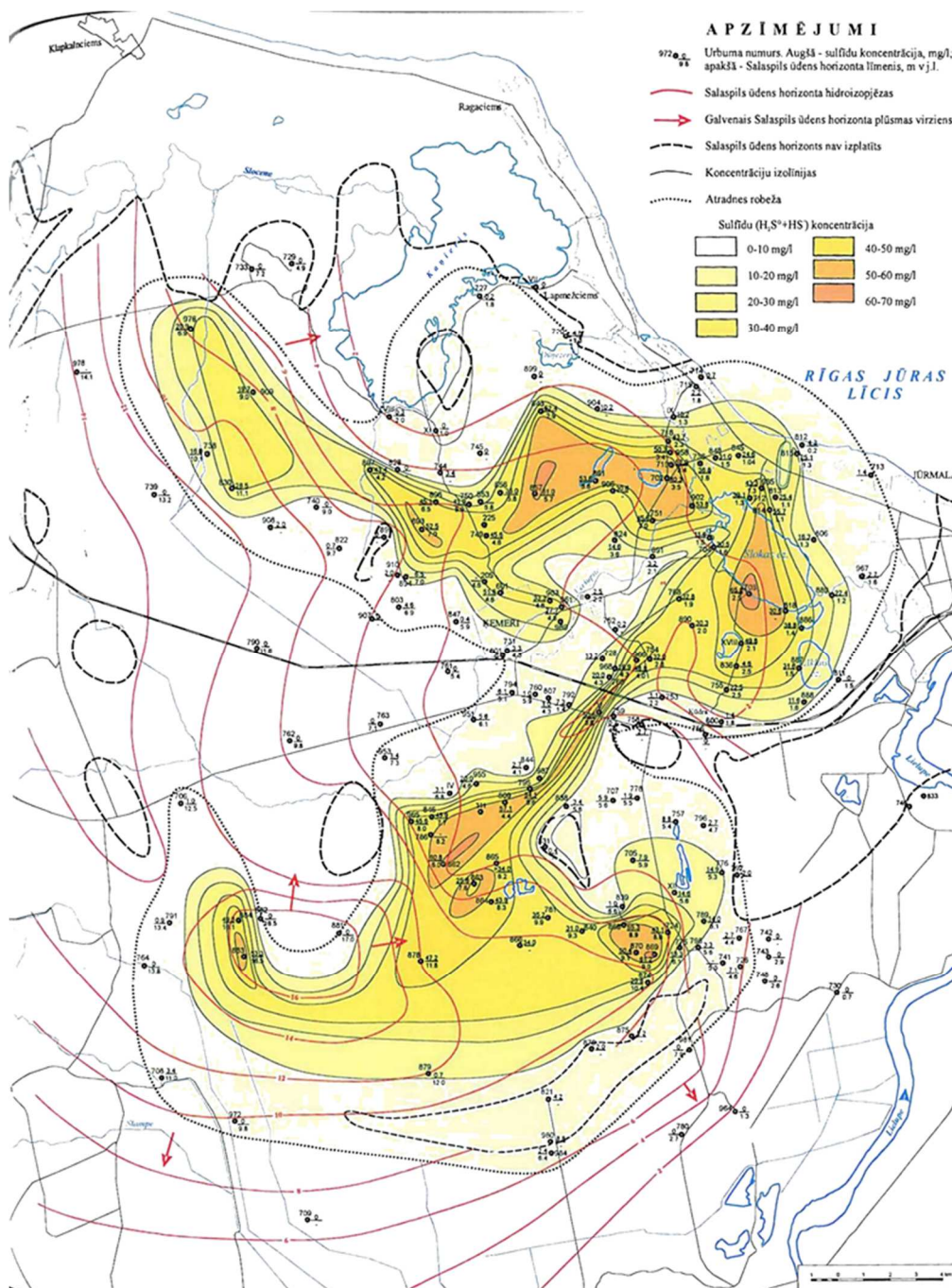
Agrāk veikto izpēti darbu rezultātā ir noteikti sērūdeņraža veidošanās areāli, tranzīta un noplūdes apgabali, noteikta atradnes robeža.

Minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu galvenais balneoloģiski aktīvais komponents ir sērūdeņradis. Sērūdeņradis veidojas sarežģītu biogēnisku procesu rezultātā un ir sulfātreducējošo baktēriju dzīvības procesu produkts. Baktēriju eksistences un darbības nodrošināšanai jāievēro vairāki pamatfaktori: anaeroba vide, pietiekamas sulfātu un organisko vielu koncentrācijas pazemes ūdeņos, atbilstoši hidrodinamiskie apstākļi un ūdens temperatūras režīms. Baktērijas ir ļoti jutīgas pret jebkuru iepriekš minēto apstākļu izmaiņām. Līdz ar to šis unikālās ārstniecisko minerālūdeņu atradnes eksistences nodrošināšanai nepieciešams sērūdeņraža veidošanās un tranzīta, kā arī tiem piegulošajās teritorijās (Ķemeru nacionālajā parkā) nodrošināt stabilu un netraucētu dabisko virszemes, purva un Salaspils

ūdens horizonta režīmu un kvalitāti. Šādu apstākļu saglabāšana ir pamats arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.

Jebkura cilvēku saimnieciskā darbība lielākā vai mazākā mērā var ietekmēt virszemes un pazemes ūdeņu režīmu un kvalitāti. Kā nozīmīgākās darbības Ķemeru nacionālā parka teritorijā jāmin – meliorācijas darbi, transporta maģistrāļu ierīkošana, dolomīta, kūdras un ārstniecisko dūņu ieguve, lielu ēku būvniecība u.c. Ir konstatēts, ka laika gaitā izzuduši vairāki avoti, mainījusies sērūdeņraža koncentrācija.

Ar sērūdeņradi bagātie minerālūdeņi ir Jūrmalas kā kūrorta un rekreācijas centra lielākā un unikālā vērtība, diemžēl to apsaimniekošanai un aizsardzībai netiek pievērsta nekāda vērība ne pašvaldībā, ne Ķemeru nacionālā parka administrācijā.

3. attēls Ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu izplatības kartoshēma (I.Gavena)

Būtisku negatīvu ietekmi uz sērūdeņraža veidošanos un hidrodinamiskajiem apstākļiem atstājusi pēdējos gados Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības veiktā Ķemeru infrastruktūras un Ķemeru parka pārbūve un restaurācija.

5.7.2 Minerālūdens ieguve

Minerālūdens krājumi akceptēti trīs ar sērūdeņradi bagāto sulfātu iesāļūdens atradnēm:

- 1) 713030 Ķemeru (Jaunķemeru);
- 2) 713020 Ķemeru, Lūžņu grāvis;
- 3) 713022 Ķemeru, Parka avots.

4.tabula Sulfīdu ūdeņu ieguves avoti un apstiprinātie krājumi.

Avotu un urbumu nosaukums	Ūd.h. ģeol. indekss/ urbuma dziļums,m	Urbšanas gads,/ Eksploat. sāk. Gads	Ūdens minerali zācija g/l	Ūdeņu ķīmiskais sastāvs	H ₂ S koncentr mg/l	Apstiprināti ekspl. krājumi m ³ /dienn	Piezīmes
A."Mašīnmājas"	D ₃ sl	- / 1875	2,4	SO ₄ 78 HCO ₃ 22 pH 7,1 Ca 91 Mg8	28	A- 275	Avotu kaptāža, atrodas Ķemeru Centrā
A. "Parka"	D ₃ sl	- /1875	2,4	SO ₄ 78 HCO ₃ 21 pH 7,1 Ca91 Mg7	28		
A. "Paviljona"	D ₃ sl		2,4	SO ₄ 78 HCO ₃ 20 pH 7,2 Ca93 Mg7	28		
A."Lūžņu grāvis- 9"	D ₃ sl	1983/-	2,6	SO ₄ 74 HCO ₃ 24 pH 7,1 Ca86 Mg11	27	A - 1025	Režīma Novērojumi
Urb. Lūžņu grāvis 1 ^e	D ₃ sl/ 15,0	1983/-	2,5	SO ₄ 75 HCO ₃ 23 pH 7,1 Ca85 Mg15	23,5	A -250 B - 770	Jauns urbums
Urb. Lūžņu grāvis 2 ^e	D ₃ sl/ 15,0	1983 / -	2,5	SO ₄ 73 HCO ₃ 27 pH 7,1 Ca86 Mg14	30		Jauns Urbums
Urb. Lūžņu grāvis	D ₃ sl/ 13,0	1983 / -	2,5	SO ₄ 77 HCO ₃ 23 pH 7,1	21		Jauns
Urb."Jaun ķemeru-2"	D ₃ sl / 12,0	1982/1982	2,5	SO ₄ 75 HCO ₃ 24 pH 7,1 Ca93 Mg6	47	B- 744	Pastāvīga Eksploatācija
Urb."Jaun ķemeru-3"	D ₃ sl / 14,0	1962/1962	2,6	SO ₄ 73 HCO ₃ 24 pH 7,1 Ca90 Mg10	52		Pastāvīga Eksploatācija

Divpadsmit atradnēs akceptēti hlorīdu sāļūdens krājumi:

- 1) 713072 Bulduri;
- 2) 713062 Dzintari, Baltija 2;
- 3) 713061 Dzintari, Bērzaunes iela;
- 4) 713060 Dzintari sanatorija;
- 5) 713050 Jaundubulti 1;
- 6) 713032 Jaunķemeri;
- 7) 713034 Jaunķemeri, Dzintarkrasts;
- 8) 713024 Ķemeri 1
- 9) 713055 Majori;
- 10) 713056 Majori 1
- 11) 713080 Rīgas Jūrmala (Lielupe);
- 12) 713040 Vaivari 1.

Hlorīdu sālsūdens krājumi akceptēti sešās atradnēs:

- 1) 713074 Bulduri 2;
- 2) 713063 Dzintari, Baltija 3;
- 3) 713033 Jaunķemeri 1;
- 4) 713025 Ķemeri 2;
- 5) 713057 Majori 2;
- 6) 713042 Vaivari 3.

Saskaņā ar Derīgo izrakteņu krājumu bilancē ietverto informāciju, ar sērūdeņradi bagātā sulfātu iesālūdens ieguve 2020. gadā veikta divos urbumos atradnē „Ķemeri” (Jaunķemeri). Ieguvi veic SIA „Sanare – KRC Jaunķemeri” un SIA „Jantarnij bereg”.

Hlorīdu sāļūdens ieguve tiek veikta divās atradnēs – „Jaunķemeri”, Dzintarkrasts (713034) sanatorija „Jantarnij bereg” un „Vaivari 1” (713040), VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari””.

Hlorīdu sālsūdens ieguve tiek veikta vienā atradnē „Jaunķemeri 1” (713033), kur ieguvi veic SIA „SANARE – KRC JAUNĶEMERI”.

Dziedniecības dūņu krājumi atrodas Slokas purvā. Atradnes „Sloka” (atrodas 16. meža kvartāla Ķemeru Nacionālais parka teritorijā) krājumu izpēti ir veikta 1981. gadā. Tās ģeoloģiskie dziedniecības dūņu krājumi – 842 000 m³. Dziedniecības dūņu ieguvi atradnē „Slokas purvs” veic SIA „Sanare – KRC Jaunķemeri”.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pašlaik tiek izmantota ļoti neliela daļa no pieejamajiem minerālūdens un dūņu resursiem. Platību, kurās veidojas sērūdeņradis, atbilstoša apsaimniekošana netiek nodrošināta.

5.7.3 Dzeramā ūdens apgāde

Jūrmalā dzeramo ūdeni centralizētajai ūdensapgādei pilnībā nodrošina no pazemes ūdeņiem, kas ir droši aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Ūdens ieguvei tiek izmantots Devona sistēmas Arukilas-Gaujas ūdens horizontu komplekss. Dzeramā ūdens apgādi nodrošina Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrība - SIA „Jūrmalas ūdens”.

Pazemes ūdensobjektu kvantitatīvā stāvokļa un ķīmiskās kvalitātes vērtējums ir veikts Lielupes upes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna sagatavošanas procesā, izmantojot ilggadīgos datus par pazemes ūdeņu līmeņiem un kvalitātes datus atbilstoši dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām pazemes ūdeņu atradnēs Lielupes baseina apgabalā, tostarp, Jūrmalā.

Pazemes ūdeņu galvenās kvantitatīvās izmaiņas Jūrmalā ir notikušas kopš 20. gadsimta 70. gadiem, kad Lielrīgas reģionā Rīgas, Jūrmalas, Jelgavas, Ogres un citu ūdensgūtnu mījiedarbības rezultātā

Arukilas-Amatas kompleksos izveidojās depresijas piltuve, ko noteica pārmērīga ūdens ieguve reģionā. Kopš 1991. gada, samazinoties ūdens patēriņam un ieguves apjomiem, notiek artēzisko ūdeņu līmeņu atjaunošanās. Pašlaik Jūrmalā - Dzintaros, Kauguros, Jaundubultos, Ķemeru un Vaivaru ir novērotas lokālas depresijas piltuves ūdensgūtnu aptveres zonās, taču to platība un ūdens līmeņu pazeminājumi ir nelieli.

Dzeramā ūdens ieguvei izmantojamo pazemes ūdeņu atbilstība dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma prasībām ir atbilstoša, izņemot paaugstinātu dzelzs un sulfātu saturam, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Jūrmalas ūdensgūtnēs izmantojamā pazemes ūdens dzelzs saturs ir 0,25-2,4 mg/l, sulfātu saturs – 472 mg/l. Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projektos tiek ieviesti pasākumi patērētājiem piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai.

Atbilstoši Lielupes upes baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertajam novērtējumam, pazemes ūdensobjekta D4 kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskā kvalitāte ir laba.

Informācija par gruntsūdeņu stāvokli pilsētā nav pieejama. Taču, ievērojot kvartāra ūdens horizonta neaizsargātību pret virszemes piesārņojumu, piesārņojuma noplūdes gadījumā ir iespējamas.

Kopā Jūrmalā dzeramā ūdens krājumi akceptēti piecās atradnēs:

- 614700 Jaundubulti, sulfātu saldūdens;
- 612300 Kauguri sulfātu saldūdens;
- 611511 Akvaparks (Jūrmala) saldūdens;
- 611509 Viestura iela (Jūrmala) sulfātu saldūdens;
- 611500 Dzintari sulfātu saldūdens.

Tomēr tikai atradnē „Akvaparks” iegūstamais ūdens atbilst saldūdens kvalitātei, pārējās ir konstatēta dzelzs un sulfātu koncentrācija, kas pārsniedz dzeramā ūdens kvalitātes prasībās noteikto robežvērtību. Dzelzs koncentrācija normatīvajos aktos noteikto robežvērtību dzeramajam ūdenim pārsniedz visās atradnēs.

Ūdens ieguve Jūrmalā tiek nodrošināta no vairākām ūdensgūtnēm: Kauguru, Jaundubultu, Dzintaru, Ķemeru un Priedaines. Pilsētā atrodas arī vairākas decentralizētas akas, kuras ir izvietotas Jaunkēmeros, Vaivaru un Lielupē. Ūdens sagatavošana pirms padošanas tīklā notiek Ķemeru, Kauguru, Jaundubultu un Dzintaru ŪSI. Lai samazinātu artēziskajos urbumos iegūtā ūdens dzelzs un mangāna saturu, visās minētajās ŪSI notiek aerācija un filtrācija spiedvertnēs.

Kauguru ŪSI ir izbūvētas no jauna 2006. gadā, bet Dzintaru un Jaundubultu ŪSI ir pārbūvētas. Ūdens patēriņa izlīdzināšanai, ugunsdzēsības un rezerves krājumu nodrošināšanai pilsētā ir izvietoti vairāki ūdens rezervuāri.

Ūdens kvalitāte pilsētā būtiski uzlabojās pēc atdzelžošanas staciju izbūves Kauguros un pārbūves Dzintaros un Jaundubultos. Uzstādītās nanofiltrācijas iekārtas novērš sulfātu, kalcija un magnija jonu paaugstināto saturu dzeramajā ūdenī un padara ūdeni mīkstāku.

5.8 KULTŪRVĒSTURISKĀ VIDE

UNESCO Vispārējā deklarācijā uzsvērts, ka kultūras daudzveidība līdzās bioloģiskajai daudzveidībai ir cilvēces kopējais mantojums. Savukārt UNESCO konvencijā par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību nosauktas galvenās kultūras mantojuma sastāvdaļas:

- pieminekļi – arhitektūras darbi, monumentāli gleznojumi un skulptūras, arheoloģiskie elementi vai struktūras, uzraksti, alu mājokļi un pazīmju kombinācijas, kurām ir izcila vēstures, mākslas vai zinātnes vērtība;
- ansamblji/celtņu grupas, kam arhitektūras, vienotības vai atrašanās vietas dēļ ir izcila vērtība no zinātnes, vēstures vai mākslas viedokļa;

- ievērojamas vietas – cilvēku veidotas vai cilvēka un dabas mijiedarbībā veidojušās teritorijas, t.sk. arheoloģiskas nozīmes vietas, kurām piemīt izcila vēsturiskā, estētiskā, etnogrāfiskā vai antropoloģiskā vērtība.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaita ziņā Jūrmala ir viena no bagātākajām pilsētām Latvijā. Saskaņā ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datiem, Jūrmalā ir 385 arhitektūras pieminekļi, 11 pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijas, 50 mākslas pieminekļi, 5 vēstures pieminekļi un 2 arheoloģijas pieminekļi.

Dominējošais vairākums Jūrmalas aizsargājamās vēsturiskās apbūves ir koka dzīvojamās ēkas. Tāpat pilsētā ir saglabāties vairāk nekā 4000 vēsturiskai arhitektūrai atbilstošu ēku. To aizsardzību pārsvarā nodrošina pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijas un tām atbilstošie noteikumi.

Seši no vienpadsmit esošajiem pilsētbūvniecības pieminekļiem ir valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļi:

- Ķemeru kūrorts;
- Slokas vēsturiskais centrs;
- Vaivaru – Asaru – Melližu – Pumpuru – Jaundubultu vasarnīcu rajoni;
- Dubultu – Majoru – Dzintaru – Bulduru – Lielupes vasarnīcu rajoni;
- Vecbulduru zvejniekiems un vasarnīcas rajons;
- Priedaines vasarnīcu rajons.

Savukārt pieci ir vietējas nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļi:

- Kauguru zvejniekiems;
- Vaivaru – Asaru – Melližu vasarnīcu kvartāli;
- Majoru – Dzintaru vasarnīcu kvartāli;
- Dzintaru – Bulduru vasarnīcu kvartāli;
- Stirnurags.

Jūrmalā ir plaša un daudzveidīga, vēsturē sakņojusies kultūras dzīve (teātris, koncerti (Dzintaru koncertzāle), bibliotēkas, pašdarbības ansambļi u.c.).

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) tiek noteiktas atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām. Aizsargjoslu minimālais platums pilsētās ir 100 m. To uzdevums ir nodrošināt kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazināt dažāda veida negatīvu ietekmi uz tiem. Jebkuras aizsargjoslas var tikt mainītas tikai pēc izpētes projekta izstrādāšanas saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Jebkāda saimnieciskā darbība kultūras pieminekļa aizsargjoslā var tikt veikta pēc saskaņošanas ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi un kultūras pieminekļa īpašnieka rakstveida saskaņojumu.

5.9 AINAVISKĀS VĒRTĪBAS

Latvijā šobrīd ir spēkā 2007. gadā pieņemtais likums „Par Eiropas ainavu konvenciju” un Latvijas ainavu politika ir noteikta Latvijas ainavu politikas pamatnostādnēs 2013.–2019. gadam. Diemžēl tajās nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji, nav izstrādātas vadlīnijas ainavu identificēšanai un apsaimniekošanai. Latvijā nav spēkā esošo normatīvo aktu vai cita veida dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībām, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai (kā iepriekš pieminēts, ainavu aizsardzību un plānošanu daļēji regulē MK 30.04.2013. noteikumi Nr. 240). Tādēļ ainavu apzināšanas un novērtēšanas darbs norisinās haotiski, neievērojot vienotus kritērijus un ir atkarīgs no vietējo pašvaldību vai iedzīvotāju iniciatīvas.

Jūrmalā, tāpat kā visā Latvijā, ir vērojamas arī aīnaviski nozīmīgas vietas un areāli, kas pārstāv Latvijas apstākļiem raksturīgās kultūrainavas un atbilst vienotā dabas un kultūras mantojuma kategorijai. Uzmanību saista arī vairāki dabas veidojumi, kam ir izcila kultūrvēsturiska un vizuāli estētiska nozīme.

Pilsētai izteikti unikāla un tās izstiepto raksturu pasvītīrojoša ir Rīgas līča krasta ainava. Tā uztverama no dažādām līča piekrastes vietām un ir katrreiz mainīga, no katras vietas citāda. Visā līča garumā uztverams liedags ar priežu meža līniju fonā, ko vietām, paceļoties virs koku galotnēm vai „iznākot” pludmalē, pārtrauc lielmēroga (galvenokārt viesnīcu) būves.

Otru nozīmīgāko pilsētas panorāmu iezīmē Lielupes līkums starp Dubultiem un Majoriem. Izteismīgā lokveida panorāma uztverama no dažādām Lielupes krastmalas vietām. Šī pilsētas daļa vienlaikus ir gan Jūrmalas centrs, gan arī viduklis – šaurākā vieta starp upi un jūru. Arī šai panorāmai raksturīga mežu līnija, virs kuras izklaidus paceļas lielmēroga būves, ar priekšplānā pamīšus izvietotām dažām vēsturiskajām būvēm, piemēram, Dubultu luterāņu baznīcu vai viesnīcu „Majori” un izteismīgām jaunbūvēm, piemēram, Majoru sporta laukums. Ainavas dinamiskais elements šajā panorāmā ir vilcieni, kas kursē pa dzelzceļu gar Lielupes krastu. Būtiski, ka Jūrmalas panorāma pat 270° plašā leņķī lieliski uztverama no pretējā krasta, kas atrodas Mārupes novada Salas pagasta teritorijā.

Kā pagājušās godības un uzplaukuma atblāzma un daudziem atpazīstams vaibsts Jūrmalas vaigā ir Lielupes panorāma ar Slokas papīrfabrikas korpusu drupām un skursteņiem. Šī panorāma vienlīdz labi uztverama gan no Tīlara dambja un bijušās pārceltuves vietas Salas pagasta pusē, gan no Ventspils šosejas, braucot pāri Lielupes tiltam, gan no dažādām vietām Lielupes kreisajā krastā – piemēram, no dambja pie Vecslocenes upītes ietekas vai no krastmalas pie Tirgus laukuma pašā Slokas centrā.

Citi uztveres punkti Lielupes labajā krastā – panorāmas skati uz Jūrmalu paveras no vairākām vietām, kur Jūrmalas apvedceļš (A10) pietuvojas Lielupei. Tāda vieta ir gan pie Varkaļu kanāla, kas ir Jūrmalas teritorijā, gan pie Spuņupes, kas jau atrodas Salas pagasta teritorijā.

Ielu perspektīvas – tā kā Jūrmala faktiski ir pilsēta mežā, tad arī taisnajos ielu posmos pāri koku lapotnēm, bet visbiežāk – mūžzaļajām priežu galotnēm nekādas augstbūvju aprises neizceļas, jo tās pārsvarā nav izvietotas tieši pie ielu sarkanajām līnijām. Tā veidojas atpazīstamā, nereti mazpilsētu atgādinošā Jūrmalas ainava ar kūrorta pilsētas un vasaras apbūves raksturu, papildinātu ar lieliem mežu masīviem, šaurām neasfaltētām ieliņām un mazām bodītēm. Perimetrālās apbūves fragmenti atrodami vien Slokas vēsturiskajā centrā un Majoros - Jomas ielā. Brīvstāvošas ēkas raksturīgas ne tikai savrupmāju un vasarnīcu rajonos, bet arī Kauguros, kur piecu un deviņu stāvu daudzdzīvokļu mājas ielu perspektīvās eksponējas perpendikulāri ielai.

Dzelzceļš ir Jūrmalai nozīmīgs transporta veids, tādēļ arī paši sliežu ceļi veido pilsētai raksturīgu panorāmu, kas uztverama gan no dzelzceļa stacijām, gan sliežu šķērsojumiem (pārvadiem, pārejām, pārbrauktuvēm), gan arī no dzelzceļam paralēli izvietotajām ielām. Arī šajās panorāmās dominē koku “zaļā siena” ar atsevišķu ēku aprisēm virs un starp to. Pierasta ainava ir pa vilciena logu redzamie nereti nekoītie savrupmāju aizmugures pagalmi.

Dabas panorāma – tā kā Jūrmala ir ļoti zaļa pilsēta ar plašām dabas teritorijām, tajā skaitā daudzām īpaši aizsargājamām, par pilsētas identitātes zīmi uzskatāma gan jūra, pludmale un kāpas, gan Lielupes krasts ar ūdens ainavu un palienu plāvām, gan pilsētas meži un parki. Dabas elementi dažkārt spēcīgāk kā apbūve nosaka pilsētas ainavas raksturu, īpaši mazajās ainavu telpās un tuvajos skatos. Kā visu pilsētas ainavu pamats un vienlaikus – fons vērtējami meži kā ēnains patvērums svelmainā saulē, kā arī jūras un Lielupes krasta plašās panorāmas ar efektīgo, mūžam mainīgo ūdens spoguļi.

Neparastās skatu perspektīvas – staigājot vai braucot reizēm pamanāmas kādas īpašas, no apbūves vai stādījumiem brīvas zonas, kas atklāj skatus uz nozīmīgiem vai izteismīgiem objektiem, piemēram, Dubultu luterāņu baznīcu, Ķemeru viesnīcu un Dzintaru koncertzāli.

5.10 DABAS TERITORIJAS

Jūrmala ir viena no dabas apstākļu ziņā interesantākajām pilsētām Latvijā, ko nosaka lielā dabas apstākļu dažādība un izteiktās reljefa formas – jūras piekraste, upju ielejas un purvaines. Īpaša loma ir Rīgas līča piekrastei, kas ir unikāls dabas rajons Latvijā, ar īpatnējiem, tikai jūras piekrastēm raksturīgiem veidojumiem. Dabas apstākļu radīto dažādību pastiprina ilgstošās cilvēka saimnieciskās darbības norises, kuru ietekmē veidojušās bioloģiski un vizuāli daudzveidīgas kultūrainavas.

Jūrmalas ģeogrāfiskais stāvoklis (atrašanās starp jūras krastu un Lielupes palieņu teritoriju), galvenokārt, noteicis to, ka pilsētas teritorijā ievērojamās platībās sastopami īpaši aizsargājami biotopi un izveidotas vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, t.sk. Natura 2000 teritorijas.

Pēc publiski pieejamās Dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” datiem, Jūrmalas pilsētā atrodas vairāki īpaši aizsargājami biotopi, kuri veidojušies dažādu faktoru ietekmē. Jūras piekrastē dominē embrionālās kāpas, priekškāpas un mežainas piejūras kāpas. Atsevišķās teritorijās sastopami īpaši aizsargājami biotopi, kas saistīti ar tiešu jūras ietekmi – smilts sēkļi jūrā un viengadīgu augu sabiedrības dūņainās un zemās smilšainās pludmalēs. Jūrmalas pilsētas rietumu daļā, kurā atrodas vairāki ezeri, sastopami saldūdens īpaši aizsargājami biotopi – distrofi ezeri un ezeri ar mieturaļģu augāju. Teritorijas hidroloģiskie apstākļi veicinājuši mitru apgabalu veidošanos, kuros sastopami purvu īpaši aizsargājami biotopi – neskarti augstie purvi, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, pārejas purvi un slīkšņas, kaļķaini zāļu purvi. Rietumu daļā sastopami arī dažādi meža īpaši aizsargājami biotopi – veci vai dabiski boreāli meži, veci jaukti platlapju meži, un meži, kuru attīstību ietekmē ūdens režīms teritorijā – staignāju meži, purvaini meži un aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži). No zālāju īpaši aizsargājamiem biotopiem sastopami sausi zālāji kaļķainās augsnēs, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs un parkveida pļavas un ganības.

Lielupes krastos sastopami gan īpaši aizsargājami zālāju biotopi, gan mitri meža biotopi. No zālāju biotopiem, kas veidojas upes krastos, tās hidroloģiskā režīma ietekmē, sastopamas eitrofas augsto lakstaugu audzes, palieņu zālāji, mēreni mitras pļavas, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs. Lielupē ieplūstošā jūras ūdens ietekmē, applūstot upes palienēm, atsevišķās vietās veidojušies piejūras zālāji. Upes piekrastē sastopami arī sausi zālāji kaļķainās augsnēs un sugām bagātas ganības un ganītas pļavas. No mežu biotopiem upes krastā sastopami staignāju meži (melnalkšņu staignāji) un aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži). Gandrīz visi iepriekš minētie biotopi ir iekļauti Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā.

Lai precizētu īpaši aizsargājamo biotopu izplatību un nodrošinātu to aizsardzību, 2014. gadā izstrādāts pētījums „Jūrmalas pludmales biotopu kartēšana pludmales joslai”. Turpmākajos pludmales zonas attīstības projektos tiek ņemti vērā šī pētījuma gaitā iegūtie dati. Būtisks stratēģiskais mērķis, nodrošinot kūrorta attīstības politikas īstenošanu, ir esošo dabas teritoriju un jo īpaši – to vērtību, saglabāšana.

Jūrmalas pilsētas dome 2015. gadā finansēja Jūrmalas pilsētas valsts nozīmes aizsargājamo koku un potenciāli aizsargājamo koku apsekošanu. Tika novērtēti 123 koki, kuru saraksts tapis vairāku gadu garumā. dokumentējot pilsētas kokus ar resnāko stumbra apkārtmēru. Saskaņā ar MK 16.03.2010. noteikumiem „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, Jūrmalā 43 koki atbilst aizsargājama koka jeb dižkoka statusam (29 vietējo sugu un 14 citzemju sugu koki). 78 koki vēl nav sasnieguši dižkoku apkārtmēru vai augstumu, taču ir novērtēti, ka tiem varētu noteikt vietējas nozīmes aizsargājama koka statusu, lai nākotnē tos varētu iekļaut dižkoku sarakstā. Pie apzinātajiem dižkokiem izvietotas informatīvās zīmes, koku apsekošana tiks turpināta, aicināti iesaistīties arī iedzīvotāji.

Pašvaldība ir finansējusi arī ligzdojošo putnu izplatības kartēšanu un informācijas apkopošanu, kas dod ieskatu par pilsētā izplatīto putnu sugu daudzveidību. Pēc pašvaldības pasūtījuma to veica Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Pētījumā tika konstatēts, ka Jūrmalā katru gadu ligzdo 119 putnu

sugas, kas ir vairāk nekā puse no visām Latvijā ligzdojošajām putnu sugām; 27 no tām ir īpaši aizsargājamās. Jūrmalā ligzdojošo putnu sugu lielā daudzveidība atspoguļo bagātīgo pilsētā sastopamo dzīvotņu daudzveidību, jo te mājot ne tikai apdzīvotām vietām raksturīgas putnu sugas, bet arī mežu, pļavu, ūdeņu un purvu putni.

5. tabula. Jūrmalā sastopamo Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamo biotopu saraksts

Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamā biotopa		Latvijā īpaši aizsargājamā biotopa veida		Atrašanās Jūrmalā	
nosaukums ¹	klasifikatora kods ¹	nosaukums ²	numurs ²	ĪADT	ārpus ĪADT
Priekškāpas	2120			+	+
Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	2130*	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	6.6.	+	+
Jūrmalas pļavas	1630*	Jūrmalas pļavas	3.16.	+	
Kaļķainas smiltāju pļavas	6120*	Kaļķainas smiltāju pļavas	3.17.		+
Eitrofas augsto lakstaugu audzes	6430			+	+
Molīnijas pļavas kaļķainām, kūdrainām vai mālainām augsnēm	6410	Zilganās molīnijas <i>Molinia caerulea</i> pļavas kaļķainās, kūdrainās vai mālainās augsnēs	3.23.	+	+
Mēreni mitras pļavas	6510			+	+
Sausas pļavas kaļķainās augsnēs	6210*	Sausas pļavas kaļķainās augsnēs	3.21.	+	
Sugām bagātas atmatu pļavas	6270*			+	+
		Parastās purvmirtes <i>Myrica gale</i> audzes	1.3.	+	
Mežainas piejūras kāpas	2180	Mežainas piejūras kāpas	1.8.	+	+
Boreālie meži	9010*	Mežainas piejūras kāpas	1.8.	+	+
Melnalkšņu stāgnāji	9080*	Melnalkšņu stāgnāji	1.15.	+	+
Pārmitri platlapju meži	91E0*	Pārmitri platlapju meži	1.11.	+	+

1 – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkla kods, Eiropas Padomes 21.05.1992. direktīvas „Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku aizsardzību” I pielikums

2 – atbilstoši MK 05.12.2000. noteikumu Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” ar grozījumiem MK 25.01.2005. noteikumos Nr. 61 un MK 27.01.2009. noteikumos Nr. 74

* - Eiropas nozīmes prioritāri biotopi saskaņā ar Eiropas Padomes 21.05.1992. direktīvu „Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku aizsardzību” un MK 21.02.2006. noteikumu Nr. 153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo prioritāro sugu un biotopu sarakstu” pielikumam

4.attēls. Nozīmīgākās ES aizsargājamo biotopu izplatības teritorijas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā
Avots: dabas datu pārvaldības sistēma „Ozols”, sagatavoja SIA „METRUM”

Jūrmalā daudzi no īpaši aizsargājamiem biotopiem (16 % no kopējās teritorijas jeb aptuveni 16 km²) ir reti un apdraudēti, tādēļ tiem Latvijā un arī visā Eiropas Savienībā ir noteikts aizsardzības statuss. Pilsētā konstatēto īpaši aizsargājamo biotopu saraksts sniegts 5. tabulā.

Projekta „ES nozīmes biotopu inventarizācija” ietvaros tika veikti apsekojumi dabā un aizpildītas biotopu inventarizācijas anketas. Atbilstoši Jūrmalas pilsētas domē saņemtajai Dabas aizsardzības pārvaldes 2020. gada 20. janvāra vēstulei Nr. 1.17.20/260/2020-N, Dabas aizsardzības pārvalde informēja, ka informāciju par konstatētajiem ES nozīmes biotopiem tika sniegta zemes īpašniekiem. Tai pat laikā institūcija vēstulē norādīja, ka ES nozīmes biotopa kartēšanas fakts neuzliek pienākumus saglabāt aizsargājamus biotopus pilsētas teritorijā.

Jānorāda, ka īpaša pilsētas dabas bagātība ir kāpu meži, slapjie meži un palieņu pļavas. Nozīmīgākie īpaši aizsargājami biotopi Jūrmalā ir mežainas piejūras kāpas, melnalkšņu staigņāji, parastās purvmirtes audzes un aizsargājami pļavu biotopi.

Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas vecas mežaudzes veido 16 % mežaudžu no kopējās meža platības pilsētā un ir vecākas par 150 gadiem, bet gandrīz 5 % mežaudžu ir vecākas par 200 gadiem. Kā atsevišķa un Jūrmalai nozīmīga vērtība jāizdala bioloģiski vecie koki. Jūrmalā īpaši izplatītas ir vecās priedes. Šie koki ir gan ainaviski ļoti vērtīgi, gan nozīmīga dzīvesvieta specifiskām bezmugurkaulnieku sugām, kuru eksistence atkarīga tieši no šādiem kokiem. Vairākās vietās uz vecajām priedēm Jūrmalā konstatētas aizsargājamās vaboles skujkoku sveķotājkoksngrauža *Notorina punctata* darbības pēdas.

Bioloģiski vecās priedes sastopamas gan kā atsevišķi koki jaunākā mežaudzē, gan veido kompakta teritorijas (mežu nogabalus). Nereti tās aug apbūvētās teritorijās, zaļajā zonā pie mājām, pagalmos un parkveida teritorijās.

Druvciemā aug bioloģiski vecu ozolu audze, kas ir arī vietējas nozīmes īpaši aizsargājami koki.

Dabisko mežu biotopi identificējami vietās, kur lielākā blīvumā atzīmētas bioloģiski vecas priedes (arī ozoli). Tās sastopamas Ķemeru nacionālā parka mežos, Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā, ozoliem Druvciemā (Slokas ielā 92) noteikts aizsargājamo koku statuss, taču bioloģiski vecu koku grupas Jaunķemeros uz austrumiem no Ķemeru nacionālā parka teritorijas, mežā starp Kaugurciemu un Vaivariem, pie Krastciema, starp Valteriem un Melližiem, starp Melližiem, Druvciemu un Jaundubultiem, starp Majoriem, Dzintariem un Bulduriem, starp Lielupi, Stirnuragu un Buļļuciemu un arī Vārnukroga apkārtnē atrodas ārpus teritorijām ar noteiktu aizsardzības statusu. Tādēļ vienīgais to saglabāšanas veids ir noteikt ierobežojumus to izciršanai teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

Jūrmalas teritorijā izdalās vairāki nelieli mežaudžu masīvi, kurus veido aizsargājamo biotopu kompleksi un teritorijai tipiskas mežaudzes. Šīs teritorijas ir nepieciešams saglabāt nefragmentētas, nesamazinot to platības, lai nepazaudētu Jūrmalai patreiz vēl raksturīgās mežu biotopu vērtības. Nav pieļaujama arī jauna mežu masīvu malu apbūve, robežjoslas mežaudžu pārveidošana un transformācija. Lai gan bieži masīvu malās vērojama lielāka eutrofikācijas ietekme, bieža pameža veidošanās, šīs robežteritorijas ir ļoti svarīgas, jo kalpo kā buferzona aizsargājamajiem biotopiem, kas atrodas dziļāk masīvā. Bioloģiski vērtīgās mežu teritorijas ir šādas:

- starp Jaunķemeriem un Kaugurciemu no šosejas uz jūras pusi, ietverot arī sanatorijas „Dzintarkrasts” teritoriju;
- meži pie Slokas;
- Kraukļu kalni un visi meža masīvi pie Krastciema;
- meža masīvs starp Valteriem un Melližiem (izņemot tā dienvidaustrumu malu);
- daļa no meža masīva starp Druvciemu un Jaundubultiem (rietumu puse);
- meži abpus Dzintaru viaduktam (ziemeļu daļā ainaviska vērtība, dienvidu daļā biotopu vērtība);
- Sēņu kalns starp Stirnu ragu un Lielupi;
- Ragakāpas aizsargājamā teritorija (izcila mežainās piejūras kāpas).

Lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – īpaši aizsargājamus biotopus, retas un tipiskas dabas ekosistēmas, savdabīgas un tikai Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, tiek veidotas īpaši aizsargājamās teritorijas (ĪADT). To aizsardzības pamatprincipus nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Lielākā daļa kartēto ES nozīmes aizsargājamo biotopu atrodas ĪADT, atsevišķos gadījumos ir noteikti mikroliegumi to aizsardzībai.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 37 % jeb 37,5 km² no Jūrmalas kopējās platības.

Jūrmalā atrodas šādas **īpaši aizsargājamās dabas teritorijas** (skatīt 5. attēlu):

- Ķemeru nacionālais parks (Natura 2000 teritorija),
- dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” (Natura 2000 teritorija);
- dabas liegums „Darmšates priežu audze”;
- dabas parks „Ragakāpa” (Natura 2000 teritorija);
- aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” (Natura 2000 teritorija);
- ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Bulļu kāpas”.

5. attēls. ĪADT Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā
Avots: dabas datu pārvaldības sistēma „Ozols”, sagatavoja SIA „METRUM”

Ķemeru nacionālais parks (turpmāk – Ķemeru NP) dibināts 1997. gadā, iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju NATURA 2000 sarakstā. Ķemeru NP ir izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrisma un ekoloģisko izglītību. Ķemeru NP aizņem 36 180 ha, iekļaujot teritorijas no vairākiem novadiem, t.sk. Jūrmalas valstspilsētas rietumu daļu.

Nozīmīgākās dabas vērtības:

- neskarti augstie sūnu purvi, īpaši Lielais Ķemeru tīrelis;
- mitri un slapji meži (staignāji, purvainie meži);
- ligzdojošiem ūdensputniem bagāti sekļie piekrastes ezeri– Kaņieris un Slokas ezers;
- ar sausu priežu mežu klātas kāpas jūras piekrastē un iekšzemē;
- pļavas – palieņu pļavas, mitras pļavas kaļķainās augsnēs;
- kaļķaini zāļu purvi;
- ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās, tranzīta un noplūdes (avoti) apgabali;
- starptautiski nozīmīgas migrējošo putnu atpūtas vietas Kaņiera ezers un Lielais Ķemeru tīrelis;
- retas un apdraudētas dzīvnieku sugas: vilks, lūsis, ūdrs, melnais stārķis, jūras ērglis, mazais ērglis, grieze, dīķa naktssikspārnis, gludenā čūska un citas;

- 97 aizsargājamo augu sugas, tajā skaitā daudz orhideju, kā arī retas sūnu, ķērpju un sēņu sugas;
- ārstnieciskie minerālūdeņi;
- dziedniecības dūņas;
- arhitektūras piemineklis – Ķemeru viesnīca.

No citām Latvijas un Eiropas aizsargājamām dabas teritorijām, Ķemeru NP atšķir ar sērūdeņradi bagātie sulfīdie minerālūdeņi, kas veidojas zem Ķemeru apkārtnes purviem un vairāk nekā 30 avotos izplūst virszemē Ķemeru apkārtnē. Diemžēl laika gaitā, cilvēka darbības rezultātā sērūdeņraža veidošanās pakāpeniski samazinās, avoti izzūd.

Lai nodrošinātu Ķemeru NP apsaimniekošanu un izpildītu parkam uzticētos uzdevumus, būtiski ir izstrādāt un izveidot atbilstošu, kompleksu ūdens monitoringa sistēmu, kas ļautu kontrolēt ūdens režīma izmaiņas un prognozēt to iespējamo ietekmi uz ārstniecisko minerālūdeņu un dūņu veidošanās procesiem un bioloģisko daudzveidību. Tikai analizējot monitoringa rezultātus, kā arī ņemot vērā agrāk veikto pētniecības darbu un monitoringu rezultātus, iespējams izstrādāt optimālus un vidi saudzējošu šīs unikālās teritorijas un tajā esošo procesu saglabāšanu.

Tikai stabila un netraucēta virszemes, purva un pazemes ūdeņu režīma saglabāšana nodrošinātu sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu un dūņu veidošanās procesu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Ķemeru NP darbību un aizsardzību nosaka Ķemeru nacionālā parka likums, Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi u.c. Parkam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns (tā darbības termiņš pagarināts līdz 2019. gada 31. decembrim), Ķemeru NP ilgtspējīga tūrisma stratēģija un rīcības plāns.

Diemžēl, Ķemeru NP nav izstrādāti un netiek īstenoti pasākumi, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus.

Dabas lieguma „Lielupes grīvas plavas” platība ir 277 ha, dibināts 2004. gadā. Lieguma aizsardzības statusu nosaka MK 1997. gada 15. jūnija noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem” un MK 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Teritorija veidota, lai aizsargātu Lielupes grīvā sastopamu Latvijā ļoti retu un izzūdošu pļavu veidu – jūrmalas pļavas, pļavas ar zilgano molīniju u.c. (kopā 11 veidu), gan arī īpaši retu augu sugu – purva mātsakni, kam šeit ir Latvijā bagātākā atradne.

Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kura darbības termiņš ir beidzies, bet tiek plānota tā atjaunošana. Īpaši aizsargājamā teritorija tiek izmantota makšķerēšanai un ūdens tūrismam. Tai ir arī būtiska nozīme palu un vējuzplūdu uztveršanai. Dabas lieguma teritorijām nepieciešama regulāra apsaimniekošana, lai samazinātu to aizaugšanu, piesārņošanu ar atkritumiem, piekrastes zemsedzes nomīdīšanu u.c. Izvērtējot vides aspektus, atsevišķas dabas lieguma teritorijas var tikt izmantotas rekreācijai, lielākoties kā pieejas makšķerēšanas vietām, kā arī izveidot pastaigu vietas vides izglītības nolūkos ar atbilstošu infrastruktūru.

Lai saglabātu dabas daudzveidību un raksturīgo palieņu pļavu ainavu, nodrošinātu pieejamību dabas liegumā „Lielupes grīvas pļavas”, kura kopējā platība ir 277 ha, būtiska ir palieņu pļavu apsaimniekošana. Katru vasaru iedzīvotāju visvairāk apmeklētajās teritorijās Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība nodrošina pļavu un niedrāju pļaušanu un krūmu izzāģēšanu.

Dabas lieguma „Darmšates priežu audze” platība ir 6 ha, dibināts 1977. gadā. Tāpat kā iepriekš minētajam, arī šim nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Teritorija dibināta, lai aizsargātu īpatnēju priežu audzi, kas sēta 20. gadsimta sākumā no Vācijas ievestām sēklām. Dabas liegumā priedes ir vairāk nekā 120 gadu vecas. Priežu audze ir neizdevies mēģinājums

20. gadsimta sākumā ieaudzēt Latvijas klimatiskajiem apstākļiem neatbilstošās Darmšates priedes. Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2010. līdz 2016. gadam.

Dabas liegumam ir rekreatīva nozīme, tā atrašanās pilsētas teritorijā un Lielupes krastā, veicina atpūtnieku pieaugumu un līdz ar to arī antropogēno ietekmi uz teritoriju (nesankcionētas ugunsgrāku vietas, atkritumu atstāšana, nomīdīta zemsedze, ugunsgrāku izraisīšana u.c.). Atpūtnieki peldas Lielupē, kura gan neatrodas dabas lieguma teritorijā. Tās krastā izveidota neoficiāla peldvieta un betonētās kāpnes uz to. Lai veicinātu teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, jāizveido pārdomāta tūrisma infrastruktūra, kas regulētu apmeklētāju plūsmu, kā arī jāveicina teritorijas izmantošana iedzīvotāju izglītošanai par dabas vērtībām lieguma teritorijā.

Dabas parka „Ragakāpa” platība ir 150 ha, bet tā dibināšanas gads – 1962. gads. Aizsardzības statusu nosaka MK 1999. gada 9. marta noteikumi Nr. 83 „Noteikumi par dabas parkiem” un dabas parka „Ragakāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas apstiprināti ar MK 2021. gada 28. janvāra noteikumiem Nr. 63 “Dabas parka "Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas vērtības: Nozīmīga mežaino jūrmalas kāpu aizsardzības vieta. Vecas priežu audzes kāpās, kas vietām atbilst dabisko meža atslēgas biotopu kritērijiem. Teritorijai ir izstrādāts jauns dabas aizsardzības plāns 2019.-2031. gadam.

Dabas parks atrodas Jūrmalas valstspilsētas austrumu daļā, Lielupes grīvas kreisajā krastā. MK noteikumi nosaka, ka neitrālā zona dabas parkā izveidota, lai attīstītu pieejamu tūrisma un atpūtas infrastruktūru, tai skaitā stāvlaukumu, sabiedriskās ēdināšanas objektu un pludmales apkalpes centru.. Dabas parks ir pievilcīgs Jūrmalas rekreācijas resurss. Lai samazinātu antropogēno ietekmi uz dabas parku, nepieciešama tūrisma infrastruktūras izveide, attīstība un apsaimniekošana.

Jaunajā dabas aizsardzības plānā izvirzītais ilgtermiņa mērķis ir vērsts uz dabas parka dabas vērtību saglabāšanu, sabalansējot dabas aizsardzības un sabiedrības atpūtas nodrošināšanas funkcijas. Dabas parkam tiek noteikti pieci īstermiņa mērķi: novērst meža biotopu fragmentācijas palielināšanos, novērst kāpu biotopu pasliktināšanos, nodrošināt labvēlīgus apstākļus ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu pastāvēšanai un attīstībai, veicināt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu ilglaiību un uzturēšanu, kā arī sabalansēt dabas parkā esošo dabas vērtību un rekreācijas resursu attīstību, ciktāl tas nav pretrunā dabas aizsardzības mērķiem.

Jūrmalas ziemeļrietumu daļā piekļaujas aizsargājama jūras teritorija **Rīgas līča rietumu piekraste**, kura izveidota zemūdens rifu un dzīvotņu aizsardzībai, kā arī putnu sugu aizsardzībai, kuru populācijas lielumi aizsargājamā jūras teritorijā sasniedz starptautiski nozīmīgas vietas kritēriju. Teritorijai ir izstrādāti MK 2011. gada 23. augusta noteikumi Nr. 653 „Aizsargājamās jūras teritorijas „Rīgas līča rietumu piekraste” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas lieguma zonā aizliegts veikt darbības, kas izraisa biotopa, akmeņainas grunts jūrā, mehānisku bojāšanu, t.sk. uzstādīt vēja elektrostacijas, iegūt derīgos izrakteņus, ierīkot jaunas grunts novietnes, veikt alģu un gliemeņu rūpniecisku ieguvu. Neitrālā zona noteikta, lai sekmētu teritorijas ilgtspējīgu izaugsmi (ostu darbību, tai nepieciešamā infrastruktūra, piekrastes apdzīvoto vietu saimnieciskā darbība un tūrisma infrastruktūras attīstība).

Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Buļļu kāpas” apstiprināts ar MK 2019. gada 17. decembra noteikumiem Nr. 684 „Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa „Buļļu kāpas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Izveidošanas mērķis – saglabāt Buļļu kāpas (ietverot Jūrmalas Balto kāpu, Vārnu kalnu un Bolderājas kāpu), kas veido Litorīnas laika valņņveida kāpu un priekškāpu reljefu, kā arī augstāko un platāko mūsdienu kāpas atsegumu Lielupes krastā, kas orientēts šķērsām kāpu valnim. Dabas piemineklim ir noteiktas divas funkcionālās zonas: dabas lieguma zona un neitrālā zona. Šajā dabas pieminekli iekļauts arī ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Buļļu kāpas”, kuram Jūrmalas pilsētas dome 1991. gadā bija piešķirusi (apstiprinājusi) vietējas nozīmes aizsargājama ģeomorfoloģiskā dabas objekta statusu.

5.11 RISKĀ TERITORIJAS

Viens no pašvaldības uzdevumiem ir pasargāt iedzīvotājus, tautsaimniecību un vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām, ko var izraisīt dabas un tehnogēnās katastrofas un avārijas. Ārkārtas situācijās Jūrmalas valstspilsētā veicamie civilās aizsardzības pasākumi ir ietverti Jūrmalas pilsētas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānā.

Dabas apstākļu radītie riski ietver:

- Rīgas līča pamatkrasta erozijas teritorijas;
- Lielupes krasta erozijas teritorijas;
- Applūstošas teritorijas;
- Smilšu sanesumi Lielupes grīvā.

Rīgas līča pamatkrasta erozijas teritorijas

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā spēcīgu vētru laikā notiek Rīgas līča pamatkrasta izskalošana gandrīz visā piekrastē (izņemot posmu no Lielupei apkaimes līdz Lielupes ietekai jūrā), veidojas erozijas kraujas. Tādēļ gandrīz visa pamatkrasta josla, izņemot nelielu posmu pirms Lielupes ietekas Rīgas līcī, Jūrmalas teritorijas plānojumā ir atzīmēta kā dabas riska teritorija. Izskaloto krasta joslu platums ir atšķirīgs dažādās vietās Jūrmalā. Bulduru – Dubultu posmā ir izveidojusies paaugstināta erozijas riska vieta, jo krasta līnija no Pumpuriem līdz Bulduriem ir orientēta RA virzienā un pret to ZR vētru laikā ir vērsta spēcīga viļņu iedarbība. Pastiprināta pamatkrasta erozija notiek arī Kaugurciemā, īpaši iepretim Kapteiņa Zolta ielai.

Periodos bez vētrām pārsvarā raksturīgi ilglaicīgi dinamiskā līdzsvara apstākļi ar erodētās priekškāpas atjaunošanos, taču pēdējā desmitgadē ir biežāka spēcīgu vētru atkārtošanās, krastu atjaunošanās pilnībā nenotiek. Laikā no 1992. līdz 2007. gadam, kad veikts regulārs krasta erozijas monitorings, tika konstatēts, ka Rīgas līča krastam Jūrmalā kopumā raksturīgs krasta erozijas procesa pārsvars pār akumulācijas procesu: krasta posmos no Jaunķemeriem līdz Kaugurciemam un no Mellužiem līdz Bulduriem krasts ir atkāpies par 5 līdz 15 m, bet Dubultos un Kauguru ragā pat par 20 m. Smilšu akumulācija dominē atsevišķos posmos Lielupē un Raga kāpā, sanešu bilance ir tuvu neitrālai posmā no Kaugurciema līdz Vaivariem, Lielupē un Raga kāpā.

Pēdējā desmitgadē krasta erozijas monitorings ir fragmentārs un neietver publiski pieejamus apkopojumus, taču procesu būtiskas izmaiņas nav novērotas, I.Gavena veikusi vizuālo apsekošanu 2020.gadā.

Jūrmalā rekomendējams izvērtēt un atsevišķos posmos īstenot šādus inženiertehniskos risinājumus pludmales kāpu un būvju nostiprināšanai:

- Intensīvas erozijas posmos pamatojoties uz modelēšanu veikt smilšu izbēršanu akvatorijā papildinot garkrasta sanešu plūsmu;
- Pludmales kāpu nostiprināšanai izmantot kārklu stādījumus un smilts piebēršanu;
- Pludmales kāpu nostiprināšanai veidot atbilstošus gājēju celiņus un kāpnes;
- Gājēju celiņi pludmalē;
- Pludmales kāpu un būvju nostiprināšana ar atbalsta sienu;
- Pludmales kāpu un būvju nostiprināšana ar laukakmeņiem un gabioniem.

Tai pat laikā jāatceras, ka nepareiza aizsargrisinājumu izvēle un izvietošana var pastiprināt eroziju piegulošajās teritorijās, tādēļ to plānošana, projektēšana, īstenošana veicama pamatojoties uz garkrasta sanešu plūsmas modelēšanas datiem, kā arī nodrošināms regulārs krasta erozijas monitorings aizsargātajās un tām piegulošajās teritorijās.

Lielupes krasta erozijas teritorijas

Lielupe plūstot pilsētā, veido meandrus, kuros ūdens plūsmas rezultātā, it īpaši palu un intensīvu nokrišņu laikā, kā arī vējuzplūdu un vējatplūdu ietekmē, kad upe ieplūst lielas ūdens masas no jūras,

tiek izskaloti krasti. Lielupes krasta erozijas teritorijas upes kreisajā krastā ir pie Krastciema, no Valteriem līdz Majoriem, īpaši stipra erozija vērojama pie Dubultiem un Majoriem, kā arī pie Druvciema un arī zem dzelzceļa tilta, labajā krastā – no Bražciema līdz Vārkurogam. Lai aizsargātu krastu un tajā esošās būves no erozijas, Lielupes krastos ir izbūvēti krasta stiprinājumi pie Slokas, Krastciema, Druvciema, Dubultiem un Majoriem kopā aptuveni 5 km garumā. Tiek būvēti krasta stiprinājumi posmā no Majoriem līdz Dzintariem (no Rīgas ielas līdz Plūdu ielai)

Applūstošās teritorijas

Pilsētas teritorijas applūšanu pārsvarā rada straujš ūdens pieplūdums pavasara palu vai intensīvu lietus gāžu laikā, vējuzplūdus un atplūdus, kad valdošo ziemeļrietumu vēju ietekmē Lielupē ieplūst jūras ūdeņi, atsevišķos gadījumos ledus sablīvēšanās Lielupes seklajā grīvā, kas traucē ūdens plūsmu.

Ūdens līmeņa celšanās Lielupē līdz 2 m rada applūšanas draudu iespēju līdz 12 km² pilsētas platības. Lietus un nokrišņu daudzums 50 mm vai ilgāk par 12 stundām var izsaukt strauju ūdens līmeņa celšanos upēs, appludinot zemākās vietas, māju pagrabus u.c., tā radot apdraudējumu iedzīvotājiem, ēkām un īpašumiem. Civilās aizsardzības aspektā kritiskais ūdens līmenis Lielupē ir 1,75 m virs jūras līmeņa.

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā plašas applūstošās palieņu pļavu teritorijas tiek aizsargātas, ietverot tās dabas lieguma Lielupes grīvas teritorijā. Šajās teritorijās pali un plūdi rada labvēlīgu ietekmi uz upju ekosistēmām, augsnes auglību. Palu darbība ir ļoti būtiska palieņu pļavās mītošajiem organismiem, tā arī attīra upes un izgulsnē upju palienēs upju sanešus, izšķīdušās barības vielas. Savukārt plūdu laikā tieši upju palienes, purvi, pārmitri meži ir tie, kas savāc plūdu ūdeņus un palīdz mazināt plūdu riskus. Tādēļ palieņu pļavu saglabāšana ir nozīmīgs plūdu apsaimniekošanas pasākums.

Ņemot vērā šobrīd publiski pieejamos LVĢMC hidroloģiskos datus, izstrādājot Jūrmalas Jūrmalas valstspilsētas Teritorijas plānojuma grozījumus 2020 ir precizētas applūstošo teritoriju robežas gar Lielupi, Sloceņi un Vēršupīti. To robežas precizētas arī balstoties uz fizisko un juridisko personu iesniegtajām LVĢMC izziņām par applūstamību konkrētos zemesgabalos.

Palieņu teritoriju saglabāšana un uzbēršanas nepieļaušana ir nozīmīga, lai regulētu uzplūdu līmeni pārējā teritorijā.

Smilšu sanesumi Lielupes grīvā

Lielupes grīvā esošajā kuģu ceļā (garums 400 m) no jūras regulāri tiek ieskalotas smiltis, seklākajās vietās dziļums ir 2,5 m vai pat mazāk, upes platums – 20 m. Smilšu sanesumi kuģu ceļā rada kuģošanai nedrošus apstākļus, Jūrmalas ostas attīstības gaitā tiek veikta sanešu tīrīšana kuģu ceļā. Lai novērstu krasta izskalošanu aiz Lielupes ietekas, ieteicams veikt sanešu plūsmas modelēšanu, lai noteiktu optimālu izrakto smilšu masas novietošanas vietu, tā, lai nodrošinātu sanešu plūsmu aiz Lielupes grīvas.

6. ANTROPOGĒNĀ IETEKME

Kā antropogēno slodzi vai ietekmi definē tiešu vai netiešu cilvēku un viņu saimnieciskās darbības iedarbību uz dabu kopumā vai uz tās atsevišķiem komponentiem un elementiem (gaisu, ainavām, dabas resursiem u.tml.). Pārmērīga antropogēnā slodze var novest pie teritorijas dabisko īpašību zaudēšanas.

Pārsvarā kā antropogēno slodzi definē cilvēka darbības rezultātā radušos piesārņojumu, taču tā ir tikai daļa no antropogēnās slodzes jeb cilvēka radītās ietekmes uz vidi un dabu. Jūrmalā, kā kūrortpilsētā būtisku antropogēno slodzi uz dabas teritorijām, rada apmeklētāji, kuru skaits vasarās būtiski pārsniedz iedzīvotāju skaitu. Nekontrolēta un neorganizēta liela apmeklētāju skaita pārvietošanās dabas teritorijās var radīt neatgriezenisku kaitējumu dabai. Īpaši tas aktuāli ir Jūrmalā, kur daba ir tieši un ilgstoši pakļauta cilvēka iedarbībai.

Plānojot pilsētas attīstību, kā vienu no nozīmīgākajiem uzdevumiem būtu jāizvirza tūrisma un rekreācijas infrastruktūras pilnveidošanu un uzlabošanu, nodrošinot ilgtspējīgu un līdzsvarotu balneoloģisko resursu un dabas vērtību apsaimniekošanu un izmantošanu.

Antropogēnā slodze ir cilvēka tiešās vai netiešās darbības ietekme gan uz dabu un vides stāvokli kopumā, gan atsevišķiem tās elementiem. Tās ietekmē pasliktinās vides stāvoklis, piemēram, piesārņots ūdens, gaiss, augsne, tās ekoloģiskā kvalitāte (virszemes ūdeņi, purvi, mitrzesmes nenodrošina savas ekoloģiskās funkcijas, samazinās bioloģiskā daudzveidība, izmainās tradicionālā ainava u.c. izmaiņas.

Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:

- Jūrmalas valstspilsētas teritorijas jutīgākais vides elements ir Baltijas jūras piekraste. Kā raksturojoši faktori var tikt definēta jūras ūdens kvalitāte un piekrastes ģeoloģiskie procesi, to attīstība.
- Vides kvalitāti teritorijā būtiski ietekmē komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, tai skaitā notekūdeņu apsaimniekošana, ilgtspējīga ūdensapgāde, atkritumu apsaimniekošana, racionāla un videi draudzīga siltumapgāde.
- Transporta infrastruktūras attīstība un labiekārtošana, sabiedriskā transporta pieejamība ir būtisks faktors, kas raksturo draudus gaisa kvalitātei vai tās aizsardzības uzlabošanai.
- Urbāno, apbūvēto zemju pieaugums lielā mērā ietekmē bioloģisko daudzveidību un ietekmē arī vides kvalitāti apbūves un tai piegulošajā teritorijā.
- Piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju skaita izmaiņas raksturo arī antropogēnā piesārņojuma slodzes izmaiņas.
- A un B kategorijas piesārņojošu darbību objektu, kā arī riska objektu skaits, to radīto izmešu gaisā un ūdens vidē apjoms raksturo punktveida slodzi uz gaisa un ūdens vidi.

Diemžēl ne visos gadījumos pašreiz publiski pieejamā informācija ir pietiekama antropogēnās slodzes faktoru identifikācijai un tās izmaiņu tendenču izvērtēšanai.

■ Ietekmes uz gaisa kvalitāti

Nozīmīgākais atmosfēras gaisa piesārņojuma avots Jūrmalā ir autotransports, kura emisijās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi, putekļi un oglekļa monoksīds. Jūrmalas teritorijas plānojuma izstrādei 2009.–2021. gadam, ņemot vērā transporta intensitātes autoceļa A10 Rīga-Ventspils (2008. gada vidējā intensitāte – 29'100 transporta līdzekļi) un autoceļa P128 Sloka – Talsi ievadā Jūrmalā, maģistrālā ielu tīkla izvietojumu un transporta līdzekļu vecuma sastāvu, kā arī stacionāro

avotu izmešus, ir veikta gaisa piesārņotājvielu izkliežu modelēšana. Modelēšana veikta ar programmu *EnvMan* (versija Beta 3.0D), izmantojot Gausa matemātisko modeli.

MK 2009. gada 3. novembra noteikumiem Nr. 1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” (turpmāk – MK 03.11.2009. noteikumi Nr. 1290) ir noteikts, ka robežlielumi cilvēka veselības aizsardzībai ir šādi:

- slāpekļa dioksīda (NO_2) gada vidējai koncentrācijai – $40 \mu\text{m}^3$;
- oglekļa oksīda (CO) maksimālai diennakts astoņu stundu koncentrācijai – 10 mg/m^3 ;
- cieta daļiņu (PM_{10}) diennakts koncentrācijai no 2010. gada 1. janvāra – 50 mg/m^3 ;
- cieta daļiņu (PM_{10}) gada vidējai koncentrācijai no 2010. gada 1. janvāra – 20 mg/m^3 ;

un ekosistēmu aizsardzībai:

- sēra dioksīda (SO_2) gada vidējai koncentrācijai – $20 \mu\text{m}^3$.

Pēc iegūtajiem aprēķinu rezultātiem tika secināt, ka Jūrmalā gaisa piesārņojuma pārsniegumu nav.

Gaisa kvalitātes novērojumu tīkls valstī ir organizēts, pamatojoties uz Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programmas 1. nodaļā minēto dokumentu prasībām. Atmosfēras monitoringa tīkls pašlaik ir veidots tā, lai tiktu uzkrāta nepieciešamā informācija par gaisa kvalitātes sākotnējo novērtējumu Latvijā saskaņā ar MK 03.11.2009. noteikumiem Nr. 1290, kuros pārņemtas Direktīvas 2008/50/EK un Direktīvas 2004/107/EK noteiktās prasības.

Latvijā tiek izdalītas divas zonas gaisa kvalitātes novērtēšanai un pārvaldībai – Rīgas aglomerācija un pārējā Latvijas teritorija. Gaisa kvalitātes mērījumi tiek veikti Rīgā, Liepājā, Ventspilī un Rēzeknē. Atbilstoši MK 03.11.2009. noteikumu Nr. 1290 prasībām LVĢMC reizi trijos gados pārskata valsts teritorijas iedalījumu zonās un aglomerācijās, novērtējot gaisa kvalitāti. Ja aglomerācijās vai zonās ir notikušas būtiskas pārmaiņas, kas ietekmē gaisa piesārņojuma līmeni, atbildīgā institūcija organizē ārpuskārtas gaisa kvalitātes novērtējumu.

Gaisa monitoringa stacijas vietas izvēli nosaka, pamatojoties uz iepriekšminētā gaisa kvalitātes novērtējuma rezultātiem, kā arī ievērojot MK 03.11.2009. noteikumu Nr. 1290 noteiktos gaisa monitoringa staciju izvietojuma kritērijus un nosacījumus attiecībā uz paraugu ņemšanu. Rezultātā tiek sagatavoti priekšlikumi gaisa monitoringa tīkla turpmākai pilnveidošanai, kā arī izstrādāti gaisa monitoringu tīkla staciju apraksti ar kartēm un attēliem. Lai nodrošinātu gaisa monitoringa stacijas vietas atbilstību noteiktajiem kritērijiem, stacijas izvietojumu pārskata ne retāk kā reizi piecos gados.

Jūrmalā gaisa kvalitātes novērojumi valsts vides monitoringa ietvaros netiek veikti. Noteikts, ka Jūrmalas gaisa kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Jūrmalas valstspilsētas teritorijā LVĢMC nav konstatējis negatīvas gaisa kvalitātes izmaiņas, vai draudus normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegšanai.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai ir apstiprināta ***Jūrmalas valstspilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības programma 2013.–2022. gadam***, kurā ir izvirzīti šādi mērķi:

- 1) samazināt pilsētas radītās CO_2 emisijas par 20 %, salīdzinot ar 2008. gada emisiju līmeni;
- 2) samazināt enerģijas patēriņu pašvaldības un dzīvojamajās ēkās par 10,5 % attiecībā pret 2012. gadu;
- 3) veicināt enerģijas patēriņa samazinājumu dzīvojamajā sektorā par 0,4 %, īstenojot informatīvos pasākumus.

Ir veiktas aplēses nosakot CO_2 emisiju pamatdatus, un 2012. gadā tās bija:

- centralizētā siltumapgāde, $\text{tCO}_2/\text{gadā}$ – 29'887;
- vietējā un individuālā siltumapgāde, $\text{tCO}_2/\text{gadā}$ – 44'043;
- pārējā dabasgāze, $\text{tCO}_2/\text{gadā}$ – 3433;
- elektroenerģijas patēriņš, $\text{tCO}_2/\text{gadā}$ – 16'206;
- autotransports, $\text{tCO}_2/\text{gadā}$ – 26'241;
- KOPĀ, $\text{tCO}_2/\text{gadā}$ 119'809.

Enerģijas ražošana Jūrmalā notiek trīs veidos:

- 1) centralizēti – Jūrmalā darbojas centralizētā siltumapgādes sistēma, kas siltumenerģijas patērētājus nodrošina ar savās katlu mājās saražoto siltumenerģiju;
- 2) vietējās katlu mājās – patērētāji, kas nav pieslēgti centralizētajai siltumapgādes sistēmai, bet ar vienu kopēju siltuma avotu nodrošina siltumenerģiju visai ēkai;
- 3) individuāli – patērētājs nav pieslēgts centralizētajai siltuma apgādes sistēmai un nav uzstādīts vietējs siltuma avots, bet siltumenerģija tiek iegūta individuāli, piemēram, dzīvoklī uzstādīts autonomas gāzes katls.

Jūrmalas valstspilsētas centralizēto siltumapgādes sistēmu veido:

- 12 dabasgāzes katlu mājas un divas šķeldas katlu mājas (pieder SIA „Jūrmalas siltums”), kā arī šķeldas katls (pieder SIA „LKP Solutions”);
- siltumtīkli 59 km garumā;
- siltumenerģijas patērētāji ar kopējo apkurināmo platību apmēram 850'000 m².

Lielākais punktveida gaisa piesārņojuma avots ir SIA „Jūrmalas siltums” katlu māja „Kauguri”, Lībiešu ielā 9. Pārējās katlu mājas ir nelielas un nerada nozīmīgu gaisa piesārņojumu pilsētā.

6. tabula. Jūrmalas pilsētas mazās katlu mājas
Avots: SIA „Jūrmalas siltums”

Nr. p.k.	Adrese	K/m jauda (MW)
1.	Slokas iela 47A	17.13
2.	Tukuma iela 10	0.28
3.	Dūņu ceļš 2	0.48
4.	E. Dārziņa iela 4	0.70
5.	Aizputes iela 1D	6.56
6.	J. Pliekšāna iela 80	7.22
7.	P. Stradiņa iela 6	0.04
8.	Viestura iela 27	0.58
9.	Ineša iela 6	1.00
10.	Dubultu prospekts 96A	0.18
11.	Lībiešu iela 9	25
12.	Nometņu iela 21A	10
13.	Dzirnavu iela 36/38	0.3
14.	Meža prospekts 62	0.80

Katlu māju izmešos Jūrmalā galvenās piesārņojošās vielas ir oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi un oglekļa dioksīds. Daudzās katlu mājās pēdējos gados sēru saturošais kurināmais ir aizstāts ar dabas gāzi. Tādēļ stacionāro avotu izmešos sēra dioksīda daļa ir niecīga.

Degvielas uzpildes staciju izmešos ir petrolejas un benzīna, gāzes uzpildes staciju – propāna un butāna gāzes tvaiki. Autoservisos un ražotņu izmešu sastāvā ir krāsu un dažādu šķīdinātāju tvaiki, citi gaistošie savienojumi un putekļi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, var secināt, ka stacionārajiem avotiem ir nenozīmīga ietekme uz gaisa kvalitāti Jūrmalā. Lai nodrošinātu kvalitatīvu vidi kūrortu attīstībai pilsētā nākotnē katlu mājās vēlams pilnībā nomainīt sēru saturošo kurināmo pret videi draudzīgāku (dabas gāzi vai biomasu).

■ Slodze uz virszemes ūdeņiem

Antropogēno slodzi uz Jūrmalas lielāko un galveno ūdensobjektu – Lielupi nosaka robežšķērsojošais un vēsturiskais piesārņojums, lietus ūdens noteces un meliorācijas sistēmu ekspluatācijas efektivitāte, attīrīšanas iekārtu esamība, komunālo notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte, rūpniecisko notekūdeņu sastāvā esošās bīstamās vielas.

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā kā būtiskākie slodzi uz virszemes ūdeņiem radošie aspekti SIVN ietvaros definēti notekūdeņu novadīšana virszemes ūdensobjektos. Notekūdeņu radītās ietekmes ir atkarīgas no attīrīšanas iekārtu esamības un to kvalitatīvas darbības, komunālo notekūdeņu attīrīšanas pakāpes, notekūdeņu sastāvā esošajām bīstamajām vielām un mehāniskajiem piemaisījumiem.

Atbilstoši SIA "Jūrmalas ūdens" sniegtajai informācijai uz 2022. gada 1. janvāri centralizētā notekūdeņu savākšanas sistēma Jūrmalas pilsētā apkalpoja aptuveni 41 tūkstoši jeb 74 % Jūrmalas iedzīvotāju. Pārējie pilsētas iedzīvotāji un uzņēmumi izmanto individuālos kanalizācijas risinājumus. Pilsētas notekūdeņu savākšanas sistēmu apsaimnieko pašvaldības SIA „Jūrmalas ūdens”.

Kopumā pilsētā centralizētos ūdensapgādes pakalpojumus, ko nodrošina SIA „Jūrmalas ūdens”, uz 2022. gada 1. janvāri izmanto aptuveni 85 % iedzīvotāju, bet kanalizācijas pakalpojumus – aptuveni 74 % iedzīvotāji. Pēc Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projekta IV kārtas īstenošanas (2022. gadā plānots pabeigt) pakalpojuma pārklājums aptvers ūdensapgādes tīkliem 98 % un sadzīves kanalizācijas novadīšanai 98 % no visas pilsētas teritorijas.

Pavisam Jūrmalas pilsētas teritorijas virszemes ūdeņos notekūdeņi 2009. gadā tika izvadīti sešās vietās: normatīvi tīri komunālie notekūdeņi Lielupē no Slokas NAI (Nr. N100567, ar attīrīšanu), Vecslocenē no SIA „Saiva Textile” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100084, ar attīrīšanu) un meliorācijas grāvī Vaivaros no nacionālā rehabilitācijas centra „Vaivari” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100073, ar attīrīšanu), normatīvi tīri ražošanas ūdeņi Rīgas līcī no sanatorijas „Belorusija” (Nr. N100343, bez attīrīšanas) un meliorācijas grāvī Jaunķemeros no sanatorijas „Jaunķemeri” (Nr. N100080, bez attīrīšanas), normatīvi netīri komunālie notekūdeņi Lielupē no SIA „Sabiedrība SVA” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100085, ar attīrīšanu, bijušo Slokas papīrfabrikas NAI, kurās līdz jauno Slokas NAI nodošanai ekspluatācijā veica arī pilsētā savāktos notekūdeņu attīrīšanu). Šobrīd notekūdeņu izplūde saglabāta tikai viena – no Slokas attīrīšanas iekārtām.

No Lielupes-Majoru sistēmas savāktie notekūdeņi tiek pārsūknēti attīrīšanai uz Rīgas notekūdeņu attīrīšanas ierīcēm „Daugavgrīva” (1 100 000 m³ notekūdeņu (kopā ar pieplūdi no nokrišņiem un infiltrācijas)). Dubultu-Ķemeru sistēmā savāktos uzņēmums attīra 2009. gadā ekspluatācijā nodotajās Slokas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās (2 550 000 m³ notekūdeņu (kopā ar pieplūdi no nokrišņiem un infiltrācijas)). To būvniecība ir veikta Jūrmalas ūdenssaimniecības projekta I kārtas ietvaros. Attīrīšanas iekārtu jauda 9050 m³/diennaktī. Notekūdeņi Slokas NAI tiek attīrīti bioloģiski nepārtrauktā aktīvo dūņu procesā ar bioloģisku fosfora un slāpekļa atdalīšanu, izmantojot divpakāpju attīrīšanas tehnoloģiju bez ķīmiskās nogulsnešanās (otrējā attīrīšana).

Līdz ar Slokas NAI attīrīšanas iekārtu darbības uzsākšanu Jūrmalā ir uzlabota notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte, no tām Lielupē tiek novadīti notekūdeņi, kuru kvalitāte atbilst normatīvo aktu prasībām. Ķemeru notekūdeņu sistēma 2007. gadā ir pieslēgta Slokas jaunajām NAI, Ķemeru NAI darbība un nepietiekami attīrīto notekūdeņu izplūde Vēršupītē ir slēgta.

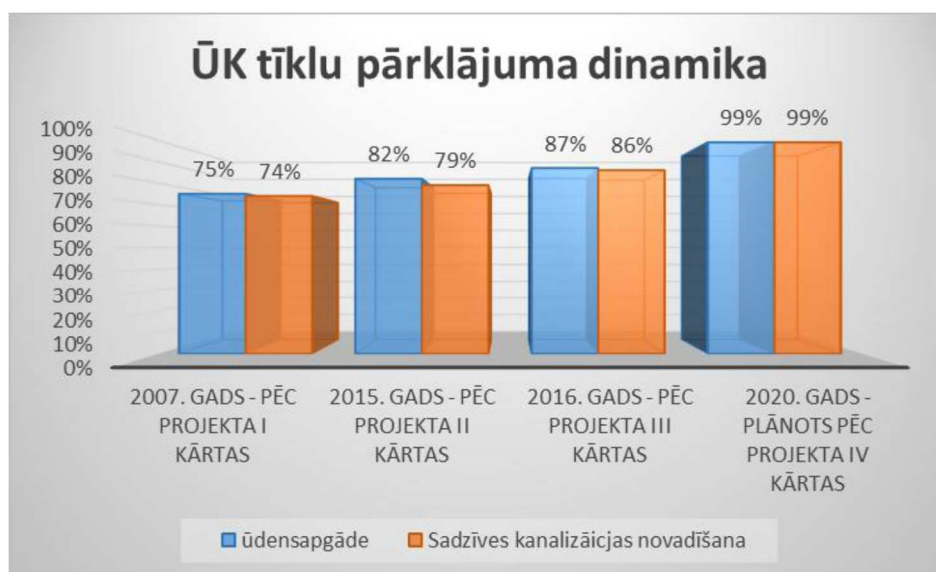
Notekūdeņu pieplūdi sastāda infiltrācija un tiešā ieplūde. Infiltrācija rodas sakarā ar apstākli, ka Jūrmalas pilsētā liela daļa tīklu atrodas zem gruntsūdens līmeņa, un caur bojājumiem cauruļvados, cauruļvadu savienojumos un pieslēgumos pie akām un pašās akās kanalizācijas sistēmā ieplūst gruntsūdeņi. Konsekvento notekūdeņu daudzuma samazinājumu pie abonētu skaita pieauguma nodrošina investīciju projektu ietvaros veiktā kanalizācijas tīklu pārbūve, nodrošinot to hermētiskumu un novēršot gruntsūdeņu pieplūdes.

7. tabula. Slokas NAI attīrīšanas procesa efektivitāte

Avots: SIA „Jūrmalas ūdens”

Rādītājs	Piesārņojošo vielu koncentrācija pirms iekārtas attīrīšanas iekārtās (mg/l)	Piesārņojošo vielu koncentrācija notekūdeņu izplūdē (mg/l)	Attīrīšanas efektivitāte (%)
Suspendētās vielas	4402,6	2,6	99,4
BSP5	440	7	98,4
ĶSP	760	30	96,1
Nkop	44	10,5	76,1
Pkop	9,9	0,2	97

Saskaņā ar SIA „Jūrmalas ūdens” sniegto informāciju novadīto notekūdeņu kvalitāte atbilst normatīvajos aktos un B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujā noteiktajām prasībām. Normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegumi nav konstatēti.

6. attēls. Kanalizācijas pakalpojumu pieejamība (% no iedzīvotāju skaita)

Avots: SIA „Jūrmalas ūdens”

■ Peldvietas

Visa Rīgas jūras līča piekraste Jūrmalā tiek izmantota kā peldvieta, arī atsevišķas vietas pie Lielupes un Slokas karjera. Jūrmalā pie jūras ir iekārtotas 11 oficiālas Rīgas jūras līča peldvietas un divas oficiālas iekšzemes peldvietas pie Lielupes – “Ezeru ielas peldvieta” un “Priedaine”. Oficiālajās peldvietās ir uzstādīti informācijas stendi, pārgērbšanās kabīnes, soliņi, rotaļu un sporta laukumi un tuales kabīnes. Pie iekšzemes ūdeņiem – pie Lielupes Plūdu ielas galā un Dadžupes ielas galā, kā arī pie Slokas karjera – ir izveidotas atpūtas vietas ar peldvietām atbilstošu labiekārtojumu un infrastruktūru. Atpūtas sezonā funkcionē āra kafejnīcas, kā arī aktīvās atpūtas un ūdens sporta inventāra nomas punkti. Peldvietām ir nodrošināta piekļuve pa brauktuvēm, kas pielāgotas vecākiem ar bērnu ratiņiem un cilvēkiem ratiņkrēslā.

Veselības inspekcija pēdējo 10 gadu periodā ūdens kvalitāti Jūrmalas peldvietās novērtējusi kā “izcilu” un “labu”, kas norāda uz to, ka peldvietu tuvumā nav būtisku antropogēno faktoru, kas radītu piesārņojumu. Veselības inspekcijas sagatavotajā pārskatā ūdens ilglaicīgā mikrobioloģiskā kvalitāte atbilstoši Eiropas Savienības direktīvas 2006/7/EK kritērijiem (2017.–2020. gads) deviņās Rīgas jūras līča peldvietās novērtēta kā “izcila”, Asaru un Dzintaru peldvietā – “laba”, Ezeru ielas peldvietā – “izcila”.

■ Trokšņa emisijas

Galvenie akustiskā trokšņa avoti Jūrmalā ir autotransports un dzelzceļš. Ražošana Jūrmalā nav attīstīta, tās ietekme uz trokšņa līmeni ir nenozīmīga. Lidostas „Rīga” lidmašīnu trokšņa radītā ietekmes zona ir orientēta Mārupes novada un Buļļu salas (Rīgā) virzienā. Lidmašīnu radītā trokšņa pārsniegumu zona līdz 5 dB Jūrmalā nedaudz skar Vārnukrogu. Taču tā kā aprēķinātie pārsniegumi nav lieli un tie pārsniedz tikai naktij noteiktos trokšņa robežlielumus, tad lidostas „Rīga” radītā trokšņa ietekme uz pilsētu ir vērtējama kā nebūtiska.

Informāciju par trokšņa līmeņiem pilsētā galvenokārt sniedz Rīgas aglomerācijas stratēģiskās trokšņu kartes, kurās ietverta arī Jūrmalas valstspilsētas teritorija no tās austrumu malas līdz Majoriem (ieskaitot), un nelielā pilsētas daļā Bražciemā – VAS „Latvijas Valsts ceļi” trokšņu stratēģiskās kartes valsts autoceļam A10. Tās atspoguļo situāciju 2006. gadā.

Kartētajā Jūrmalas daļā maģistrālo ielu un dzelzceļa līnijas Torņakalns-Tukums II apkārtnē pārsvarā ir konstatēti trokšņu robežlielumu pārsniegumi no 5 līdz 10 dB. Lielāki trokšņa robežlielumu pārsniegumi ir vakaros – līdz pat 20 dB vakaros un naktīs – 25 dB naktīs. Dienā maģistrālo ielu krustojumu apkārtnē trokšņa robežlielumi tiek pārsniegti par 15 dB. Plašāku teritoriju trokšņa robežlielumu pārsniegumi skar Majoros Lienes ielas, Jomas ielas un Z. Meierovica prospekta apkārtnē. Izvērtējot iegūtos trokšņa kartēšanas rezultātus, šī teritorija ir iedalīta III prioritātes aglomerācijas nozīmes akustiskā diskomforta zonā. Jūrmalā ir arī klusie rajoni: Rīgas līča piekrastes joslā Majoros, Dzintaros, Bulduros, Lielupes austrumu daļā, Stirnurgā, Buļļuciemā, dabas parkā „Ragakāpa”, no Priedaines austrumu daļas līdz Vārnukrogam (kopā 1587 ha), kur katram trokšņa avotam trokšņa rādītāju vērtība ir mazāka par robežlielumu.

Autoceļa A10 ievada apkārtnē Bražciemā apmēram 350 m platā joslā no autoceļa trokšņa līmenis pārsniedz 55 dB, apmēram 100 m attālumā – 65 dB, sasniedz 75 dB – autoceļa nodalījumā. Izvērtējot autoceļa A10 radīto troksni, Bražciema teritorijā uz austrumiem no autoceļa A10 ir izdalīta akustiskā trokšņa diskomforta zona.

Rīgas aglomerācijai un valsts autoceļam A10 ir sagatavoti rīcības plāni vides trokšņa samazināšanai. Jūrmalā akustiskā diskomforta zona noteikta autoceļam A10 E22 Rīga–Ventspils Rīga – A5, A5 – Jūrmala, Jūrmalas robeža – pagrieziens uz Sloku, Jūrmala – Ķemeru pagr.

Dzintaros un Dubultos ir plānota trokšņa līmeņa samazināšana no dzelzceļa, rekomendēta kustības ātruma precizēšana un samazināšana, citi pasākumi (prettrokšņa ekrānu izbūve, stādījumu joslu izveide, prettrokšņa risinājumi ēku fasādēm) nav plānoti. Akustiskā trokšņa diskomforta zonā Bražciemā rīcības plānā ietverta prettrokšņa ekrānu (augstums 4 m, kopējais garums – 232 m) izvietošana dzīvojamo ēku tuvumā autoceļa A10 labajā pusē.

Trokšņa kartēšana Jūrmalā nav veikta no Dubultiem līdz pilsētas rietumu robežai, taču, ievērojot maģistrālo ielu un dzelzceļa izvietojumu, var secināt, ka to apkārtnē arī iespējami trokšņa līmeņu pārsniegumi un ka Dubultos līdzīgi kā Majoros ir iespējama trokšņa diskomforta zona.

6.1 PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS

Augsnes un grunts piesārņojumu Jūrmalā galvenokārt veido bijušās rūpnīcas, katlu mājas, mehāniskās darbnīcas, degvielas uzpildes stacijas, naftas bāzes un ķīmikāliju noliktavas. Lielākā daļa reģiona augšnes un grunts bijušo un esošo piesārņotāju minēti LVGMC uzturētajā Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā.

Jūrmalā atrodas LVGMC piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā reģistrēti 33 piesārņoti vai potenciāli piesārņoti objekti piesārņotas vietas (skatīt 8. tabulu)

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

8. tabula. **Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā**
Avots: LVĢMC

Nosaukums	Adrese Jūrmalā	Piesārņojuma veids
Katlu mājas mazuta glabātuve Ķemeru	Tūristu iela 18, 18A	Katlu mājas mazuta glabātavas avārijas vieta. Naftas produktu noplūde gruntī
IU „Zanda”	Ventspils šoseja 64	Bijusī naftas produktu glabātuve. Naftas produkti gruntī
SIA „ATF Jūrmala SV”	Ķemeru iela 26	Autobusu parka degvielas uzpildes stacija. Gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem
SIA „Metāla konstrukcijas”, SIA „Privats”	Lielupes iela 28	Demontējama DUS. Naftas produkti gruntī un gruntsūdenī
Pludmale pie salas ielas 13	Salas iela 13	Apglabāti būvgruži
Sadzīves atkritumu poligons „Priedaine”	Priedaine 2501	Sadzīves atkritumu poligons, 10 ha, piesārņojošas vielas: kopējais slāpeklis, amonjaks, naftas produkti, cinks un svins, kā arī to savienojumi
SIA „Latimpeks auto” DUS	Staiceles iela 3	Degvielas uzpildes stacija. Naftas produkti gruntsūdenī
PVAS „Latvijas nafta”	Talsu šoseja 1	Degvielas uzpildes stacija. Naftas produktu piesārņojums gruntsūdenī
Jūrmala (Kūdra) Melnezera 10	Melnezera iela 10	Naftas produkti
SIA „Neste Latvija” DUS	Viestura iela 21	Naftas produkti
SIA „Latvija Statoil” DUS	Dubultu prospekts 42	Naftas produkti
SIA „OptiLat”	Meistaru iela 1	iekārtas krāsu, laku vai līmes ražošanai
SIA „Degvielas apgāds”	Jūrkalnes iela 10	Naftas bāzes un termināli
Alderis, Lielupes krasts	Lāču iela 16	Aldera būvlaukums. Ar naftas produktiem piesārņota grunts atvesta no katlu mājas teritorijas, un izbērtā Lielupes krastā
Bijusī cementa rūpnīca	Dzirnavu iela 100	Ilgstoši rūpnieciski noslogota teritorija
Nelegāla izgāztuve Zvejas ielā	Zvejas ielas galā	Būvgruži, naftas produkti
Bij. „Marienbāde” katlu mājas teritorija	Bulduru prospekts 146	Nojaukta, būvbedrē konstatēti naftas produkti
SIA „Brīze” bijusī veļas mazgātuve un katlu māja	Slokas iela 64	Iespējams piesārņojums ar naftas produktiem un ķīmiskām vielām, šķidrās kurināmais, degvielas glabātuve
Slokas komunālās daļas bijušās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	Mežmalas iela 35	Grunts piesārņojums ar notekūdeņiem
Bij. „Marienbāde” garāžas	Lielupes iela, Stirnurs	Grunts piesārņota ar naftas produktiem
SIA „Slokas papīru apstrādes uzņēmums”	Fabrikas iela 2	Iespējams piesārņojums ar naftas produktiem un citām ķīmiskām vielām, demontēta mazuta saimniecība
Slokas attīrīšanas iekārtas ar dūņu laukiem	Mežmalas iela 41	Iespējams piesārņojums ar ķīmiskām vielām
Jahtklubs „Vikings”	Vikingu iela 10	Iespējams naftas produktu piesārņojums
Bij. AS „Jūraslīcis”	Lašu iela 10	Katlu māja ar mazutu, kuģu degvielas glabāšana un uzpilde
Druvciema vecās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas	Ražas un Slokas ielas stūris	Iespējams piesārņojums ar ķīmiskām vielām
Vecās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas „Lielupe”	Vikingu iela 40A	Grunts un gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem, nosēdīķi, emšeri

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	Rīgas iela	Iespējams naftas produktu piesārņojums, ir bijusi arī liela putu noplūde gruntī, degvielas glabātuve, ugunsdzēsības putu glabātuve
Miera ielas noliktavas	Miera iela 10	Iespējams piesārņojums ar ķīmiskām vielām. Bijusi SES noliktava dažādām indēm, mehāniskās darbnīcas
Bij. „Marienbāde” saimniecības bloks garāžas	Ērgļu iela 2A	Grunts piesārņota ar naftas produktiem

Jānorāda, ka reģistrā kā piesārņota vieta ir iekļauts nekustamais īpašums Tūristu iela 18A (katlu māja Ķemeros). 2019. gadā zemesgabālā būvprojekta „Būvju nojaukšana Tūristu ielā 18A” ietvaros tika veikti teritorijas sakārtošanas darbi, t.sk. nojauktas (demontētas) tur esošās ēkas (katlu mājas), kā arī veikta grunts kvalitātes izpēte. Rezultātā ir saņemts arī speciālista atzinums par grunts kvalitāti. Saskaņā ar izpētes rezultātiem, naftas produktu piesārņojums pētītās teritorijas gruntīs nav konstatēts, līdz ar to Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība ir lūgusi institūciju mainīt reģistrā tās kategoriju uz “vieta nav piesārņota”.

Galvenās piesārņojošās vielas piesārņotajās vietās ir naftas produkti, sadzīves atkritumu poligonā „Priedaine” arī citas: kopējais slāpekļis, amonjaks, kā arī cinks un svins un to savienojumi, potenciāli piesārņotajās vietās lielākajā daļā objektu – naftas produkti, atkarībā no saimnieciskā darbības veida atsevišķās vietās – piesārņojums ar dažādām ķīmiskām vielām, būvgruži, kā arī citi ražošanas procesu atkritumi.

Sadzīves atkritumu izgāztuve „Priedaine” darbība tika slēgta ar 2009. gada 1. augustu, SIA „Slokas papīru apstrādes uzņēmuma” teritorijā darbojas vairāki nelieli uzņēmumi, vairāki uzņēmumi (SIA „OptiLAT”, SIA „Jūrmalas ATU”, Asfaltbetona rūpnīca, „Liktenis”, SIA „Statoil” DUS, SIA „Neste Latvija” DUS) turpina darbību atbilstoši tiem izsniegtajām atļaujām ieviešot vides aizsardzības pasākumus piesārņojuma mazināšanā.

Bijušajā Jūrmalas SAI “Kūdra” (reģ. Nr.80888/1524) saskaņā ar piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ietverto informāciju atrodas Babītes novada, Salas pagastā, zemes īpašumā ar kadastra Nr.80880010277, kas, saskaņā ar Kadastra informāciju, pieder valstij, Ķemeru nacionālā parka teritorijā. Tajā bez sadzīves atkritumiem tika apglabāti dažādi videi kaitīgi atkritumi, t.sk. dūņas no Slokas papīra fabrikas notekūdeņu attīrīšanas. Jau pirms 20 gadiem veiktajos pētījumos ir konstatētas stipras piesārņojuma pazīmes, t. sk. arī ar smagajiem metāliem, kas nodara īpašu kaitējumu apkārtējai videi un cilvēkiem. Papildus tam PSRS laikā ierīkotā izgāztuve neveiksmīgi ierīkota vietā, kurā ir ģeoloģiski sarežģīti apstākļi, kas rada priekšnosacījumus piesārņojuma nonāksmai arī artēziskos ūdeņos. Izgāztuve tika slēgta 1995. gadā, tomēr tā netika rekultivēta. Ilgstoša slēgtās sadzīves atkritumu izgāztuves sanācijas neveikšana rada bīstamību dabai un videi, kā arī apdraud cilvēku veselību. 27.12.2011. Ministru Kabineta noteikumu Nr. 1032 “Atkritumu poligonu ierīkošanas, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanas, slēgšanas un rekultivācijas noteikumi” nosacījumi paredz noteiktu kārtību šādu objektu rekultivācijas veikšanai. Tā kā SAI “Kūdra” atrodas Valstij piederošā zemes īpašumā, Ķemeru nacionālā parka teritorijā, šī objekta sanācijai/rekultivācijai būtu jābūt prioritāram Ķemeru nacionālā parka apsaimniekošanas pasākumam.

Pārsvarā piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu detalizēta izpēte nav veikta, nav pieņemti arī lēmumi par sanācijas vai citu teritorijas rekultivācijas pasākumu nepieciešamību. Pašreizējā, publiski pieejamā informācija ir nepietiekama, lai detalizēti analizētu visu piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju piesārņojuma līmeni un piesārņojuma būtiskumu, novērtētu to potenciālo ietekmi uz vidi un iedzīvotāju veselību.

Tā kā lielākā daļa šo teritoriju neatrodas Jūrmalas pilsētas pašvaldībai piederošās teritorijās, pašvaldība nevar pieņemt lēmumus un īstenot to izpēti un atbilstošu apsaimniekošanu.

Valsts Vides dienesta reģionālās vides pārvaldes inspektoru tiesības būtu veikt teritoriju apsekošanu un pieprasīt informāciju no teritoriju īpašniekiem vai pārvaldītājiem par piesārņojuma apsaimniekošanu.

6.2 ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšana ir viens no būtiskiem antropogēnās ietekmes uz vidi samazināšanas pasākumiem, ko īsteno pašvaldība.

Atkritumu apsaimniekošanu Jūrmalā centralizēti nodrošina SIA „Clean-R”. Jūrmalas pilsētā tiek nodrošināta dalīta atkritumu vākšana, 131 atkritumu savākšanas laukumos bez kopējā atkritumu konteineru izvietoti konteineri stikla un PET (jeb polietilēna) atkritumu savākšanai. Peldsezonas laikā atkritumu konteineru skaits pludmalē tiek palielināts.

Jūrmalas atkritumu pārkraušanas un šķirošanas stacija izveidota Ventspils šosejā 61. Šeit gan fiziskās, gan juridiskās personas bez maksas var nodot: kartonu, makulatūru, tetrapakas (skalotas), logu stiklu, pudeļu stiklu, plastmasas iepakojuma izstrādājumus (PET pudeles (plastmasas), polietilēna plēves, iepakojuma maisiņus, tosola, eļļas, vējstiklu šķidruma taru, minerālmēslu maisus, dārzniecībā izmantoto plēvi, lopbarības ietinamo plēvi un sietus, kā arī plastmasas kannas u.tml. iepakojumus), sadzīves elektronikas preces (ledusskapji, plītis, veļas mazgājamās mašīnas, televizori, datori), luminiscentās lampas (dienas gaismas spuldzes) un metāllūžņus (metāla iepakojumus).

Par samaksu: cietos sadzīves atkritumus, autoriepas, būvgružus – pārkraušanas stacijās, bet poligonā „Janvāri”: lielgabarīta atkritumus (mēbeles, santehnika u.tml.), bioloģiskos atkritumus, azbestu saturošus būvniecības atkritumus (šiferi), arī drēbes un audumus. Nepieņem tādus bīstamos atkritumus kā ķīmikālijas, medicīnas atkritumus, naftas produktus u.tml. Bīstamo atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši individuāliem līgumiem Latvijas teritorijā nodrošina arī AS „BAO”. Akciju sabiedrība BAO – vadošais nozares uzņēmums Latvijā, kas nodrošina pilnu bīstamo atkritumu savākšanas, transportēšanas, apsaimniekošanas un pārstrādes servisu

Pēc atkritumu šķirošanas tiek nodrošināta to utilizācija, t.sk. bioloģisko atkritumu kompostēšana. Sadzīves atkritumi tiek nodoti deponēšanai reģionālajā Cieto sadzīves atkritumu poligonā „Janvāri” Talsos. Agrāk eksistējušās Jūrmalas atkritumu izgāztuves Priedainē un Kūdrā ir slēgtas un rekultivētas.

6.3 TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Jūrmalas īpatnība ir tās izolētība un lineārais raksturs. Pilsētu nodala Lielupe; pilsētai ir trīs galvenie pievienojumi (pieslēgumi) valsts autoceļu tīklam – Priedainē pie Lielupes autotilta, Slokā pie Lielupes autotilta, un Ķemeros. Visi esošie pievienojumi pie valsts galvenā autoceļa A10 ir aktualizēti izstrādājot Jūrmalas TPG 2020, ņemot vērā VAS „Latvijas valsts ceļi” sniegto informāciju.

Reģiona kontekstā Jūrmala ir izteikts braucienu galamērķis. Tranzīta satiksmes dalībnieki dod priekšroku apbraukt pilsētu pa autoceļu A10/E-22 Rīga-Ventspils.

Jūrmalas saikni ar Rīgu nodrošina četru joslu autoceļš un dzelzceļš ar samērā intensīvu pasažieru vilcienu kustību. No Rīgas uz Jūrmalu ved iecienīts veloceļš. Tomēr vasarā, arī populāru pasākumu reizēs, autosatiksmes intensitāte un pasažieru daudzums sabiedriskajā transportā pārsniedz tā kapacitāti. Veidojas sastrēgumi pie Priedaines caurlaižu punkta un ielu krustojumos, trūkst autostāvvietu, bet vilcieni ir pārpildīti. Atbilstoši statistikai, arī lielākā daļa ceļu satiksmes negadījumu notiek vasarā.

Sabiedriskā transporta funkcijas Jūrmalā lielā mērā ir pārņēmis dzelzceļš. Aptuveni 45 % Jūrmalas apbūvēto teritoriju atrodas 10 minūšu gājiena attālumā no dzelzceļa stacijām. Jūrmalas pilsētas teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Torņakalna-Tukums II, kas ir daļa no Rīgas piepilsētas elektrificētā

dzelzceļa tīkla. Pilsētai augot, apbūve tuvinājusies dzelzceļam un pašlaik dzelzceļa līnija faktiski iezīmē pilsētas apbūves centrālo asi. Dzelzceļš savieno gandrīz visas Jūrmalas pilsētas daļas, un ir būtiska pilsētas sabiedriskā transporta sastāvdaļa. Pārējā teritorijā pasažieru pārvadājumus veic starppilsētu maršrutu autobusi, pilsētas maršrutu autobusi, mikroautobusi, taksometri.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu saņemšana ir apgrūtināta teritorijās, kur kursē tikai pilsētas maršrutu autobusi, kas kursē reti un nedublējas ar starppilsētu maršrutu autobusi vai dzelzceļu, īpaši Buļļuciemā, kā arī dzīvojamajos rajonos pie Lielupes.

Jūrmalas ielu kopgarums 2021. gadā bija 388,27 km (kopējā platība 2 207 584m²), no kuriem 263,97 km bija ar asfalta segumu, 96,39 km ar grants (šķembu) segumu, 21,26 km ar citu segumu un 6,66 km ar bruģakmens segumu.

Lielupes un Rīgas līča tiešais tuvums ir potenciāls ūdenstransporta attīstībai Jūrmalā, bet pagaidām tam ir niecīga nozīme. Jūrmalas ostas attīstības iespējas galvenokārt ir saistītas ar tūrismu. Galvenā atbildīgā institūcija par Jūrmalas ostas stratēģijas izstrādi, ieviešanu un uzraudzību ir Jūrmalas ostas pārvalde, kas realizē ostas pārvaldības politiku atbilstoši prioritātēm un rīcības plānam, izvērtējot rīcības lēmumu ietekmi uz stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu un atbilstību noteiktajiem darbības virzieniem un aktivitātēm. Ostas galvenie attīstības virzieni - Navigācijas nodrošināšana ostā, Navigācijas zīmju atjaunošana, Ostas valdījumā nodotā īpašuma apsaimniekošana.

Jūrmalā darbojas 11 jahtklubi, taču trūkst pietātņu upes krastos, piekļūšana krastiem ir slikta.

Vasarā no Rīgas līdz Majoriem kursē upju kuģīši. Jahtas Lielupē no Rīgas var ienākt pa Buļļupi līdz dzelzceļa tiltam, kur to kustību ierobežo dzelzceļa tilts (4,7 m), tālāk arī autotilts (5,2 m). Upi izmanto motorlaivas, airu laivas un kuteri.

Lielupes krastmala, lai arī atrodas pilsētas teritorijā, ir grūti izmantojama. Lielā daļā krastmalas teritoriju ir spēkā aizsargājamas dabas teritorijas režīms, liela daļa ir applūstoša, kā arī daļēji tās pieejamību ierobežo privātie zemes īpašumi. Gar Lielupes krastu Jūrmalas valstspilsētas teritorijā uz 2021. gada 1. janvāri bija izvietotas 29 pietātnes.

6.4 RŪPNIECISKĀS UN CITAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RISKI

■ Paaugstināta bīstamības objekti

MK \2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk tekstā – MK 30.04.2013. noteikumi Nr. 240) nosaka, ka, izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ir jāņem vērā paaugstinātas bīstamības objekti. Paaugstinātas bīstamības objektu apdraudētās teritorijas nosaka balstoties uz riska novērtējuma rezultātiem un tās attēlo grafiski. Saskaņā ar MK 30.04.2013. noteikumiem Nr. 240, pašvaldības avāriju riska zonā var noteikt ierobežojumus esošās apbūves blīvuma palielināšanai un jaunu objektu izvietošanai, kas var izraisīt rūpniecisko avāriju iespējamību. Diemžēl šie MK noteikumi nenosaka paaugstināta riska kritērijas, līdz ar to Latvijā nav vienotas pieejas paaugstināta riska zonu noteikšanai, to kartogrāfiskajai attēlošanai un teritorijas ierobežojumu noteikšanai.

Pašlaik paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanu un klasifikāciju regulē MK 2017. gada 19. septembra noteikumi Nr. 563 „Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība” (turpmāk tekstā – MK 19.09.2017. noteikumi Nr. 563). Saskaņā ar minētajiem noteikumiem, paaugstinātas bīstamības objektus iedala trīs kategorijās: A, B un C kategorijā. Šie noteikumi nosaka, ka informācija par objektiem ir jāapzina un jāaktualizē katru gadu līdz 20. janvārim.

MK 2021. gada 21. janvāra noteikumos Nr.46 „Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts” ir iekļauti 429 objekti, kuru vidū pārsvarā ir degvielas uzpildes stacijas, naftas produktu bāzes, minerālmēslu ražotnes, kā arī dzelzceļa termināļi. Šajā sarakstā ir iekļauti seši B kategorijas objekti, kas atrodas

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā (naftas produktu bāze, degvielas un gāzes uzpildes stacijas).

Sarakstā iekļautajam paaugstinātas bīstamības objektam SIA „RDZ Energy” (Jūrkalnes iela 10), atbilstoši ar MK 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 „Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” 15. punkta prasībām, ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma.

■ Bīstamo kravu pārvadājumi

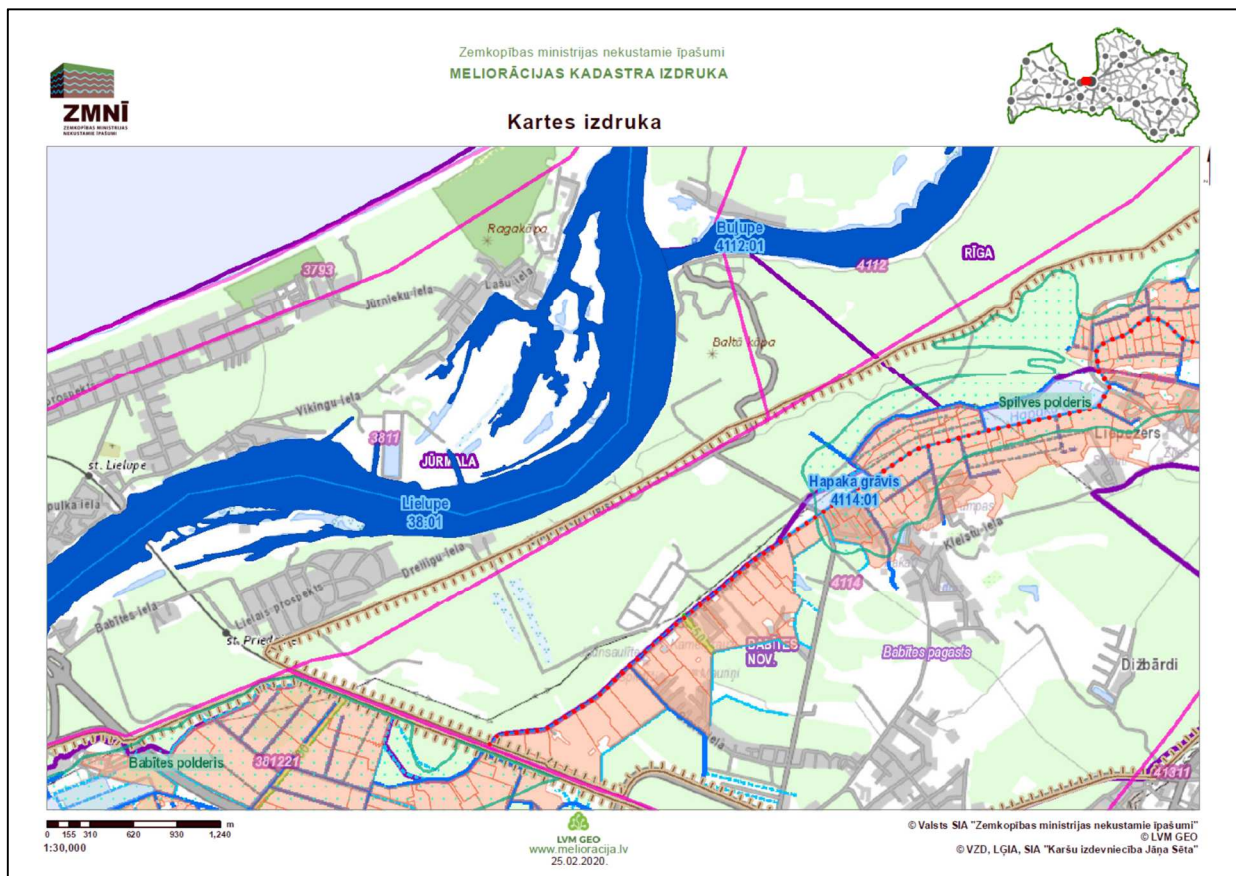
Bīstamo kravu pārvadājumi Jūrmalā tiek veikti pa valsts autoceļu A10 Rīga–Ventspils, kas izvietojas pilsētā 28 km garumā: Lielupes kreisajā krastā meža teritorijās, šķērso Varkaļu kanālu un posmā no Slokas līdz Ķemeriem. Pa autoceļu pārvadātie kravu apjomi netiek uzskaitīti.

Pa dzelzceļu pilsētā tiek veikti pasažieru pārvadājumi. Pēc VAS „Latvijas dzelzceļš” sniegtās informācijas, kravu pārvadājumi cauri Jūrmalas valstspilsētai notiek reti (īpašos gadījumos), kad dzelzceļa līnija Jelgava-Ventspils ir pārslogota, taču bīstamās kravas nekad netiek transportētas cauri Jūrmalai. Uzņēmumiem, kuri darbojas Slokā, kravu nosūtīšana notiek caur Slokas staciju no pārejas punkta Ķemeri-Tukums. Pākrauto kravu apjomam Slokas stacijā ir tendence samazināties. Galvenie kravu veidi ir papīrs un kokvilna. No bīstamo kravu veidiem dīzeldegviela veido nenoīmīgu daļu – līdz 5 % no kopēja kravu apjoma, tādēļ arī risks, ko rada bīstamo kravu pārvadājumi ir niecīgs. Šis risks Jūrmalā ir attiecināms uz dzelzceļa posmu Ķemeri–Sloka.

6.5 POLDERU TERITORIJAS

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā atrodas Jāņupītes poldera un tā sateces baseina lielākā daļa, Spilves poldera un sateces baseina teritorijas daļa, kā arī pavisam neliela Babītes poldera sateces baseina daļa. Visi trīs polderi ir ziemas polderi – teritorijas, kurās no augstajiem ūdens līmeņiem ūdensnotekā vai ūdenstilpē pilnīgi pasargātas ar nepārplūstošiem aizsargdambjiem. Hidrotehniskās būves ir projektētas caurplūdamam ar atkārtotānos varbūtību 1 reizi 100 gados, bet platību mitruma režīma nodrošināšanai sūkņu stacijas jaudas projektētas kā lauksaimnieciski izmantojamām zemēm ar caurplūdma atkārtotānos varbūtību 1 reizi 10 gados (atbilstoši poldera izbūves laikā pastāvošajiem normatīviem un zemes lietojuma veidam).

Spilves poldera platību veido ar aizsargdambjiem aizsargātā teritorija, kuras zemes virsmas atzīme ir zemāka par aplēses ūdens līmeni (atrodas ārpus Jūrmalas teritorijas). Spilves polderis nodots ekspluatācijā 1961. gadā.

7. attēls. Spilves poldera un tā sateces baseina teritorijas daļa

Avots: Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Rīgas valstspilsētas teritorijā atrodas daļa no Spilves poldera platības, daļa atrodas Jūrmalas valstspilsētas un daļa Mārupes novada teritorijās. Jūrmalas valstspilsētā Spilves poldera daļa atrodas Vārņukroga apkaimē, pilsētas austrumu daļā, pie robežas ar Rīgas valstspilsētu un Mārupes novadu. Kopējā poldera platība ir 833 ha, poldera baseins – 2835 ha, bet aizsargdambja kopgarums ir 2,2 km. Spilves poldera sūkņu stacija atrodas Kleistos pie Kleistu ielas un Hapaka grāvja šķērsojuma. Kā poldera maģistrālais novadgrāvis kalpo Hapaka grāvis, kura augšgals sākas pie Rīgas-Tukuma dzelzceļa uzbēruma Spilves poldera robežās (Mārupes novada teritorijā, kur tā robežojas ar Jūrmalas valstspilsētu). Pamatojoties uz MK rīkojumu 2008. gadā valsts īpašumā esošie Spilves poldera aizsargdambji un sūkņu stacija no Zemkopības ministrijas tika nodoti Rīgas valstspilsētas pašvaldības īpašumā. 2011. gadā ar Rīgas domes priekšsēdētāja rīkojumu Spilves polderis nodots Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta faktiskajā valdījumā. Pēc Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvaldes sniegtās informācijas (2015. gadā, detālplānojuma izstrādes vajadzībām Rīgā, Kleistu apkaimē), Spilves poldera sūkņu stacija tiek ekspluatēta ar sekojošiem ūdens līmeņiem:

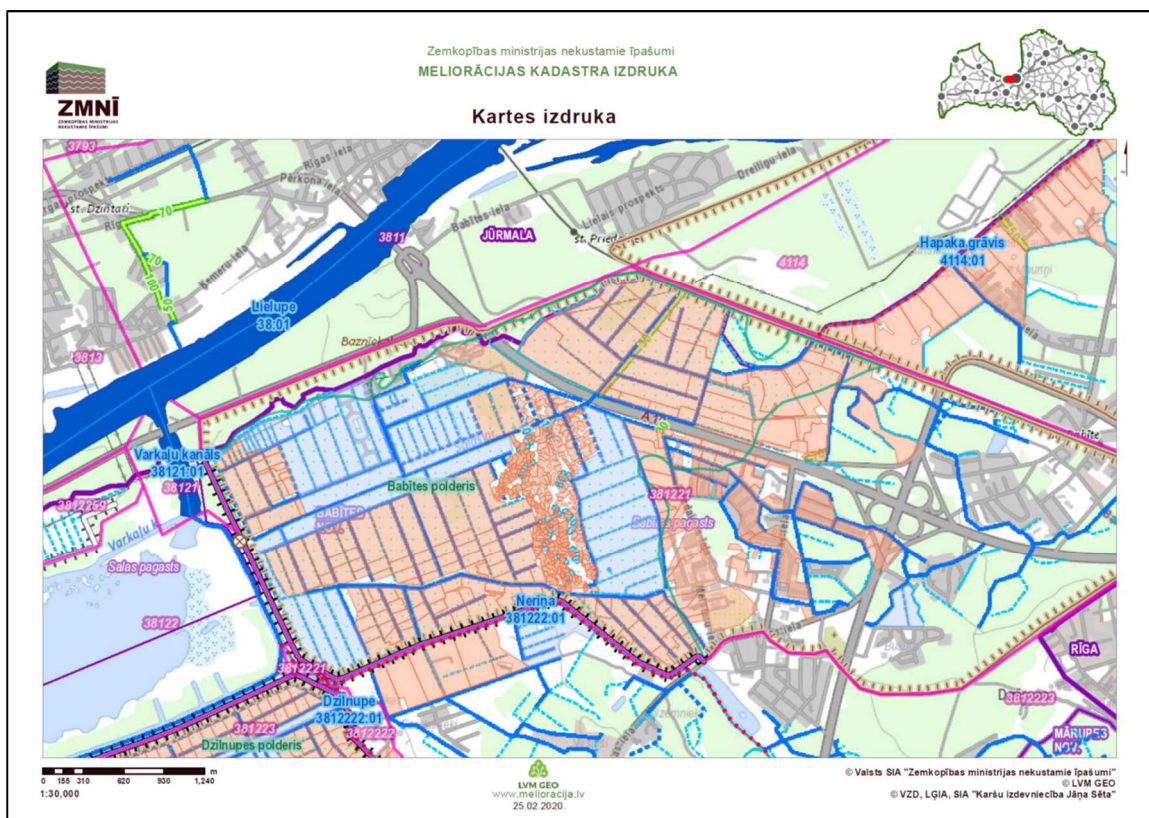
- augstākais ekspluatācijas ūdens līmenis "+0,55"m LAS-2000,5;
- zemākais ekspluatācijas ūdens līmenis "-0,85"m LAS-2000,5.

Laika posmā līdz 2021.gadam nav veikta Spilves poldera vai sūkņu stacijas pārbūve, un noteikto parametru maiņa.

Spilves poldera teritorija (riska teritorija) Jūrmalas valstspilsētā ir plānota kā Dabas un apstādījumu teritorija (DA), reāli dabā mežs un to šķērso plānotā Ziemeļu transporta koridora attīstībai rezervētā trase (Rīgas ziemeļu transporta koridora 4. posms). Spilves polderis (riska teritorija) neskar un neapdraud esošās vai plānotās apbūves teritorijas Jūrmalas valstspilsētā, līdz ar to nav nepieciešami pasākumi, kas vērsti uz poldera teritorijas apsaimniekošanu.

Spilves poldera sateces baseina daļa ietver lielāku Jūrmalas valstspilsētas teritorijas daļu Vārnukrogā un Priedainē, līdz Rīgas-Tukuma dzelzceļa līnijai, bet arī šajā teritorijā pārsvarā atrodas meži un purvi, atsevišķas vēsturiskās viensētas (savrupmājas), slēgtā un rekultivētā atkritumu izgāztuve „Priedaine” un SIA „Eko Terra” bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukums. Arī Spilves poldera sateces baseina daļu šķērso plānotā Ziemeļu transporta koridora attīstībai rezervētā trase (Rīgas ziemeļu transporta koridora 4. posms).

Babītes polderis atrodas Babītes ezera austrumu galā starp valsts galveno autoceļu A10, Babītes ezeru, Neriņas upi, Salienas ciemu un dzelzceļa līniju Rīga-Ventspils. Babītes poldera hidrotehniskās būves ir Mārupes novada pašvaldības īpašums.

8. attēls. Babītes poldera un tā sateces baseina teritorijas daļa
Avots: Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Babītes polderis bija pirmais lauksaimniecības nozīmes polderis Latvijā, kuru uzsāka izbūvēt 1939. gadā, ar mērķi nosusināt un iekultivēt pļavas Pierīgas teritorijā. Kopējā Babītes poldera platība ir 910 ha, poldera sateces baseins 1628 ha, kopējais aizsargdambju kopgarums ir 5,1 km. Ūdensnoteka uz Babītes ezeru, Lielupes upes baseins. Nosusināšanas sistēmas ir vairākkārtīgi pārbūvētas.

Babītes ezera vidējais ūdens līmenis ir noteikts 0.2 m BAS, zemes virsas atzīmes poldera platībās ir robežās no -0.8m līdz +2.2 m. Dabīga ūdens notece šajā situācijā gandrīz nav iespējama, tādēļ liekais ūdens ir jāpārsūknē ar sūkņu stacijas palīdzību.

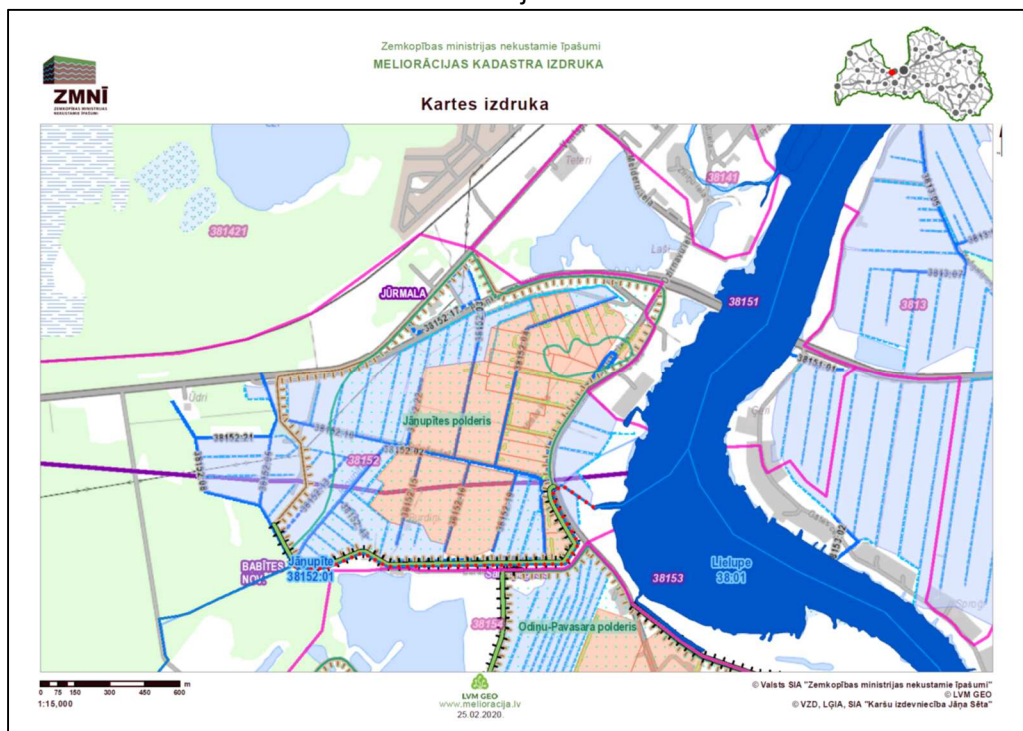
Mārupes novadam iespējamais applūdums sagaidāms no Lielupes un Babītes ezera. Aplēsēs pavasara plūdu maksimālais ūdens līmenis pieņemts ar ikgadējo pārsniegšanas varbūtību 1 %, vienu reizi 100 gados, un tas ir 2.5 m B.S. pie Lielupes (Spuņupes) līdz 2.3 m B.S. Babītes ezera austrumu krastā.

Poldera tehniskais stāvoklis labs. Sūkņu stacija „Babīte” ir labā stāvoklī. Laika posmā no 2011. gada līdz 2013. gadam veikta sūkņu stacijas „Babīte” pārbūve, nodrošinot projektētos sūkņu stacijas ekspluatācijas līmeņus, padziļināts krājbaseins u.c. darbi. Projekta īstenošanas rezultātā tika samazināta plūdu izraisīta nelabvēlīga ietekme.

Jūrmalas valstspilsētā atrodas tikai neliela daļa no Babītes poldera – meža nogabalā, uz dienvidiem no Rīgas-Tukuma dzelzceļa līnijas, kā arī neliela daļa no poldera sateces baseina – mežs uz dienvidiem no Rīgas-Tukuma dzelzceļa līnijas un pilsētas teritorijas daļa starp autoceļu A10, augstsprieguma elektrolīniju un pilsētas dienvidu robežu Bražciemā.

Babītes poldera teritorija (riskā teritorija) un poldera sateces baseina daļa Jūrmalas pilsētā ir noteikta kā Dabas un apstādījumu teritorija (DA), reāli dabā mežs. Babītes polderis (riskā teritorija) neskar un neapdraud esošās vai plānotās apbūves teritorijas Jūrmalas valstspilsētā, līdz ar to nav nepieciešami pasākumi, kas vērsti uz poldera teritorijas apsaimniekošanu.

Jāņupītes polderis atrodas Lielupes kreisajā krastā starp Jāņupīti un autoceļu A10. Polderis ir nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorija.

9. attēls. Jāņupītes poldera un tā sateces baseina teritorijas daļa

Avots: Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Mārupes novada teritorijā atrodas aptuveni ¼ daļa no Jāņupītes poldera teritorijas. Lielākā daļa poldera un tā sateces baseina teritorijas atrodas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā. Polderis izbūvēts 1992. gadā. Tehniskais stāvoklis apmierinošs. Sūkņu stacija „Jāņupīte” apmierinošā stāvoklī, atrodas Mārupes novadā, bet ir valsts īpašums. Aizsargdambis arī atrodas Mārupes novadā, tā garums 1,8 km, stāvoklis apmierinošs.

Jāņupītes poldera teritorija (riskā teritorija) un poldera sateces baseina daļa Jūrmalas valstspilsētā ir noteikta galvenokārt kā Lauksaimniecības teritorija, t.sk, vēsturiskās viensētas, un kā Dabas un apstādījumu teritorija. Neliela daļa poldera teritorijas noteikta par Jaukta centra apbūves teritoriju.

MK 2013. gada 28. maija noteikumi Nr. 291 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām” nosaka nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas un to izmantošanas nosacījumus. Noteikumu pielikumā ir noteikti polderi, kas ir nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas, tostarp Jāņupītes polderis. Atbilstoši noteikumu 9. punktam, vietējās pašvaldības, kuru teritorijā atrodas šo noteikumu pielikumā minētie polderi, ir tiesīgas mainīt polderu izmantošanu uz tādu, kas primāri saistīta ar apbūvi, ja vietējā pašvaldība no valsts ir pārņēmusi poldera hidrotehnisko būvju uzturēšanu un apsaimniekošanu.

Ņemot vērā, ka ne Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība, ne arī Mārupes novada pašvaldība, kuras teritorijā atrodas Jāņupītes poldera hidrotehniskās būves, nav pārņēmušas no valsts Jāņupītes poldera hidrotehnisko būvju uzturēšanu un apsaimniekošanu, polderis (riskā teritorija) neskar un neapdraud esošās vai plānotās apbūves teritorijas Jūrmalas valstspilsētā, līdz ar to nav nepieciešami pasākumi, kas vērsti uz poldera teritorijas apsaimniekošanu.

7. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.-2029. gadam ir vietējās pašvaldības vidējā termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Īstenošanas termiņš 2023.-2029.g.

Jūrmalas attīstības programma ir izstrādāta, ņemot vērā pašreizējās (2020.–2021. gads) attīstības tendences un procesus pasaulē un Latvijā (tai skaitā administratīvi teritoriālo reformu), normatīvos aktus, nacionāla līmeņa plānošanas dokumentus (Latvija 2023, NAP2027 u.c.), Rīgas plānošanas reģiona (t.sk. Rīgas metropoles areāla) un to vietējo pašvaldību spēkā esošos (t.sk. izstrādes procesā esošos) teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsēta, kā arī pārskatot iepriekšējos un spēkā esošos Jūrmalas plānošanas dokumentus, veicot iedzīvotāju aptauju (2020. gadā) un uzklusot iedzīvotāju viedokļus un priekšlikumus tiešsaistes tikšanās (2021. gadā).

Tajā ir noteiktas pilsētas attīstības vidēja termiņa prioritātes, turklāt dokuments ietver arī rīcības un investīciju plānu, kā arī indikatīvi nosaka attīstības programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjomu, finanšu avotus un atbildīgos par pasākumu un investīcijas projektu īstenošanu, kā arī attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtību. Šim dokumentam tiks pakļauti konkrētu iestāžu darbības plāni, kā arī Jūrmalas investīciju plāni.

Plānošanas dokumentā noteikti galvenie vidēja termiņa rīcības virzieni un uzdevumi izvirzīto mērķu sasniegšanai, nosakot atbildīgos izpildītājus, izpildes termiņus, finansēšanas avotus un rezultātīvos rādītājus.

Pamatojoties uz šo plānošanas dokumentu, Jūrmalā tiks turpināti uzsāktie un izstrādāti jauni projekti un piesaistītas investīcijas, tai skaitā ES un citu finanšu instrumentu līdzekļi, valstspilsētas attīstībai izvirzīto mērķu sasniegšanai. Jūrmalas attīstības programma kalpos par pamatu saimnieciska un finansiāla rakstura lēmumu pieņemšanai.

Ja plānošanas dokuments netiktu apstiprināts un nākotnē īstenots, nodrošināt plānotu, sabalansētu un ilgtspējīgu Jūrmalas attīstību būtu problemātiski.

8. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT UN AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

Jūrmalas Attīstības programma un ar to saistītie dokumenti ir izstrādāti un vērsti uz valstspilsētas attīstību un jūrmalnieku dzīves kvalitātes uzlabošanu. Būtiski uzsvērt, ka dokumenta izpratnē jūrmalnieks ir ikviens Jūrmalā dzīvojošs cilvēks, kā arī Jūrmalas viesis, kas ir izvēlēties Jūrmalu par savu galamērķi. Jūrmalas Attīstības programma ir cieši saistīta ar Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģiju 2010.–2030. gadam (Jūrmalas IAS).

Izstrādājot Jūrmalas Attīstības programmu, nosakot katru no vidēja termiņa attīstības mērķiem, ir veikta SVID analīze, kur definēti un analizēti katra mērķa īstenošanu saistītie izaicinājumi, iespējas, tendences.

Jūrmalas IAS ietvaros veiktā SVID analīzē pie Jūrmalas **stiprajām pusēm** minēti šādi ar vidi saistīti aspekti: Lielupe kā nozīmīgs resurss; esošā tūrisma un atpūtas infrastruktūra; dzelzceļa loma sabiedriskā transporta funkciju veikšanā un laba sasniedzamība lielākajā daļā pilsētas teritorijas. Kā **vājās puses** minēta apbūves teritorijas ar nepietiekamu (vai neesošu) inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājumu; pamestās, neizmantotās ēkas – „grausti” un teritorijas (padomju laika sanatorijas, Slokas un Kūdras degradētās teritorijas, atsevišķi jaunie projekti), kas negatīvi ietekmē kūrortpilsētas vizuālo tēlu un investīciju vidi.

Savukārt kā **iespējas** SVID analīzē tiek minētas iespējas attīstīt Lielupes ostu un ūdenssporta veidus; vispusīgi, radoši un dabai draudzīgā veidā izmantot plaši pieejamos ūdeņu resursus (īpaši līdz šim maz izmantoto Lielupi un tās ūdensmalas), kā arī izbūvēt publisko infrastruktūru ūdeņu u.c. dabas resursu pilnvērtīgai un saudzīgai izmantošanai. Kā **draudi** minēti vides un dabas resursu noplicināšana; krastu erozijas procesu turpināšanās, un pilsētas inženiertehniskās apgādes infrastruktūras fiziskā nolietošānās, sabrukšana.

Jūrmalas Attīstības programmas īstenošanas ietekmju būtiskuma izvērtējums pirmkārt veicams attiecībā uz jūtīgām vides teritorijām un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgām teritorijām.

Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, izvērtējami:

- teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas;
- ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas;
- virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas, antropogēnā slodze, peldvietas, plūdu riski;
- pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- meža un lauksaimniecības zemju teritoriju transformācija un apbūve;
- potenciāls emisiju gaisā pieaugums;
- trokšņa traucējumi iedzīvotājiem.

Īsa informācija par esošo vides stāvokli Jūrmalas valstspilsētā apkopota 5.sadaļā “*Jūrmalas pilsētas teritorijas īss raksturojums*” savukārt 6.sadaļā “*Antropogēnā ietekme*”, analizētas būtiskākās antropogēnās ietekmes. Jūrmalas Attīstības programmas īstenošanas prognozējamo ietekmju uz vidi īss izvērtējums sniegts 9.sadaļā “*Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums*”.

9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

■ Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

■ Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un pārbūve, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē.

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemsedzes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilga un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietvertu uzdevumu īstenošanā konsekvēnti jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

■ Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas īstenojot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

SIVN laikā tiek detalizētas problēmsituācijas teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var ietekmēt. Īpaša vērība pievērsta teritorijām ar paaugstinātu antropogēno slodzi (dažāda veida apbūves teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, pazemes ūdens atradnes un to aizsargjoslas), kā arī pret antropogēno slodzi jutīgas teritorijas – īpaši aizsargājamās teritorijas, biotopi, virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, meža teritorijas, apstādījumu un rekreācijas teritorijas.

Ņemot vērā Jūrmalas Attīstības programmas uzdevumus un plānošanas detalitāti, atbilstoši detāls izvērtējums šī SIVN ietvaros veikts Jūrmalas Attīstības programmā noteiktajiem rīcības virzieniem, uzdevumiem ņemot vērā arī īstenošanai noteiktos rezultātos rādītājus.

SIVN ietvaros, atbilstoši plānošanas dokumenta detalitātei tiek analizētas katra izvirzītā Rīcības virziena ietvaros noteikto uzdevumu potenciālās ietekmes uz vidi, kā arī, nepieciešamības gadījumā, sniegtas rekomendācijas darbības īstenošanas procesam. Vērtējums ir strukturēts pa Jūrmalas Attīstības programmā ietvertajām Vidēja termiņa prioritātēm, Rīcības virzieniem (turpmāk – RV), uzdevumiem, kas ļauj vieglāk orientēties plašajā darbību skaitā.

Vidēja termiņa prioritāte (P) Klimatnoturīga pilsētvide

MĒRĶIS: Veidot pilsētu, kas apmierina vietējo iedzīvotāju vajadzības un liek to aizvien vairāk iemīlēt – drošu un zaļu pilsētas publisko telpu, labu mājokli, tīru vidi, kvalitatīvus komunālos pakalpojumus, kas viss kopā rada pievilcīgu dzīves, darba un atpūtas vidi Jūrmalas iedzīvotājiem.

Izcelt Jūrmalas kultūrvēstures raksturu un teritorijas dabas priekšrocības, veicināt tās dabīgo saglabāšanu, tādējādi sniedzot iespēju visiem baudīt veselīgas vides, universāla dizaina un neskartas dabas priekšrocības, sakārtotā, pielāgotā un mūsdienīgā pilsētvidē, veicinot ilgtspējīgu, klimatnoturīgu un resursu efektīvu apsaimniekošanu, tādējādi ceļot sabiedrības labklājību, kā arī stimulējot pētniecību un inovācijas pilsētā klimata pārmaiņu mazināšanai.

Rīcības virziens	Uzdevumi	Prognozējamās ietekmes uz vidi, rekomendācijas
(P1) Pilsētas labiekārtojums - publiskā ārtelpa	P1.1. Publiskās ārtelpas pilnveidošana	Pozitīva ietekme uz vidi, strukturējot apmeklētāju plūsmu, pilnveidojot rekreācijas iespējas, labiekārtojot pilsētas teritoriju. Izvēloties vietas, teritorijas, kurās plānota jaunu objektu izveide rekomendējams pieaicināt sertificētus ekspertus dabas vērtību izpētei. Pludmaļu un piestātņu izveide Lielupē veicama, ņemot vērā Lielupes upju baseina apsaimniekošanas plānu, novēršot iespējamu ūdens un piekrastes piesārņojumu, kā arī novērtējami plūdu riski. Plānojot pasākumus plūdu risku novēršanai, izvērtējama to ietekme uz piegulošajām teritorijām, optimālā gadījumā veicama plūdu risku modelēšana, modelējot pasākumus risku mazināšanai.
	P1.2. Rīgas jūras līča piekrastes labiekārtošana un infrastruktūras izveide/ atjaunošana/ pilnveidošana	
	P1.3. Lielupes infrastruktūras attīstīšana un iekļaušana pilsētas atpūtas piedāvājumā	
(P2) Pielāgošanās klimata pārmaiņām	P 2.1. Klimata pārmaiņu ietekmes mazināšana, atbilstošu pasākumu īstenošana un infrastruktūras izveide/ atjaunošana	Neitrāla ietekme uz vidi. Pozitīva uz pilsētas attīstību un iedzīvotāju labklājību.
	P 2.2. Notekūdeņu dūņu un jūras aļģu pārstrāde otrreizējai izmantošanai	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, samazinot deponējamo atkritumu daudzumu. Veicot notekūdeņu dūņu pārstrādi un atkārtotu izmantošanu, uzmanība pievēršama to kvalitātei un tās atbilstībai normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Nav pieļaujama sekundāra piesārņojuma izplatība.
	P 2.3. Dabas resursu uzskaitē, apsaimniekošanas plānu izveide, ieviešana un uzraudzība	Netieša pozitīva ietekme uz vidi
	P 2.4. Vides monitoringu veikšana	Netieša pozitīva ietekme uz vidi
	P 2.5. Zaļās domāšanas popularizēšana un ieviešana	Netieša pozitīva ietekme uz vidi
	P 2.6. Ilgtspējīga lietus ūdens apsaimniekošana	Tieša, būtiska pozitīva ietekme uz vidi

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

	P 2.7. Pašvaldības ēku pielāgošana klimata pārmaiņām	Tieša, būtiska, pozitīva ietekme uz vidi
(P3) Klimatneitrāla un resursu efektīva apsaimniekošana	P 3.1. Atkritumu apsaimniekošanas pilnveide	Tieša, būtiska, pozitīva ietekme uz vidi
	P 3.2. Uzlabota siltumapgāde, tās apsaimniekošana un iedzīvotāju informēšana visā pilsētas teritorijā	Netieša pozitīva ietekme uz vidi
	P 3.3. Uzlabota kvalitatīva ūdens apgāde un tās apsaimniekošana visā pilsētas teritorijā	Tieša, būtiska, pozitīva ietekme uz vidi
(P4) Ēku energoefektivitātes celšana	P 4.1. Energoefektivitātes pasākumu izstrāde un ieviešana klimatneitralitātes sasniegšanai	Tieša, būtiska, pozitīva ietekme uz vidi
	P 4.2. Mājokļa kapitāla pieauguma un dzīvojamo ēku uzlabošana, atbalstot ēku energoefektivitātes celšanu	Tieša, būtiska, pozitīva ietekme uz vidi

Vidēja termiņa prioritāte (I) Konkurētspējīga, pieejama un iekļaujoša izglītība

MĒRĶIS: Nodrošināt iespēju Jūrmalā iegūt konkurētspējīgu, mūsdienīgu, kvalitatīvu, pieejamu, iekļaujošu un kompetencēs balstītu pirmsskolas, vispārējo, profesionālo, augstāko un interešu izglītību, kā arī mūžizglītību drošā un modernā Latvijas izglītības vidē, kas atbilst nākotnes sabiedrības prasībām. Stiprināt jaunatnes lomu, neformālo izglītību, nodrošinot kvalitatīvu un pieejamu brīvā laika pavadīšanas iespēju Jūrmalā. Attīstīt izglītojamo talantus un spējas, radīt atbilstošu vidi mākslas, mūzikas un sporta izcilības veicināšanā.

Rīcības virziens	Uzdevumi	Prognozējamās ietekmes uz vidi, rekomendācijas
(I1) Augsti kvalificēti, kompetenti un uz izcilību orientēti pedagogi	I 1.1. Nodrošināt intelektuālo kapacitāti izglītības iestādē, veicinot zināšanu apmaiņu	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 1.2. Pilnveidot pedagogu motivēšanas sistēmu	Neitrāla ietekme uz vidi
(I2) Izglītības satura un procesa attīstība	I 2.1. Uzlabot izglītības pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 2.2. Nodrošināt vispusīgu iekļaujošās izglītības piedāvājumu atbilstoši izglītojamo vajadzībām	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 2.3. Pilnveidot izglītības iestāžu mācību vidi un resursus - mūsdienīga un kvalitatīva izglītības piedāvājuma nodrošināšanai	Neitrāla ietekme uz vidi, iekļaujot vides aizsardzības komponentes mācību vielā – prognozējama netieša pozitīva ietekme uz vidi
	I 2.4. Rast risinājumus atbalsta nodrošināšanai ikviena izaugsmei	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 2.5. Attīstīt uzņēmēj spējas jauniešiem	Neitrāla ietekme uz vidi

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

	I 2.6. Nodrošināt sabiedrības līdzdalību un atbalstu izglītības procesā	Neitrāla ietekme uz vidi
(I3) Augstu sasniegumu veicināšana profesionālās ievirzes izglītībā	I 3.1. Pilnveidot jauno talantu attīstībai atbilstošu mācību vidi sportā	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 3.2. Pilnveidot jauno talantu attīstībai atbilstošu mācību vidi mūzikā	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 3.3. Pilnveidot jauno talantu attīstībai atbilstošu mācību vidi mākslā	Neitrāla ietekme uz vidi
(I4) Interesu izglītības, mūžizglītības un brīvā laika iespēju integrācija (t.sk. darbs ar jaunatni)	I 4.1. Attīstīt mūsdienīgu interešu izglītību, neformālo izglītību, t.sk. brīvā laika pavadīšanu	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 4.2. Attīstīt kvalitatīvu un ilgtspējīgu darbu ar jaunatni	Neitrāla ietekme uz vidi
	I 4.3. Attīstīt profesionālās, augstākās un mūžizglītības pakalpojumu saņemšanas iespējas	Neitrāla ietekme uz vidi

(L) Laikmetīga kultūra

MĒRĶIS: Nodrošināt laikmetīgu un daudzveidīgu kultūras pieejamību ikvienam. Veicināt indivīda radošuma attīstību mūžizglītības kontekstā. Sekmēt sabiedrības aktīvu līdzdalību Jūrmalas kultūras procesos, veidojot atvērtu, iekļaujošu un atbildīgu sabiedrību. Veidot iedzīvotāju piederības sajūtu savai pilsētai. Turpināt attīstīt jaunām idejām atvērtu, inovatīvu un radošu kultūras sektoru. Attīstīt kultūras izcilību un starptautisko atpazīstamību, saglabāt un veidot jaunu kultūras mantojumu nodrošinot tā pārmantojamību nākamām paaudzēm, sekmējot Jūrmalas tēla veidošanu, atpazīstamību, konkurētspēju un ekonomisko izaugsmi.

Kultūras mantojums, jaunradītās kultūras vērtības, kā arī ilgtspējīgas dabas, kultūras un cilvēka savstarpēja mijiedarbībā veidot pilsētas unikālo gaisotni – lai Jūrmala būtu pilsēta kur dzīvot, strādāt un atgriezties.

Rīcības virziens	Uzdevumi	Prognozējamās ietekmes uz vidi, rekomendācijas
(L1) Kultūras pieejamība un sabiedrības līdzdalība	L 1.1. Nodrošināt daudzveidīgu un kvalitatīvu kultūras piedāvājumu Jūrmalas apkaimēs un veicināt iedzīvotāju pašiniciatīvu, sekmējot kopienu izglītošanu	Neitrāla ietekme uz vidi
	L 1.2. Attīstīt kvalitatīvus un inovatīvus bibliotēku pakalpojumus pilsētā	Neitrāla ietekme uz vidi
	L 1.3. Nodrošināt līdzdalības un radošuma iespējas attīstību jūrmalniekiem	Neitrāla ietekme uz vidi

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

(L2) Izcilība un starptautiskā konkurētspēja	L 2.1. Nostiprināt Jūrmalu kā kultūras un mākslas pilsētu, sekmējot konkurētspēju un starptautisko atpazīstamību	Neitrāla ietekme uz vidi
	L 2.2. Attīstīt mūsdienu kultūras aktivitātēs un kultūras mantojumā balstītus tūrisma piedāvājumu un kultūras un radošās industrijas produktus	Neitrāla ietekme uz vidi Attīstot tūrisma piedāvājumus, rekomendējams izvērtēt apmeklētāju slodzi, novēršot pārapmeklētību un ar to saistītu iespējamu negatīvu ietekmi uz vidi vai apmeklējamo objektu.
(L3) Vēsturiskais mantojums un laikmetīga kultūrvide kā pilsētas identitāte	L 3.1. Vēsturiskās apbūves izsvērtā saglabāšana un ilgtspējīgas laikmetīgās arhitektūras attīstība kā nākotnes kultūras mantojuma daļa	Netieša pozitīva ietekme uz vidi
	L 3.2. Mantojuma, tai skaitā nemateriālā kultūras mantojuma, saglabāšana, attīstība un mūsdienīga interpretācija	Neitrāla ietekme uz vidi
	L 3.3. Mērķtiecīgi attīstīt mākslu pilsētvidē, veidojot pilsētas un apkaimju identitāti, veicinot sabiedrības piederības sajūtu	Neitrāla ietekme uz vidi

(S) Kvalitatīva dzīve ilgtspējīgai sabiedrībai

MĒRĶIS: Veicināt drošas un sakārtotas vides attīstību Jūrmalā, lai Jūrmalas iedzīvotāji justos piederīgi un nozīmīgi, t.sk. nodrošinot mājokļu pieejamību jaunajām ģimenēm un speciālistiem. Veicināt veselīga dzīvesveida aktualitāti un nozīmīgumu iedzīvotāju ikdienā, radīt tam atbilstošus pakalpojumus un pieejamu infrastruktūru, kā arī sekmēt tās aktīvu izmantošanu. Vienlaicīgi, attīstot veselības aprūpes pieejamību visā pilsētas garumā, sekmēt iedzīvotāju veselības līmeņa celšanos. Caur integrēšanās pasākumiem radīt iespēju dažādām iedzīvotāju mērķa grupām piedalīties Jūrmalas dzīvē, uzsverot un aktualizējot jauniešu iesaisti, jo viņi būs valstspilsētas tēla nesēji un nākotnes pakalpojumu izmantotāji un sniedzēji, kā arī nodrošināt nepieciešamo atbalstu vajadzības gadījumā ikvienam, kam ir radusies tāda nepieciešamība.

Rīcības virziens	Uzdevumi	Prognozējamās ietekmes uz vidi, rekomendācijas
(S1) Kvalitatīvs sociālais atbalsts	S 1.1. Nodrošināt pašvaldības sniegtā atbalsta atbilstību iedzīvotāju vajadzībām	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 1.2. Nodrošināt psihosociālā atbalsta sniegšanu iedzīvotājiem	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 1.3. Nodrošināt dažādu mērķa grupu vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus	Neitrāla ietekme uz vidi

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

(S2) Kvalitatīvi veselības aprūpes pakalpojumi	S 2.1. Nodrošināt ārstniecisko palīdzību iespējami tuvu dzīves vietai	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 2.2. Veicināt ģimenes ārstu un citu ārstniecības speciālistu piesaisti Jūrmalā, izstrādājot pašvaldības atbalsta mehānismus	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 2.3. Attīstīt pašvaldības ārstniecības iestādes, kurām ir nozīme reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī	Neitrāla ietekme uz vidi
(S3) Veselīga dzīvesveida sekmēšana	S 3.1. Veselīga dzīvesveida popularizēšana	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 3.2. Veselīga un aktīva dzīvesveida veicināšana dažādām mērķa grupām	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 3.3. Attīstīt daudzveidīgas sporta norises ģimenēm, tai skaitā bērniem un jauniešiem aktīva un veselīga dzīvesveida īstenošanā	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 3.4. Brīvi pieejamas un sakārtotas sporta infrastruktūras izveide un pilnveide apkaimēs un pludmalē, tai skaitā, sakārtota izglītības iestāžu āra sporta infrastruktūra	Neitrāla ietekme uz vidi, ja veidojot sporta infrastruktūru, tai skaitā būvniecības laikā tiek ievērotas normatīvo aktu prasības, bet pirms jaunu sporta objektu izveidošanas sertificēts eksperts izvērtē dabas vērtības, ja objekta izveide plānota dabas teritorijā
(S4) Drošas pilsētvides attīstīšana	S 4.1. Sabiedriskās kārtības un iedzīvotāju drošības nodrošināšana	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 4.2. Profesionālas tiesībsargājošās iestādes attīstība	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 4.3. Glābšanas dienesta attīstība un darbības kvalitātes uzlabošana	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 4.4. Pašvaldības civilās aizsardzības preventīvo un glābšanas (t.sk. atbalsta) pasākumu nodrošināšana	Neitrāla ietekme uz vidi
(S5) Iekļaujoša un saliedēta sabiedrība	S 5.1. Sekmēt sociāli mazāk aizsargāto iedzīvotāju grupu iekļaušanu sabiedrībā	Neitrāla ietekme uz vidi
	S 5.2. Veicināt starpkultūru dialogu un sabiedrības daudzveidības pieņemšanu	Neitrāla ietekme uz vidi

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

	S 5.3. Stiprināt nacionālo identitāti un piederības sajūtu, latviešu valodu un nacionālās vērtības	Neitrāla ietekme uz vidi
(S6) Mājokļu politikas īstenošana	S 6.1. Nodrošināt mājokļu pieejamību dažādām iedzīvotāju grupām	Neitrāla ietekme uz vidi

(Ē) Ērta un integrēta mobilitāte

MĒRĶIS: Drošas, ērtas un ilgtspējīgas transporta sistēmas pilnveide, uzlabojot ceļu satiksmes drošību, palielinot energoefektīvi apgaismoto teritoriju platību, veicinot mikromobilitātes attīstību pilsētā, ieviešot viedās tehnoloģijas satiksmes plūsmas organizēšanai, kā arī attīstot multimodālu sabiedriskā transporta tīklu ar dzelzceļu kā “mugurkaulu”, samazinot emisijas transportā, uzlabojot gaisa un vides kvalitāti, tai skaitā nepalielinot trokšņa līmeni pilsētā.

Rīcības virziens	Uzdevumi	Prognozējamās ietekmes uz vidi, rekomendācijas
(Ē1) Kvalitatīva un droša satiksmes infrastruktūra	Ē 1.1. Droša, kvalitatīva un ilgtspējīga gājēju un velo ceļu infrastruktūra	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi, veicinot videi draudzīga transporta izmantošanu
	Ē 1.2. Ielu un ceļu atjaunošana, satiksmes drošības uzlabošana	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi (labas kvalitātes satiksmes infrastruktūra mazina gaisa piesārņojumu). Rekomendējams remonta darbu un būvniecības procesā ievērot normatīvo aktu prasības, nodrošināt atkritumu šķirošanu un atbilstošu apsaimniekošanu, tai skaitā atkārtotu izmantošanu. Būvniecības laikā rekomendējami pasākumi trokšņu un emisiju gaisā mazināšanai.
	Ē 1.3. Droša, vieda un efektīva ielu apgaismojuma sistēma	Netieša pozitīva ietekme uz vidi, palielinot apgaismojuma sistēmas efektivitāti, samazinās energopatēriņš.
(Ē2) Multimodāls sabiedriskais transports kā pilsētas transporta mugurkauls	Ē 2.1. Kolektīvā transporta attīstība	Ilglaicīga tieša un netieša pozitīva ietekme uz vidi, it sevišķi uz gaisa kvalitāti.
	Ē 2.2. Atjaunotas sabiedriskā transporta pieturvietas	
	Ē 2.3. Pilsētas autobusu un pašvaldības autoparka atjaunošana	
	Ē 2.4. Veicināt publiski pieejamu elektro-uzlādes staciju izveidi pilsētā	

(T) Tūrisms, kūrortpilsētas konkurētspējai

MĒRĶIS: Sekmēt Jūrmalas kā starptautiski pazīstama moderna piekrastes kūrorta attīstību un veicināt tā kļūšanu par populārāko kūrortpilsētu Baltijas jūras reģionā. Nodrošināt daudzveidīgu Jūrmalas piedāvājumu, kas pieejams visu gadu. Jūrmala starptautiski kļūst aizvien pazīstamāka kā vieta, kur tiek sniegti kvalitatīvi un efektīvi ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumi. Jūrmalā pieaug radošās

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

industrijas uzņēmumu skaits, kuri rada, attīsta, ražo, izmanto, izrāda, izplata, saglabā produktus, kam piemīt ekonomiska, kultūras un/vai izklaides vērtība.

Rīcības virziens	Uzdevumi	Prognozējamās ietekmes uz vidi, rekomendācijas
(T1) Daudzveidīgs un kvalitatīvs tūrisma piedāvājums	T 1.1. Jaunu dabas tūrisma objektu izveide un esošo dabas tūrisma objektu pilnveide un popularizēšana	Jaunu dabas tūrisma objektu izveide var atstāt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi, ko var radīt būtisks apmeklētāju pieplūdums un jaunu objektu aprīkošana, infrastruktūras būvniecība. Īpaša uzmanība un aizsardzība pievēršama plašajam ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās, tranzīta un noplūdes apgabalam, kas ietver platības Ķemeru un Jaunķemeru apkaimēs. Šajos apgabalos aizliedzami zemes darbi, kas paredz Augšdevona Salaspils svītas dolomītu atsegšanu vai jebkādas rakšanas (spridzināšanas) darbus tajos. Aizsargājamas purvu un pārmitrās teritorijas.
	T 1.2. Vissezonas aktīvā tūrisma pieejamības sekmēšana	Neitrāla ietekme uz vidi, ja tiek nodrošināta dabas, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās, tranzīta un noplūdes apgabalu aizsardzība un šo resursu racionāla izmantošana.
	T 1.3. Kultūras tūrisma objektu un produktu attīstība	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 1.4. Citu tūrisma pakalpojumu attīstība	Neitrāla ietekme uz vidi, ja tiek nodrošināta dabas, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās, tranzīta un noplūdes apgabalu aizsardzība un šo resursu racionāla izmantošana.
(T2) Uzņēmējdarbībai pievilcīga vide	T 2.1. Izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu un infrastruktūras attīstības veicināšana	Saistībā ar izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu un infrastruktūras attīstības jānodrošina dabas, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās, tranzīta un noplūdes apgabalu aizsardzība. Nav atbalstāma apbūves platību palielināšana esošajās dabas teritorijās. Apbūve sulfīdo minerālūdeņu izplatības teritorijās ierobežojama vai aizliedzama.
	T 2.2. Pašvaldības uzņēmējdarbības atbalsta politikas plānošana un attīstība	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 2.3. Vietējās uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstība	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 2.4. Uzņēmumu izveides, darbības un sadarbība attīstība	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 2.5. Jūrmalas pilsētas iedzīvotāju, t.sk., izglītojamo,	Neitrāla ietekme uz vidi

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

	intereses veicināšana par uzņēmējdarbību un nodarbinātību	
(T3) Kūrortpilsētas starptautiskā konkurētspēja	T 3.1. Veselības tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstības veicināšana un popularizēšana	Saistībā ar veselības tūrisma infrastruktūras attīstību jānodrošina dabas, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās, tranzīta un noplūdes apgabalu aizsardzība. Pirms jebkādu jaunu objektu vai darbību veikšanas sulfīdo minerālūdeņu izplatības apgabalā, veicama ietekmju uz sērūdeņraža veidošanās procesu izvērtējums. Nav pieļaujami zemes darbi, kuros atsedz vai skar Salaspils svītas dolomītus.
	T 3.2. Kūrorta izglītības un kompetenču attīstības veicināšana	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.3. Sadarbības veicināšana kūrorta attīstībai	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.4. Datu ieguve par tūrisma pieprasījumu un starptautisko kontekstu	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.5. Ar Jūrmalas tūrisma nozari saistīto aptauju veikšana	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.6. Tūrisma informācijas pieejamības nodrošināšana, t.sk. sistēmas ieviešana un saistošu informācijas pasniegšanas objektu izveide	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.7. Konferencēm nepieciešamās infrastruktūras attīstības veicināšana	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.8. Jūrmalas kā konferenču un tikšanās vietas popularizēšana, darījumu pasākumu norises veicināšana	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.9. Attīstīt sporta tūrisma pilsētā	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.10. Sekmēt nacionāla un starptautiska mēroga sporta pasākumu norisi	Neitrāla ietekme uz vidi
	T 3.11. Nodrošināt sporta infrastruktūras pieejamību un atbilstību augstu sasniegumu sportam	Neitrāla ietekme uz vidi

(A) Atvērta un gudra pārvaldība

MĒRĶIS: Sekmēt Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības darba caurspīdīgumu, uz iedzīvotājiem vērstu darba efektivitāti, ko nodrošina motivēti un uz jūrmalnieku vajadzībām orientēti darbinieki. Samazināt birokrātisko slogu dokumentu aprites sistēmā, maksimāli sniedzot pakalpojumus e-vidē.

JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2023.-2029. GADAM
SIVN Vides pārskats

Pozicionēt un attīstīt valstspilsētu par jūrmalniekam draudzīgu un mobilu, uzlabojot dzīves kvalitāti kopumā, līdzdarbojoties ar sabiedrību un iesaistot to pieņemamo lēmumu apspriedē.

Rīcības virziens	Uzdevumi	Prognozējamās ietekmes uz vidi, rekomendācijas
(A1) Mūsdienīga pilsētas pārvaldība - skaidri, caurspīdīgi un efektīvi procesi	A1.1. Stiprināt darbinieku kapacitāti, profesionālo izaugsmi un uzlabot darba apstākļus	Iespējama netieša pozitīva ietekme uz vidi, piesaistot vides aizsardzības speciālistus, kā arī kompetentu hidrogeologu, kurš izvērtē jebkuras darbības, kas saistītas vai var ietekmēt unikālo un ļoti jutīgo sērūdeņraža veidošanās procesu
	A1.2. Uz pozitīvu pieredzi orientēti pakalpojumi, t.sk. e-pakalpojumi	Neitrāla ietekme uz vidi kā arī iespējama netieša pozitīva ietekme uz vidi, samazina papīra izdruku nepieciešamību, pārvietošanos, lai iegūtu pakalpojumu. Operatīvi iespējams informēt par tai skaitā vides aizsardzības problēmām
	A1.3. Vienotas informācijas sistēmas izveide operatīvu jautājumu risināšanai	
(A2) Ilgtspējīga pilsētas attīstības plānošana	A2.1. Pašvaldības teritorijas attīstības plānošana un uzraudzība	Ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi
	A2.2. Sabiedrības iesaiste pilsētas attīstībā	Neitrāla ietekme uz vidi
(A3) Informēta un pilsoniski aktīva sabiedrība	A3.1. Uzlabot komunikāciju ar pilsētas iedzīvotājiem	Neitrāla ietekme uz vidi
	A3.2. Paplašināt un attīstīt jauniešu un sabiedrības informētību par jaunatnes jomu	Neitrāla ietekme uz vidi
	A3.3. Nevalstiskā sektora lomas stiprināšana	Neitrāla ietekme uz vidi
	A3.4. Apkaimju identitātes un unikalitātes stiprināšana	Neitrāla ietekme uz vidi
(A4) Sadarbība ar Latvijas pašvaldībām un institūcijām, kā arī starptautiskā sadarbība	A4.1. Sadarbība ar Latvijas pašvaldībām, asociācijām un institūcijām	Neitrāla ietekme uz vidi
	A4.2. Starptautiskā sadarbība	Neitrāla ietekme uz vidi

Kopumā, analizējot Jūrmalas Attīstības programmā noteiktos valstspilsētas attīstības virzienus un plānotos darbības katra virziena ietvaros, var secināt, ka plānota ilgtspējīga attīstība, akcentējot iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanu un dzīves līmeņa celšanu, plānojot attīstīt infrastruktūru, kā arī ar tūrismu un rekreāciju saistīto mazo un vidējo uzņēmējdarbību, kas ir videi draudzīga, un nodrošina iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos. Būtisks pasākumu kopums vērsts uz tiešu ietekmju uz vidi samazināšanu, tas ietver komunālās infrastruktūras sakārtošanu, pilnveidošanu un pieejamības paplašināšanu. Tāpat paredzēta transporta infrastruktūras uzlabošana, tūrisma un rekreācijas jomas pilnveidošana.

Izvērtējot plānotos rīcības virzienus un uzdevumus, var konstatēt, ka kopumā prognozējama ilglaicīga tieša un netieša pozitīva ietekme, ko var definēt par summāro kumulatīvo plānošanas dokumenta īstenošanas prognozējamo ietekmi uz vidi.

Būtiskākās negatīvās ietekmes uz vidi saistāmas ar infrastruktūras un dažādu objektu būvniecības un pārbūves darbiem, taču ilgtermiņā to rezultātā lielākoties prognozējama pozitīva ietekme uz vidi, gan saistībā ar ceļu infrastruktūras uzlabošanu, ēku energoefektivitātes uzlabošanu, atpūtas zonu un stāvlaukumu labiekārtošanu, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu.

Ja šie darbi tiek veikti, ievērojot normatīvo aktu un vides aizsardzības prasības, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanu un darbu veikšanā izmantotā būvtehnika ir labā tehniskā kārtībā, ietekmes pārsvarā gadījumu ir īslaicīgas un nebūtiskas.

Ilglaicīgas ietekmes šajos gadījumos var tikt prognozētas, ja būvniecību plāno līdz šim neapbūvētās teritorijās, tādējādi neatgriezeniski tiek zaudēta teritorijas bioloģiskā daudzveidība un teritorija tiek izslēgta no zaļo teritoriju kopuma. Pirms būvniecības akcepta teritorijās, kas līdz šim noteiktas kā dabas teritorijas, vēlams veikt to bioloģiskās daudzveidības izvērtējumu, lai iespēju robežās novērstu īpaši aizsargājamu sugu vai biotopu iznīcināšanu.

Tā kā nav pieejama detalizētāka informācija par iespējamo tūrisma un rekreācijas objektu attīstību, šobrīd nav iespējams vērtēt to iespējamās ietekmes uz vidi. Jebkura jauna tūrisma un rekreācijas objekta plānošana un izveide veicama saskaņā ar spēkā esošajos normatīvajos aktos ietvertajām prasībām, tai skaitā par ietekmes uz vidi novērtējumu, piesārņojumu u.c jomās noteikto.

Plānojot Jūrmalas attīstību uzmanība pievēršama unikālo balneoloģisko resursu (priežu mežu, kāpu, pludmales un Rīgas jūras līča akvatorija, unikālo sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu) aizsardzībai un racionālai izmantošanai.

Šobrīd Jūrmalas Attīstības programmā iztrūkst rīcības, kas būtu vērstas uz ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu aizsardzību, apsaimniekošanu un racionālu izmantošanu.

Būtisku ilglaicīgu pozitīvu ietekmi Jūrmalas Attīstības programmas īstenošana atstās uz kultūras mantojuma saglabāšanu un uzturēšanu.

Jūrmalas Attīstības programmas īstenošana atstās ilglaicīgu būtisku ietekmi uz iedzīvotāju dzīves apstākļiem, tos būtiski uzlabojot.

10. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI

Tā kā plānošanas dokuments tikai norāda prioritātes, virzienus un aptuveni definē pasākumus, tad nav iespējams noteikt iespējamās ietekmes uz vidi teritoriālo piesaisti, arī par konkrētiem plānotajiem projektiem, kas ietverti Investīciju plānā, pieejamā informācija ir nepietiekama, lai detalizēti un kvantitatīvi izvērtētu katra plānotā projekta specifisko ietekmi uz vidi.

Risinājumus katras konkrētās darbības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai jāizvērtē un jānosaka, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu (atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam) konkrētām no plānošanas dokumenta izrietošām darbībām (projektiem). Veicot paredzēto darbību ietekmes uz vidi izvērtējumu, jāizvērtē arī darbības ietekme uz īpaši jutīgajām dabas teritorijām – parkiem, zaļajām zonām, ūdensobjektiem, izvērtējama to atbilstība Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem un prasībām.

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, jāpievērš uzmanība vismaz šādiem aspektiem:

- 1) Plānojot piesārņojošas darbības, pretplūdu pasākumus, būvniecību vai zemes izmantošanas veida maiņu tiešā Rīgas jūras līča piekrastes vai ūdensobjektu tuvumā, t.sk. ūdensobjektu aizsargjoslā ieteicams izvērtēt paredzēto darbību ietekmi uz visu ūdensobjektu kopumā.
- 2) Īpaša uzmanība pievēršama sulfidā minerālūdens un ārstniecisko dūņu izplatības apgabalu aizsardzībai un šo unikālo dabas resursu racionālai apsaimniekošanai. Rekomendējams ietvert Jūrmalas Attīstības programmas darbības, kas vērstas uz šo unikālo resursu aizsardzību un izmantošanu Jūrmalas, kā kūrortpilsētas attīstībai. Tā ietvaros, pilnveidojot Teritorijas plānojumu, rekomendējams atradnes teritorijā būtiski ierobežot jaunu objektu būvniecību, katrā gadījumā individuāli, sadarbojoties ar ekspertu hidroģeologu, izvērtēt iespējamās ietekmes uz sērūdeņraža veidošanās procesu. Rekomendējams celt Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības speciālistu kapacitāti, piesaistot attiecīgi izglītotu speciālistu. Zinoša speciālista dalība lēmumu pieņemšanā ļautu pieņemt lēmumus, kas vērsti uz šo unikālo ekosistēmu saglabāšanu. Rekomendējams, sadarbībā ar Ķemeru nacionālā parka administrāciju izstrādāt un īstenot sulfido minerālūdeņu atradnes teritorijas apsaimniekošanas plānu.
- 3) Jānodrošina plānoto rekreācijas, kultūras un sporta infrastruktūras objektu tuvumā esošo transporta plūsmu izvērtējums un optimizācija, jāizvērtē un jānovērš būtiskās ietekmes uz vidi.
- 4) Jāveic plānotās infrastruktūras attīstības ietekmes izvērtējums, jāizvēlas tādi infrastruktūras attīstības risinājumi, kas iespējami mazāk samazina dabas pamatnes platības vai vērtību.
- 5) Izvēloties tūrisma infrastruktūras objektu, tai skaitā ūdensmalas, pludmales un pieeju tām labiekārtojuma vietas ieteicams veikt apmeklētāju plūsmas monitoringu, novēršot pārmērīgu apmeklētāju koncentrāciju un slodzi uz vidi vienā vietā.
- 6) Tūrisma attīstība rada tiešu būtisku ietekmi uz vidi, kas ir negatīva, ja nebūs tūrisma attīstībai piemērotas infrastruktūras, atbilstoša labiekārtojuma teritorijās, kuras tūristi apmeklē (Rīgas jūras līča piekraste, Dabas teritorijas un objekti, ainaviski vērtīgās teritorijas, kultūrvēsturiskie objekti). Veidojot un labiekārtojot tūrisma objektus, rekomendējams aptuveni prognozēt maksimālo apmeklētāju skaitu, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un higiēnas pakalpojumus (tualetes). Visi labiekārtošanas un infrastruktūras attīstības projekti ĪADT vai to tiešā tuvumā saskaņojami ar DAP.
- 7) Jāsekmē videi draudzīgu transporta veidu attīstība, efektīva sabiedriskā transporta attīstība, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti. Veidojot jaunus veloceliņus, izvērtējama to potenciālā ietekme uz vidi, tai skaitā bioloģisko daudzveidību un ainavu. Izvērtējama

nepieciešamība veloceliņu papildināt ar labiekārtojuma elementiem (atkritumu urnām, soliem, tualetēm u.c.).

- 8) Ņemot vērā alternatīvo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanas pasākumus, ieteicams izstrādāt prasības siltumsūkņu zemes kolektoru izmantošanai. Siltumsūkņu kolektoru ierīkošana nebūtu pieļaujama pazemes ūdens atradņu ķīmiskajā aizsargjoslā un sulfido minerālūdeņu atradnes teritorijā, kur šādu objektu ierīkošana neatgriezeniski var pārtraukt sērūdeņraža veidošanās procesu. Šobrīd normatīvajos aktos nav regulējuma šādu iekārtu ierīkošanai, ekspluatācijai un likvidācijai. Pārsvārā tiek izmantotas iekārtas, kurās cirkulē siltummaiņu nodrošināošs šķidrums, bieži etilēnglikols u.tml., šo šķidrumu izplūšana gruntsūdens un artēziskā ūdens horizontos var radīt būtiskus draudus pazemes ūdens resursiem un apkārtējai ūdensapgādei. Kompleksi nepieciešams izvērtēt dziļumus, kādos atļauts šādas iekārtas izbūvēt. Būtu vēlams noteikt prasību šādas būves reģistrēt pašvaldības būvvaldē.
- 9) Būtu izvērtējama nepieciešamība izstrādāt vienotas prasības arī tādu atjaunojamo energoresursu kā saules un vēja enerģija izmantošanai.
- 10) Vides politikas realizācijas pasākumi: sabiedrības izglītošana un informēšana, aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana.
- 11) Jāsamazina vides piesārņošanas iespējas, kur vien iespējams, izvēloties inovatīvus risinājumus un videi draudzīgas tehnoloģijas.
- 12) Uzsākot projektu īstenošanu, individuāli jāizvērtē to potenciālā ietekme uz vidi un, kur nepieciešams, jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra;
- 13) Industriālo objektu un sabiedriski nozīmīgu, plaši apmeklētu objektu projektēšanā uzmanība pievēršama notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanas, ūdensapgādes un siltumapgādes risinājumiem, maksimāli nodrošinot pieslēgumu centralizētiem tīkliem vai rūpīgi izvēloties videi draudzīgus individuālos risinājumus.
- 14) Visa veida būvniecības, remonta, restaurācijas, pārbūves un atjaunošanas procesos ievērojama laba būvniecības prakse, darbības atbilstība vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, būvnormatīviem, kā arī standartiem u.c. normatīvajiem aktiem, nodrošināma būvgružu un citu atkritumu savākšana un videi draudzīga apsaimniekošana, iespēju robežās nodrošinot to šķirošanu.
- 15) Veicot ielu labiekārtošanu un pārbūvi/atjaunošanu, iespēju robežās nodrošināma lietus ūdeņu kanalizācija un izstrādājami risinājumi lietus ūdeņu kanalizācijas izplūdes aprīkot ar minimālu attīrīšanu vismaz no naftas produktiem.
- 16) Rekomendējams izstrādāt trokšņa kartes teritorijām, kur tiek pārsniegtas normatīvajos aktos noteiktās trokšņa robežvērtības dzīvojamās apbūves teritorijās.
- 17) Līdz šim Jūrmalas teritorijā nav definētas ainaviski vērtīgas teritorijas, kas būtu aizsargājamas pilsētas mērogā. Šādu teritoriju un skatu punktu definēšana ļautu mazināt negatīvu ietekmi uz ainavām, kā arī, veidojot vienotas prasības ainavu novērtēšanai, nodrošinātu vienotu pieeju to aizsardzībai.
- 18) Jāatzīmē, ka vairāki no Jūrmalas Attīstības programmas definētajiem mērķiem un uzdevumiem tieši sasaucas ar vides un dabas aizsardzības un racionālas apsaimniekošanas pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz Jūrmalas vides kvalitātes uzlabošanu.

11. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS

Jūrmalas Attīstības programmai netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā sadarbībā ar sabiedrības un NVO pārstāvjiem tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnēs un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

Jūrmalas Attīstības programmas sabiedriskās apspriešanas laikā, izvērtējot saņemtos priekšlikumus un pilnveidojot Jūrmalas Attīstības programmu, iespējama atsevišķu alternatīvu risinājumu izstrāde, kas tiks izvērtēti arī Vides pārskatā, tā pilnveidošanas pēc sabiedriskās apspriešanas etapā.

Dabas aizsardzības pārvalde savā Atzinumā 31.05.2022. Nr. 4.8/3187/2022-N Par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023. – 2029. gadam 1. redakciju un vides pārskatu vairākkārt aicinājusi izmantot terminu Ekosistēmu pakalpojumi, tai skaitā punktos 2.b un 3.b ietverta rekomendācija “Aicinām P 2.1. vai P 2.3. sadaļā ietvert rīcību “Veikt ekosistēmu pakalpojumu izvērtējumu pilsētā, izmantojot to par pamatu ilgtspējīgu lēmumu pieņemšanā par pilsētas turpmāko attīstību”.

Izvērtējot šo priekšlikumu tika apzināts, ka:

Ekosistēmu pakalpojumi (ecosystem services) – labumi un ieguvumi, ko ekosistēmas sniedz cilvēkam un tā labklājībai.

Ekosistēma (ecosystem) – biosfēras telpā un laikā pastāvoša pašregulējoša termodinamiski atvērta sistēma, ko veido noteiktā teritorijā mītoši dzīvie organismi un nedzīvā vide (augšne, mikroklimats, hidroloģiskie apstākļi u.c.) un kam raksturīga enerģijas plūsma un vielu aprīte. Plašāks jēdziens par biotopu.

Ekosistēmu pakalpojumu kartēšana ietver pakalpojumu veidu identificēšanu, kvantificēšanu un kartēšanu pētāmajā teritorijā, ekosistēmu pakalpojumu biofizikālās, sociālās un ekonomiskās novērtēšanas ietvaros.

Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana var tikt veikta, izmantojot gan biofizikālās, gan sociālās, gan arī ekonomiskās novērtēšanas metodes un rādītājus. Novērtējuma veikšanā tiek iesaistīti atbilstoši eksperti ar zināšanām par pētījumā iekļauto ekosistēmu pakalpojumu raksturojošiem parametriem, pētījuma teritoriju, vienotu izpratni par ekosistēmu pakalpojumu pieejas būtību.

Pirmais Latvijas attīstības plānošanas dokuments, kurā ietverts „ekosistēmu pakalpojumu” jēdziens ir „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam”, kas šo jēdzienu skaidro kā resursu un procesu kopumu, ko nodrošina dabīgās ekosistēmas. Dabas kapitālu veido ekosistēmu (jūra, mežs, agro u.c.) elementu kopums, kas rada un uztur cilvēces eksistencei nepieciešamus dabas resursus un ekosistēmu pakalpojumus. Samazinoties dabas kapitālam, samazinās arī cilvēku izdzīvošanai un dzīves kvalitātei būtisko resursu un pakalpojumu pieejamība. Tiek uzsvērts, ka dabas kapitāls ne vienmēr ir aizstājams ar citām kapitāla formām, un tā samazināšanās var būt neatgriezeniska. Dabas kapitāla pārvaldības viens no iespējamiem risinājumiem ir noteikts, ka dabas kapitāla pieeja ir jāintegrē vides, ekonomikas, telpiskās un reģionālās attīstības un zemes politikā. Ekosistēmu produktu un pakalpojumu izvērtējums ir jāizmanto visos politikas analīzes, veidošanas un īstenošanas posmos.

Darba grupa izvērtēja iespējamo ekosistēmu pakalpojumu identificēšanas, kvantificēšanas (piemēram to finansiālo ieguldījumu/izmaksu aprēķinā) sarežģītību, konstatēja, ka vismaz pagaidām Latvijas plānošanā šī pieeja netiek plaši izmantota un ekosistēmu pakalpojumu aprēķiniem nav vienotas metodoloģijas.

Tāpat vērtējumā tika ņemts vērā, ka ne sabiedrība, ne daļa pašvaldības darbinieku neizprot šādas pieejas pārākumu par tradicionālo vides resursu pieejamības izvērtējumu un īsti nesaskata nozīmību tajā, ka šie resursi, piemēram gaiss vai ūdens tiek kvantificēti naudas izteiksmē, kas ir diezgan aptuveni un grūti pamatojami, jo nav metodoloģijas kā, piemēram, tīra gaisa esamību iespējams kvantificēt naudas izteiksmē.

Lai pilnībā veiktu ekosistēmu pakalpojumu kartēšanu un to kvantificēšanu pilsētas teritorijā, ekosistēmu pakalpojumu, sociālās un ekonomiskās novērtēšanas ietvaros ir nepieciešami nozīmīgi finansiālie ieguldījumi, atbilstošu visu jomu ekspertu (iespējams ārvalstu) pieaicināšana, papildus izpēti un citas aktivitātes.

Tai pat laikā šāds izvērtējums, kartējums un kvantificēšana nekādā mērā nenodrošina ekosistēmu aizsardzību vai resursu atbilstošu apsaimniekošanu.

Ņemot vērā ierobežoto Valstspilsētas budžetu, izvērtējot visus argumentus, tika pieņemts lēmums neiekļaut šajā Attīstības programmā šādu rīcību un Investīciju projektu rīcības īstenošanai.

12. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pantu „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) tīklam”.

Jūrmalas Attīstības programma neietver uzdevumus un darbības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000). Jūrmalas Attīstības programma ir izstrādāta ņemot vērā starptautiskos un nacionālos vides mērķus, vides aizsardzības normatīvos aktus. Līdz ar to specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi šā SIVN ietvaros netiek paredzēti.

13. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME

Jūrmalas valstspilsētas teritorijai nav tiešu Latvijas valsts robežu. Plānošanas dokuments neparedz tāda veida darbības, t.sk. rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

14. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK 23.03.2004. noteikumi Nr. 157. Monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību un ieviešanas monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no atbildīgajām valsts institūcijām.

Monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta veicot vides monitoringu, kā arī citu pieejamo informāciju, piemēram, dažādus vides pārskatus, izpēti un citus materiālus.

Ievērojot to, ka dabas teritoriju, it īpaši bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu, saglabāšana un aizsardzība ir viens no būtiskākajiem Jūrmalas attīstības vides aspektiem, ieteicams plānošanas dokumenta efektivitātes novērtēšanai izmantot īpaši aizsargājamo biotopu kartēšanas rezultātus.

Lai konstatētu plānošanas dokumentu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, Jūrmalas pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas). Parasti tiek noteikts, ka monitoringa ziņojums jāiesniedz 2 reizes – plānošanas dokumenta īstenošanas laika vidū un beigās.

Lai kvalitatīvi veiktu šo uzdevumu, pašvaldības speciālistam būtu jāsaņem atļauja strādāt ar valsts vides monitoringa datu bāzēm, tādējādi izvērtējot vides kvalitātes stāvokli un tā izmaiņu tendences. Šobrīd šāda pieeja speciālistiem netiek nodrošināta.

Būtisks atbalsts monitoringa ziņojuma izstrādei būtu vienotas vides informācijas sistēmas izveide Jūrmalas valstspilsētā, kur tiktu apkopota vismaz ikgadēja informācija par:

- Ūdensapgādes vajadzībām iegūto ūdens apjomu un kvalitāti, centralizētās ūdensapgādes sistēmu paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas);
- Notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu, vidē novadīto attīrīto notekūdeņu daudzumu un kvalitāti, centralizētās notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas), no individuālajām notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmām izvesto notekūdeņu apjoms;
- Pašvaldības teritorijā savākto atkritumu daudzums, tai skaitā šķiroto atkritumu. Abonentu (līgumu) skaita izmaiņas, kas izmanto atkritumu apsaimniekotāja pakalpojumus;
- Centralizētās siltumapgādes ietvaros esošo sadedzināšanas iekārtu uzskaitē, emisiju gaisā apjomi, centralizētās siltumapgādes lietotāju (abonentu skaits);
- Minerālūdeņu un dūņu izmantošanu;
- Iesniegumi un lēmumi par darbībām, kas plānotas sulfido minerālūdeņu atradnes teritorijā un pieņemtajiem lēmumiem;
- Iesniegumi par būvniecību vai zemes lietojuma maiņu krasta kāpu aizsargjoslā;
- Iedzīvotāju sūdzības par vides stāvokli, un ierosinājumi tā uzlabošanai;
- Projekti, kuru īstenošana ietekmē vides stāvokli.

Lai labāk novērtētu Jūrmalas Attīstības programmas īstenošanas ietekmi uz vidi, papildus būtu ieteicams izmantot arī šādus statistikas, pētījumu vai novērojumu datus, izvērtējot Jūrmalas pašvaldības iespēju veikt pētījumus:

- Zemes lietojuma veida izmaiņas;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitorings;
- Bioloģiskās daudzveidības monitorings;
- Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslas monitorings – ietverot apbūves intensitātes un brīvās zaļās teritorijas rādītāju izmaiņas, publiskās ārtelpas teritoriju platību izmaiņas, dabas teritoriju kvalitātes izmaiņas;
- Gaisa kvalitātes monitorings, tai skaitā pētījumi gaisa kvalitātes noteikšanai satiksmes plūsmu mezgļpunktos;
- Autoceļu un dzelzceļa stratēģiskās trokšņa kartes, dati par trokšņa līmeņa pārsniegumiem, transporta plūsmas izmaiņām;
- Pētījumi par iedzīvotāju veselības stāvokli;
- Dati par atjaunojamo energoresursu (ģeotermālo, saules enerģijas, biomasas, vēja u.c.) izmantošanu.

Plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtēšanai ieteicams izvērtēt šādu rādītāju un to izmaiņu raksturojuma plānošanas dokumentu īstenošanas procesā iekļaušanu uzraudzības indikatoru sarakstā:

- iedzīvotāju apmierinātība ar vietējo pašvaldību un tās darbību;
- aizsargājamo dabas teritoriju, zaļo zonu un parku īpatsvars (izmaiņas gada laikā);
- publiski pieejamo zaļo zonu īpatsvars;
- uzņēmumu, kuriem piešķirti vides sertifikāti, procentuālais īpatsvars no kopējo uzņēmumu skaita u.c.;
- gaisa kvalitātes rādītāji;
- emisiju daudzums gaisā no stacionārajiem avotiem;
- atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- novadīto notekūdeņu daudzums;
- virszemes ūdeņu kvalitātes rādītāji;
- dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji;
- peldūdeņu kvalitātes rādītāji;
- poligonos un atkritumu izgāztuvēs apglabāto sadzīves atkritumu daudzums;
- piesārņoto vietu daudzums un platība;
- apbūvēto teritoriju platība;
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits.

Lai pieņemtu lēmumu par konkrēta indikatora izmantošanu, izvērtējama informācijas esamība, pieejamība un ticamība, t.sk. izvērtējot, vai konkrētie dati vai informācija ir pieejama un cik blīvi teritorijā ir izvietoti novērojumu punkti, un cik detāli iegūtā informācija raksturo vides stāvokli pašvaldībā.

Monitoringa ziņojums jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas).

Vides pārraudzības valsts birojā ir izstrādātas metodiskās vadlīnijas plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, kā arī vienota iesniedzamā monitoringa pārskata forma ir publicēti VPVB interneta vietnē: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings>

7. IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1) Plānošanas dokumenti

- Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
- Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam;
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam

2) Konvencijas un tiesību akti

- Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, Orhūsa, 2002.
- Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971.
- UNESCO konvencija, Parīze, 1972.
- Bernes konvencija, Berne, 1979.
- Bonnas konvencija, Bonna, 1979.
- Riodežaneiro konvencija, Riodežaneiro, 1992.
- Eiropas Ainavu konvencija, 2000.
- Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, ANO, 2003.
- Direktīva 92/43/EEK, Eiropas Padome, 1992.
- Direktīva 2000/60/EC, Eiropas Padome, 2000.
- Direktīva 1975/442/EEK, Eiropas Padome, 1975.
- Direktīva 91/689/EEC, Eiropas Padome
- Direktīva 2001/42/EC, Eiropas Padome, 2001.
- Direktīva 85/337/EEK, Eiropas Padome, 1985.

3) Citi materiāli

- Latvijas ģeoloģiskā karte M 1:200 000 lapa 35, 25 un paskaidrojuma raksts, Valsts ģeoloģijas dienests
- Latvijas ģeoloģija, Valsts ģeoloģijas dienests, 1998.
- Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājumu balance par 2017. gadu, LVĢMC
- Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, LVĢMC
- Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā (2003.–2007. gads), LVĢMC, 2008
- Valsts statistikas pārskats par gaisa aizsardzību „Nr. 2-Gaiss”
- Valsts statistikas pārskats „Nr. 2 Ūdens”
- Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam, LVĢMC
- Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības 2016.–2021. gadam
- Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2022.–2027. gadam, LVĢMC
- SIA “Metrum” „Latvijas jūras krasti 2008” Projekta reģistrācijas numurs 1-08/35/2008, Gala ziņojums, Rīga, 2009
- Ziņojums „Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai”, Rīga 2012, “Procesu analīzes un izpētes centrs”
- Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Rīga 2014.
- Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai, un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats un tā izstrādei izmantotie materiāli, SIA “Grupa93”, Rīga 2016.

- „Vadlīnijas rūpniecisko avāriju riska objektu izvietojuma minimālo drošības attālumu un teritorijas izmantošanas un apbūves ierobežojumu noteikšanai teritorijas plānošanas dokumentos”, biedrība „Latvijas Vides pārvaldības asociācija”, Valsts vides dienests un biedrība „Latvijas Riska vadības asociācija”, 2016
- Latvijas Ģeoloģijas pārvaldes Rietumu hidroģeoloģiskās ekspedīcijas Ķemeru partijas 1985.gada atskaite Valsts Ģeoloģijas fondā Nr.10275
- Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem 2019.–2023.gadam LVC, Rīga 2018

4) Elektroniskie uzziņas avoti

- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība
- VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” www.meteo.lv
- Dabas aizsardzības pārvalde www.daba.gov.lv
- Valsts zemes dienests www.vzd.gov.lv
- VAS „Latvijas Valsts ceļi” lvceli.lv
- Lursoft www.lursoft.lv
- Centrālā statistikas pārvalde www.csb.gov.lv
- Tiesību aktu datu bāze Likumi.lv likumi.lv
- Veselības inspekcija www.vi.gov.lv
- Latvijas Republikas Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde www.pmlp.gov.lv
- Kultūras karte www.kulturaskarte.lv
- Latvijas Vēstneša tiesību aktu portāls www.likumi.lv
- Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fākss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

16.07.2021

Lēmums Nr. 4-02/66

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība, adrese: Jomas iela 1/5, Jūrmala, LV-2015;
e – pasts: pasts@jurmala.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2023. – 2029. gadam (turpmāk – Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Jūrmalas pilsētas domes¹ (turpmāk – Izstrādātāja, arī Dome) 2021. gada 18. jūnija vēstule Nr.1.1-19/21N-3799 “*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023. – 2029. gadam*”, iesniegums “*Par plānošanas dokumenta Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2023. – 2029. gadam izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk – Iesniegums), Domes 2019. gada 21. marta lēmums Nr. 108 (protokols Nr. 3, 10. punkts) “*Par Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu*” un Domes 2020. gada 18. jūnija lēmums Nr. 263 (protokols Nr.8, 7. punkts) “*Grozījumi Jūrmalas pilsētas domes 2019.gada 21.marta lēmumā Nr.108 “Par Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu”*” (turpmāk kopā – Lēmums) ar apstiprinātu darba uzdevumu *Jūrmalas pilsētas attīstības programmai* (turpmāk – Darba uzdevums), Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Lielrīgas RVP) 2020. gada 28. oktobra vēstule Nr. 11.2/8886/RI/2020 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*”, Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2020. gada 26. oktobra vēstule Nr. 4.9/5445/2020–N “*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas*

¹ Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu (pieņemts 2020. gada 10. jūnijā) no 2021. gada 1. jūlija Jūrmalas pilsēta ir noteikta kā valstspilsēta.

attīstības programmai 2023.– 2029. gadam” un Veselības inspekcijas 2020. gada 14. oktobra vēstule Nr. 4.5.–1./23237 “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023.–2029. gadam”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Izstrādātājas ieskatā Attīstības programmai stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) iespējams nav nepieciešams, jo mērķi un jomas ir analizētas jau Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijai 2010. – 2030. gadam (turpmāk – Attīstības stratēģija) veiktā Stratēģiskajā novērtējumā. Vienlaikus tiek norādīts, ka vides un dabas resursi ir apzināti kā nozīmīgs resurss, uz ko tiek balstīta Jūrmalas pilsētas ekonomiskā attīstība. Pilsētas vīzija paredz dabas resursu saudzīgu izmantošanu – nodrošinot ekonomisko izaugsmi vienlaikus neradot nevēlamu slodzi uz dabas resursiem un īstenojot plānotās darbības atbilstoši valstī noteiktajām vides aizsardzības prasībām.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Likums) 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs, – turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2021. gada 18. jūnijā Birojā saņemta Ierosinātājas 2021. gada 18. jūnija vēstule Nr.1.1-19/21N-3799 “Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023. – 2029. gadam”, un Iesniegums, ar kuru tā informē, ka Dome ir pieņēmusi Lēmumu, lai uzsāktu Attīstības programmas izstrādi. Atbilstoši Iesniegumam un Lēmumam:
 - 2.1. Plānošanas dokuments tiks izstrādāts saskaņā ar Attīstības stratēģiju. Attīstības programmā ietvertu jomu nosaka augstāka līmeņa plānošanas dokumenti – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam, Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030. gadam, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam un Rīgas plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030. gadam.
 - 2.2. Izstrādājot Attīstības programmas 1.redakciju notiks dažādu darbību nepieciešamības izvērtējums, kas tiks apstiprināts tikai ar Attīstības programmas gala redakcijas pieņemšanu.
 - 2.3. Attīstības programmā, pamatojoties uz Attīstības stratēģiju, ir plānotas darbības/aktivitātes, kurām saskaņā ar Likuma 2. pielikumā noteikto nepieciešams veikt ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu. Iesniegumā norādītas sekojošas aktivitātes/darbības – aktivitāte “J2. Jauna tilta būvniecība pār Lielupi”, aktivitātes “J3 Tranzīta samazināšana caur pilsētu” apakšaktivitāte “Slokas savienojuma un Kauguru apejas izbūve”, aktivitātē “U3 Lielupes jahtu osta” paredzēta apakšaktivitāte “Hidrotehniskās būves izveide (mols, aizsargbarjera-viļņlauzis vai cita veida inženiertehniskais risinājums) Lielupes ietekas jūrā padziļināšanai un uzturēšanai.”, erozijas risku novēršanas pasākumi Rīgas līča piekrastē (jūras krastu

nostiprināšana u.tml.), tiks vērtēts, vai Jūrmalā periodā līdz 2029. gadam izbūvēs jaunu notekūdeņu attīrīšanas staciju Priedainē, plānots atjaunot glābšanas stacijas, kas atrodas krasta kāpu aizsargjoslā. Īstenojot Attīstības programmas rīcības/aktivitātes, tiks ievērotas valsts normatīvajos aktos noteiktās vides aizsardzības prasības, gadījumos, kad tas nepieciešams atbilstoši Likuma nosacījumiem, tiks veikts ietekmes uz vidi sākotnējais novērtējums un ietekmes uz vidi novērtējums.

- 2.4. Kopumā Attīstības programma dabas vides resursu un to kvalitātes saglabāšana un aizsardzība tiek uzskatīta par vienu no priekšnoteikumiem Jūrmalas attīstībai ilgtermiņā – gan kontekstā ar dzīves kvalitātes nodrošināšanu jūrmalniekiem, gan saistībā ar Jūrmalas kā kūrortpilsētas attīstību. Iecerēts veicināt degradēto, piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu revitalizāciju, nodrošināt Lielupes un Rīgas jūras līča piekrastes pieejamību, izveidojot labiekārtojumu (peldvietas, laivu, jahtu piestātnes, atpūtas vietas, ūdens tūrisma attīstība, u.c.), apmeklētāju plūsmu organizāciju, piekrastes biotopu aizsardzību (pareiza apsaimniekošana u.c.). Paredzēta dabas apstākļu radīto risku novēršana Rīgas līča krasta erozijas zonās un Lielupes grīvā. Attīstības programmā paredzētas aktivitāšu/pasākumu ieviešanu gaisa kvalitātes nodrošināšanai Jūrmalas pilsētā.
 - 2.5. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” pieejamo informāciju Jūrmalas pilsētas administratīvās teritorijas robežās atrodas vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas (*Natura 2000*) - Ķemeru nacionālais parks, dabas liegums “*Lielupes grīvas pļavas*” un dabas parks “*Ragakāpa*”. Lielupes labajā krastā atrodas unikāla priežu audze - dabas liegums “*Darmšates priežu audze*”, Bolderājas – Priedaines kāpu grēda: īpaši aizsargājams ģeoloģiski-morfoloģiskais dabas objekts “*Bulļu kāpas*”.
 - 2.6. Jūrmalas pilsētas teritorijā ietilpst arī Rīgas jūras līča krasta piekrastes krasta kāpu aizsargjosla un ierobežotas saimnieciskās darbības josla, virszemes ūdensobjektu – Lielupes, Vēršupītes, Jāņupītes, Varkaļu kanāla, Hapaka grāvja, Slokas karjera ūdenskrātuves, Slokas ezera, Aklā ezera, Akača ezera un Melnezera – aizsargjoslas, mežu aizsargjosla ap pilsētām, aizsargjoslas ap purviem (Raganu, Slokas un Slēperes purvs), aizsargjoslas ap dzeramā ūdens ieguves vietām, t.sk. minerālūdeņu ieguves vietām.
 - 2.7. Atkarībā no turpmākajā teritorijas plānošanas un projektēšanas procesā izvēlētajiem risinājumiem – konkrētu objektu izvietojuma, apjomiem, apbūves intensitātes un pielietotajām būvniecības tehnoloģijām – tiks uzlabota Rīgas jūras līča un Lielupes piekrastes pieejamība (arī Rīgas jūras līča krasta kāpu un Lielupes aizsargjoslā) un tās labiekārtojums, organizētas apmeklētāju plūsmas, iespējams atslogotas atsevišķas bioloģiski vērtīgas teritorijas kāpās vai Lielupes palienē.
3. Saskaņā ar Darba uzdevumu plānošanas dokumentam izvirzīti šādi izstrādes uzdevumi:
 - 3.1. Attīstības programmas izstrādi veikt saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un izstrādātajiem metodiskajiem ieteikumiem “*Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī*”;
 - 3.2. izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumu un to vietējo pašvaldību spēkā esošus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas pilsētas pašvaldība;

- 3.3. nodrošināt sabiedrības informēšanu un sabiedrības pārstāvju līdzdalības iespējas Attīstības programmas izstrādē, veicot iedzīvotāju anketēšanu, iesaistot tematiskajās darba grupās un publiskajās apspriedēs, atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumos Nr. 970 "*Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā*" noteiktajam.
4. Atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 5. un 6. punktos noteiktajam, veiktas konsultācijas ar VVD Lielrīgas RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:
 - 4.1. VVD Lielrīgas RVP 2020. gada 28. oktobra vēstule Nr. 11.2/8886/RI/2020 "*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*". VVD Lielrīgas RVP ieskatā Attīstības programmai būtu jāveic Stratēģiskais novērtējums, jo šī teritorijas attīstības plānošanas dokumenta īstenošanai var būt būtiska ietekme uz vidi un cilvēku veselību. Jāņem vērā arī tas, ka pilsētas ekonomiskās attīstības interesēm ir liela varbūtība nonākt pretrunā ar vides aizsardzības interesēm, jo Jūrmalā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, t.sk. Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *Natura 2000*, Rīgas jūras līča piekrastes krasta kāpu aizsargjosla, Lielupes aizsargjosla, valsts nozīmes kultūras pieminekļi u.c. ietekmei pakļautas jutīgas teritorijas. Rūpes par vides un cilvēku veselības kvalitātes nodrošināšanu pieprasa arī Jūrmalas pilsētai piešķirtais kūrorta statuss. Turklāt vērā ņemams ir Likuma 3. panta 1. punktā minētais princips: *ietekmes novērtējums izdarāms agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā*.
 - 4.2. DAP administrācija 2020. gada 26. oktobra vēstule Nr. 4.9/5445/2020–N "*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023.– 2029. gadam*", kurā DAP administrācija paudusi viedokli, ka plānošanas dokumentam būtu nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu. DAP administrācija atzīmējusi, ka jāņem vērā Jūrmalas pilsētas atrašanās Rīgas jūras līča piekrastē, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla ir visā pilsētas garumā. Jūrmalas pilsētas teritorijā ir arī vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* teritorijas – Ķemeru Nacionālais parks (daļēji), dabas liegums "*Lielupes grīvas pļavas*" un dabas parks "*Ragakāpa*".
 - 4.3. Veselības inspekcijas 2020. gada 14. oktobra vēstule Nr. 4.5.–1./23237 "*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023.–2029. gadam*". Izvērtējot Attīstības programmas īstenošanas jomu un ar to saistītās Attīstības stratēģijā izvirzītās prioritātes, Veselības inspekcija uzskata par iespējamu piemērot Stratēģisko novērtējumu Attīstības programmai.
5. Attīstības programma nav ietverta to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Attīstības programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams:
 - 5.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta

1. punkts), tostarp to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 5.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kuri saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kuru īstenošanai var būt būtiska ietekme uz *Natura 2000* teritoriju.
- 5.3. No iepriekš minētā izriet, ka lielā mērā to, vai plānošanas dokumentam nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, nosaka gan plānošanas dokumenta būtība (plānošanas saturs un risinājumi), gan joma vai teritorija, attiecībā uz kuru plānošanas dokuments izstrādāts (ar to saistītās vides problēmas). Šādā kontekstā Birojs secina, ka Attīstības programmu ir paredzēts izstrādāt kā jaunu plānošanas dokumentu Jūrmalas pilsētai, paredzot priekšnoteikumus paredzēto darbību īstenošanai, turklāt priekšnoteikumi darbību īstenošanai tiks izstrādāti, lai risinātu arī ar vidi saistītas problēmas (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta d. apakšpunkts), tostarp saistībā arī ar plānotās transporta un ostas infrastruktūras attīstību. Izvērtējis Biroja rīcībā esošo informāciju par iepriekš veiktiem novērtējumiem, Birojs konstatē turpmāk minēto:
- 5.3.1. Jūrmalas pilsēta atbilst Noteikumu Nr. 157 2.2.1. punkta nosacījumam, kas paredz, ka valstspilsētas (iepriekš – Republikas nozīmes pilsētas) teritorijas plānojumam Stratēģiskais novērtējums ir obligāts. Par Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi Birojs 2016. gada 1. martā sniedza atzinumu Nr. 2 “*Par Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskatu*”².
- 5.3.2. Attīstības programmu izstrādā, ņemot vērā pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju. Par Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2010.–2030. gadam Birojs 2010. gada 7. jūlijā pieņēma lēmumu Nr. 20 “*Par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu*”³. Lēmums pieņemts, ņemot vērā plānošanas dokumenta saturisko ieceri, kā arī to, ka stratēģijas ieviešanā plānoti vairāki infrastruktūras objekti, kas atbilst Likuma 2. pielikumam. 2010. gada 25. novembrī Birojs sniedza atzinumu Nr. 11 “*Par Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010. – 2030. gadam Vides pārskatu*”⁴, tātad – kopš Stratēģiskā novērtējuma veikšanas ir pagājuši vairāk nekā 10 gadi.
- 5.3.3. Arī par Jūrmalas pilsētas attīstības programmu 2014.–2020. gadam Birojs 2013. gada 8. maijā pieņēma lēmumu Nr. 24 “*Par Stratēģiskā ietekmes uz vidi*

² Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvpb.gov.lv/lv/atzinumi>.

³ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvpb.gov.lv/lv/lemumi>.

⁴ Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvpb.gov.lv/lv/atzinumi>.

novērtējuma piemērošanu”⁵, ņemot vērā attīstības programmā ietvertās darbības un to atbilstību Likuma prasībām. 2013. gada 17. oktobrī Birojs sniedza atzinumu Nr. 32 “*Par Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2014.-2020.gadam Vides pārskatu*” Vides pārskatu”⁶. Kopš Stratēģiskā novērtējuma veikšanas ir pagājuši gandrīz 10 gadi.

5.4. Izvērtējot Birojā iesniegto informāciju, kā arī caurlūkojot plānošanas teritorijai izstrādātos un spēkā esošos plānošanas dokumentus, secināms, ka, izstrādājot Attīstības programmu nākamajam plānošanas periodam, ir paredzēts izvērtēt un ņemt vērā jau noteiktos attīstības virzienus, investīciju prioritātes. Pēc būtības tas nozīmē, ka ar plānošanas dokumentu paredzēts izsvērt jau iepriekšējā plānošanas periodā noteikto un izvērtēto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, precizējot attīstības virzienus. Caurlūkojot iepriekšējā perioda attīstības programmu, var secināt, ka tajā tiek paredzēts pilnveidot un attīstīt arī infrastruktūru kūrorta attīstībai, satiksmei, ūdenssaimniecībai, u.c. jomās, ko ar Attīstības programmu paredzēts apzināt un lielā mērā ņemt vērā (turpināt). Šādā kontekstā Birojs ņem vērā, ka priekšnosacījumi konkrētu darbību īstenošanai ar teritoriālo piesaisti tiek ietverti gan teritoriju plānojumā, gan (vispārēji) arī ilgtermiņa attīstības stratēģijā. Līdz šim Stratēģiskais novērtējums ir bijis nepieciešams visiem minētajiem Jūrmalas pilsētas plānošanas dokumentiem, jo katrā no tiem būtiski vides jautājumi tiek risināti atšķirīgā griezumā un detalizācijā, bet pilsētas attīstība ir raksturojama kā dinamiska, tajā pastāv virkne vides risku, kuru ietekmes var mainīties ar Attīstības programmas pasākumu īstenošanu. Jūrmalas pilsēta ir arī viena no Rīgas pilsētai tuvajām administratīvajām teritorijām, kas veido Rīgas metropoles areālu⁷ un Baltijas jūras piekrasti. Ja vērtēt Attīstības programmā iestrādājamus risinājumus kopskatā ar teritoriālo reformu un Reģionālās politikas pamatnostādņēs 2021.–2027. gadam⁸ noteiktajiem izaicinājumiem, ir konstatējams, ka plānošanas teritorijai būs raksturīgas kompleksas (risināmās) vides problēmas, kuru vidū kā prioritārie jautājumi būs transporta infrastruktūras attīstība, mobilitātes uzlabošana Rīgas metropoles areālā un Baltijas jūras piekrastei atbilstoši specifisko teritoriju vajadzībām un izaugsmes iespējām nepieciešamā publiskā infrastruktūras tīkla attīstība.

5.5. Attīstības programma pēc būtības ir instruments pašvaldības ilgtermiņa attīstības stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai. Izvērtējot, vai ar Attīstības programmu varētu tikt plānotas konkrētas jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 3. divi *prim* pantam un 1. un 2. pielikumam, tai skaitā attīstības virzieni, kas saistīti ar vides problēmām, negatīvu ietekmi uz vidi (tai skaitā piesārņojums, palielināta slodze uz dabas vidi, Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (*Natura 2000*) u.tml.), Izstrādātāja norāda, ka Attīstības programmā ir plānotas Likuma 2. pielikumā uzskaitītas aktivitātes, to konstatē arī Birojs. Tātad – plānošanas dokuments atbilst Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktam. Arī attiecībā uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām *Natura 2000* DAP administrācija norādījusi, ka nevar izslēgt negatīvu ietekmi un to, ka pilsētas ekonomiskās attīstības intereses var nonākt pretrunā ar vides aizsardzības interesēm. Līdz ar to – nevar izslēgt, ka plānošanas dokuments atbilst arī Likuma 4. panta trešās daļas 2. punktam. Ņemot vērā plānošanas teritorijas mērogu un risināmo vides jautājumu tvērumu, konkrētajā

⁵ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>.

⁶ Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

⁷ <http://rpr.gov.lv/wp-content/uploads/2020/01/Metropoles-ricibas-plans-10.01.2020.pdf>

⁸ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2019. gada 26. novembra rīkojumu Nr. 587 “*Par Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam*”.

gadījumā nav saskatāms, ka varētu būt piemērojams Likuma 4. panta piektajā daļā iekļautais izņēmums.

- 5.6. Tāpat secināms, ka plānošanas dokumentu izstrādē paredzēts ņemt vērā nozaru politiku plānošanas dokumentus, kas saistīti ar Jūrmalas attīstības būtiskiem jautājumiem, tostarp – reģionālā politika, infrastruktūras attīstība, tai skaitā, transporta, ūdenssaimniecības u.c. (ietver arī jomas, kas minētas Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā). Līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, Birojam nav pamata konstatēt, ka plānošanas dokuments nebūtu pielīdzināms Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajiem plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams, tai skaitā tādēļ, ka ar tā izstrādi varētu tikt paredzētas (un tādēļ nepieciešams novērtēt) varbūtējas vides stāvokli būtiski ietekmējošas izmaiņas (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a. – e. apakšpunkts).
6. Līdz ar to Birojs pievienojas DAP administrācijas, VVD Lielrīgas RVP un Veselības inspekcijas paustajam viedoklim un atzīst, ka iespējamās ietekmes uz vidi novērtēšanai un priekšlikumu izstrādei nelabvēlīgas ietekmes savlaicīgai apzināšanai, novēršanai un samazināšanai pēc iespējas agrākā paredzēto darbību plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3. panta 1. punkts), plānošanas dokumentam ir veicams Stratēģiskais novērtējums.
7. Tādējādi Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4. panta trešās daļas 1., 2. punkts, Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a., b. apakšpunkts un 4. punkta a., b. apakšpunkts) un ir konkrētā plānošanas dokumenta izstrādes gadījumā pamatota, atbilstīga un nepieciešama. Veicot Stratēģisko novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, nepieciešamības gadījumā sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23. pieci *prim* pantā noteiktajam, t.sk., sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23. pieci *prim* panta pirmajā daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants, 23. pieci *prim* pants;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums. 12. pants;
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5., 6., 7. punkts;
- Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”. 18., 19., 20. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Izstrādātājas 2021. gada 18. jūnija vēstuli Nr. 1.1-19/21N-3799 “*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023. – 2029. gadam*”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par plānošanas dokumenta izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumenta īstenošanai nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2023. – 2029. gadam.

Direktora p.i.,
Ietekmes uz vidi novērtējumu daļas vadītāja (paraksts*) Iveta
Jēgere

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Lēmums nosūtīts:

- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai, *E.Adresē*.
- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālai vides pārvaldei, *E.Adresē*.

Jūrmalas Attīstības programmas sabiedriskā apspriešana

Publicēts Informatīvais izdevums "Jūrmalas Avīze", 2022. gada aprīlis Nr. 4/195 iznāca 8.aprīlī

<https://www.jurmala.lv/lv/media/14912/download>

Aicina piedalīties Jūrmalas attīstības programmas publiskajā apspriešanā Publiskajai apspriešanai no 8. aprīļa nodota Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.– 2029. gadam. Apspriešana norisināsies līdz 1. jūnijam, tās laikā ikvienam jūrmalniekam būs iespēja iepazīties ar izstrādātajiem dokumentiem, izteikt savu viedokli, sniegt ierosinājumus un komentārus.

Iepazīties ar attīstības programmas dokumentiem var pašvaldības tīmekļa vietnē www.jurmala.lv. Lai iepazīstinātu jūrmalniekus ar attīstības programmas saturu, izrunātu galvenos jautājumus, kā arī uzklaut viedokļus, tiks organizētas vairākas klātienē un tiešsaistes tikšanās. Tajās piedalīties ikviens jūrmalnieks ir laipni aicināts un ļoti gaidīts, jo jebkurš viedoklis ir svarīgs jautājumā par Jūrmalas turpmāko attīstību.

Publiskās apspriešanas sanāksmes

21. aprīlī plkst. 18.00 – tiešsaiste (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.– 2029. gadam);

10. maijā plkst. 18.00 – klātiene (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.– 2029. gadam);

12. maijā plkst. 18.00 – tiešsaiste (ģimenēm draudzīga pašvaldība);

17. maijā plkst. 18.00 – tiešsaiste (tūrisms kūrortpilsētas konkurētspējai);

19. maijā plkst. 18.00 – tiešsaiste (Jūrmalas infrastruktūras attīstība – izaicinājumi un iespējas);

24. maijā plkst. 18.00 – klātiene (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.– 2029. gadam).

Pieteikt dalību sanāksmēs var, rakstot uz e-pasta adresi attistiba@jurmala.lv vai zvanot pa tālruni 67511488. Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prioritātes un pasākumu kopums pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa mērķu īstenošanai. Tā izstrādāta ciešā sadarbībā ar Jūrmalas iedzīvotājiem: 2021. gadā organizētas 15 tiešsaistes sanāksmes – ideju grupas sešos tematiskajos virzienos (izglītība, sports un kultūra, kūrorta attīstība, pilsētas dzīves vide, pilsētas pārvaldība). Sanāksmēs pašvaldība uzklaut iedzīvotājus, uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas, izglītības iestāžu pārstāvjus, vadītājus, pedagogus, skolēnu pašpārvaldes, vecāku pārvaldes un dažādu nozaru speciālistus un viedokļu līderus. Tika apkopota aktuālā informācija un statistika par esošo situāciju Jūrmalā, iedzīvotāju idejas un vēlmes, valsts plānošanas dokumenti un aktuālās attīstības tendences Eiropas Savienībā. Attīstības programmā izvirzītas septiņas prioritātes, kas cieši saistītas ar pilsētas ilgtermiņa prioritātēm. Visas prioritātes ir nozīmīgas kopējā pilsētas attīstībā, un to centrā ir cilvēks – jūrmalnieks un viņa vajadzības. Vienlaikus būtiska mērķauditorija pilsētas attīstībai ir pilsētas viesi un uzņēmēji. Attīstības programmā iekļauti 93 konkrēti uzdevumi ar termiņiem, kas pašvaldībai jāpaveic, lai sasniegtu kopīgi izvirzītos mērķus. Attīstības programmas prioritātes Klimatnoturīga pilsētvide Paredz 15 darbības jeb pašvaldības uzdevumus, kas jāpaveic, lai veidotu drošu un zaļu

publisko ārtelpu, energoefektīvus mājokļus, tīru vidi, kvalitatīvus komunālos pakalpojumus. Dabas teritorijas Jūrmalā šobrīd sastāda aptuveni 64%, un attīstības programma paredz to saglabāt. Konkurētspējīga, pieejama un iekļaujoša izglītība Paredz 14 uzdevumus pašvaldībai, lai sasniegtu mērķi: nodrošināt Jūrmalā bērniem un jauniešiem iespēju iegūt konkurētspējīgu, mūsdienīgu, kvalitatīvu, pieejamu, iekļaujošu un kompetencēs balstītu pirmsskolas, vispārējo, profesionālo, augstāko un interešu izglītību, kā arī mūžizglītību drošā un modernā Latvijas izglītības vidē; stiprināt jaunatnes lomu, neformālo izglītību, nodrošinot kvalitatīvu un pieejamu brīvā laika pavadīšanas iespēju Jūrmalā; turpināt un modernizēt izglītības iestāžu telpas. Laikmetīga kultūra Noteikti astoņi uzdevumi pašvaldībai ar mērķi nodrošināt laikmetīgu un daudzveidīgu kultūras pieejamību ikvienam, turpināt attīstīt jaunām idejām atvērtu, inovatīvu un radošu kultūras sektoru, saglabāt kultūras mantojumu, veicināt vēsturiskās apbūves atjaunošanu. Kvalitatīva dzīve Ilgtspējīgai sabiedrībai Noteikti 18 uzdevumi pašvaldībai, lai veicinātu drošas, iekļaujošas un sakārtotas vides attīstību Jūrmalā. Turpināt veidot Jūrmalu par ģimenēm arvien draudzīgāku pilsētu, sekmēt mājokļu, veselības aprūpes pieejamību, atbalsta mehānismus un uzturēt un attīstīt drošu dzīves vidi. Pilsētas ekonomiskai un sociālai attīstībai būtiski palielināt iedzīvotāju skaitu 2029. gadā līdz 65 tūkstošiem iedzīvotāju (šobrīd – 58 tūkstoši iedzīvotāju). Ērta un integrēta mobilitāte Ietver septiņus uzdevumus pašvaldībai, lai attīstītu drošu, ērtu un ilgtspējīgu transporta vidi ar mērķi samazināt tranzīta plūsmu, veicinot sabiedriskā transporta pieejamību un veidojot dzelzceļu par sabiedriskā transporta tīkla mugurkaulu. Ielu un ceļu atjaunošana, satiksmes drošības uzlabošana, veloinfrastuktūras uzlabošana un energoefektīva ielu apgaismojuma izveide. Tūrisms kūrortpilsētas konkurētspējai Ietver 20 uzdevumus, kas pašvaldībai jāpaveic, lai attīstītu Jūrmalu kā starptautiski pazīstamu, modernu kūrortu un kā populārāko kūrortpilsētu Baltijas jūras reģionā. Uzdevumi paredz veidot daudzveidīgu un kvalitatīvu kultūras piedāvājumu, attīstīt uzņēmējdarbībai pievilcīgu vidi, stiprināt starptautisko un vietējo konkurētspēju. Atvērtā un gudra pārvaldība Paredz 11 uzdevumus pašvaldībai, lai sekmētu pašvaldības darba pilnveidošanu: veicināt pašvaldības darba caurspīdīgumu, padarīt efektīvāku darbu iedzīvotāju apkalpošanā, samazināt birokrātisko slogu un attīstīt pakalpojumus e-vidē. Vienlaikus ar attīstības programmas 1. redakcijas publisko apspriešanu izskatīšanai iedzīvotājiem tiek nodota arī attīstības programmas vides pārskata 1. redakcija, kurā atspoguļota attīstības programmas ieviešanas ietekme uz vidi un tiek noteikti pasākumi negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai. STRATĒGISKĀS PLĀNOŠANAS NODAĻA

**Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023.-2029.gadam un Stratēģiskās
ietekmes uz vidi 1. redakcijas publiskās apspriešanas sanāksme**

Protokols Nr. 2/2022

2022. gada 10. maijā

Sanāksme sasaukta plkst. 18:00

Sanāksme atklāta plkst. 18:01

Sanāksmi vada: Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes vadītāja
G.Ose

Sanāksmi protokolē: Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes
Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte stratēģiskās plānošanas jautājumos
K.Gau

Sanāksmē piedalās:

G.Ose	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes vadītāja
J.Milberga	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas vadītāja p.i.
S.Rozova	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte stratēģiskās plānošanas jautājumos
K.Gau	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte stratēģiskās plānošanas jautājumos
S.Vigule	Jūrmalas Bērnu un jauniešu interešu centra, Jūrmalas jaunatnes iniciatīvu centra jaunatnes speciāliste
D.Ziemele	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Kultūras nodaļas vadītāja vietniece
L.Dzirnekle	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Komunikācijas pārvaldes vadītāja
I.Vasmanis	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Izglītības pārvaldes vadītājs
A.Miltiņa	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Kultūras nodaļas vadītāja
B.Birzniece	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Infrastrukturā investīciju projektu nodaļas vadītāja
A. Lisovskis	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Infrastrukturā investīciju projektu nodaļas Būvniecības daļas vadītājs
D.Kulagina	Jūrmalas Labklājības pārvaldes Sabiedrības integrācijas nodaļas vadītāja
J.Rāfelds	Sporta servīsa centra Projektu ieviešanas nodaļas vadītājs
V.Zvejniece	Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Pilsētplānošanas pārvaldes vadītāja p.i.
I.Gavena	Vides eksperte
J.Simanovska	Jūrmalas valstspilsētas iedzīvotāja
G.Grūba	Jūrmalas valstspilsētas iedzīvotājs
G.Rubene	Jūrmalas valstspilsētas iedzīvotāja
F.Zajecs	AS "Latvenergo" projektu vadītājs

Darba kārtība: Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023. - 2029. gadam
(turpmāk – Attīstības programma) un Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma

(turpmāk – Vides pārskats) 1. redakciju publiskā apspriešana ar mērķi iepazīstināt iedzīvotājus un citus interesentus ar Attīstības programmas saturu, izvirzītajām prioritātēm, galvenajiem rīcības virzieniem, investīcijām pašvaldībā, sasniedzamajiem rādītājiem, kā arī Vides pārskata galvenajiem secinājumiem.

Sanāksmes gaita:

G.Ose atklāj sanāksmi, pasakās visiem, kas ir ieradušies Attīstības programmas un Vides pārskata 1.redakciju publiskajā apspriešanā, kā arī pastāsta par sanāksmes gaitu. Dod vārdu Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas vadītājam p.i. J. Milbergai.

J. Milberga sveic visus klātesošos. Informē klātesošos par Attīstības programmas būtību. Prezentē Attīstības programmas saturu - Esošās situācijas aprakstu un Stratēģisko daļu, kurā definētas 7 prioritātes, kas ir vienlīdz svarīgas pilsētas attīstības procesā.

- Sīkāk prezentē visas septiņas Stratēģiskās daļas prioritātes – Klimatnoturīga pilsētvide; Konkurētspējīga, iekļaujoša un pieejama izglītība; Laikmetīga kultūra; Kvalitatīva dzīve ilgtspējīgai sabiedrībai; Ērta un integrēta mobilitāte; Tūrisms kūrortpilsētas konkurētspējai; Atvērta un gudra pārvaldība. Izstāsta par katras prioritātes galvenajiem rīcības virzieniem un sasniedzamajiem rezultātiem rādītājiem, prioritārajām investīcijām, kas plānotas katrā no tām.

G.Ose izsaka pateicību Attīstības programmas izstrādē, kā arī vizualizācijas un prezentācijas sagatavošanā iesaistītajiem darbiniekiem. Dod vārdu I.Gavenai Vides pārskata prezentācijai.

I.Gavena stāsta, ka Vides pārskats ir papildus informācijas avots, lai varētu labāk izvērtēt un nepieciešamības gadījumā veikt izmaiņas plānošanas dokumentā. Stāsta par Vides pārskata nozīmi un nepieciešamību, par uzdevumiem, kas jāasniedz veidojot Vides pārskatu un par to ietekmi uz Jūrmalas attīstību, ņemot vērā tās specifiku:

- Esošās situācijas novērtējums;
- Plānošanas dokumenta prognozējamā ietekme uz vidi;
- Rekomendācijas ietekmes novēršanai vai mazināšanai;
- Sabiedrības iesaiste dokumenta pieņemšanas lēmuma procesā.

Ierosina, attīstot Ķemerus, ņemt vērā dolomīta slāņa saglabāšanu, lai būtu iespēja saglabāt sērūdeņraža veidošanos. Par klimatneitralitāti iesaka padomāt par ģeotermālajiem resursiem, kas darbojas nepārtraukti un ilgstoši. Prezentācijas gaitā apspriež aplūstošās teritorijas Jūrmalā, minot ierobežotas apbūves iespējas.

G.Grūba izsaka savu viedokli, ka aplūstošās teritorijas būtu nepieciešams īpaši atzīmēt, lai tajās nevarētu veikt būvniecības procesus un veidot aizsargdambjus.

I.Gavena atbild, ka tā tas gluži nenotiek un par tad, ja vienā vietā tiek uzlikts dambis, tad citā vietā tiek atbrīvota teritorija.

I.Gavena turpina prezentāciju, uzsverot iedzīvotāju un jauniešu iesaistes nozīmi Attīstības programmas izveidē. Noslēdzot prezentāciju, atgādina, ka katra projekta īstenošanas procesos ir jāņem vērā tā ietekme uz vidi, tādējādi veicinot kopējo pilsētas attīstību.

G.Ose pasakās I.Gavenai un J.Milbergai par prezentācijām. Aicina iedzīvotājus izteikt savu viedokli un uzdot jautājumus. Atgādina, ka sanāksmē piedalās Jūrmalas valstspilsētas administrācijas un pašvaldības iestāžu pārstāvji, kas ir gatavi atbildēt uz jautājumiem.

J.Simonovska atsaucas uz vienu no Attīstības programmas rezultatīvajiem rādītājiem: Iedzīvotāju skaits Jūrmalas valstspilsētā 2029. gadā sasniedz 65 000. Vēlas noskaidrot uz kādiem faktiem un pamatojuma tiek balstīts izvēlētais rādītājs un vai tas pozitīvi ietekmēs esošo iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Izsaka viedokli, ka urbanizācijas slodzei palielinoties par 12% tiktu negatīvi ietekmēts vides stāvoklis Jūrmalā.

I.Gavena atbild un pamato, ka ietekme uz vidi veidojas no dažādiem sociālekonomiskiem faktoriem. Uzskata, ka iedzīvotāju pieaugums vērtējams kā pozitīvs faktors, uzsverot, ka Jūrmala ir ģimenēm draudzīga pašvaldība.

J. Milberga papildina, ka rādītājs izvēlēts pamatojoties uz Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010. - 2030. gadam noteikto vīziju un mērķiem, kas tika izvirzīti, lai nodrošinātu Jūrmalas konkurētspēju Baltijas un Ziemeļeiropas reģionā. Skaidro, ka Jūrmalā deklarēto iedzīvotāju skaita pieaugums pozitīvi sekmētu infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību un kvalitāti visā Jūrmalā.

G.Ose papildina, ka iedzīvotāju skaits pamato ekonomisko nepieciešamību investīcijām infrastruktūrā.

J. Milberga pievērš uzmanību tam, ka jācenšas celt esošo un topošo iedzīvotāju interesi deklarēties Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībā, kas nodrošinātu rādītāja efektivitāti uz apspriestajiem sociālekonomiskajiem faktoriem.

G.Ose uzskata, ka Jūrmalai ir potenciāls tuvojies rādītāja sliekšnim, pamatojoties uz novērojamo tendenci iedzīvotāju skaita pieaugumam Jūrmalas valstspilsētas apkaimēs pēdējo gadu laikā.

J. Milberga informē, ka visās 26 apkaimēs 2020. un 2021. gadā ir novērojams iedzīvotāju skaita pieaugums un piekrīt, ka ir potenciāls attīstībai.

F.Zajecs atsaucas uz vienu no Attīstības programmas rezultatīvajiem rādītājiem: līdz 2029. gadam Mikromobilitātes un P&R (park & ride) punktu un to infrastruktūras attīstībai izveidoti 10 punkti. Pamatojoties uz Eiropas Savienības tendencēm un AS "Latvenergo" prognozēm mikromobilitātes jomā, vēlas noskaidrot pēc kādiem kritērijiem tika noteikta mērķa vērtība 10 elektroauto uzlādes vietas līdz 2029. gadam, un kā šo mērķi ir plānots sasniegt.

J. Milberga precizē, ka Attīstības programmas noteiktā rādītāja ietvaros ir paredzēti 10 mikromobilitātes un P&R (park & ride) punkti pilsētā un norāda, ka šādi punkti šobrīd pilsētā nav. Informē par šobrīd izstrādes sākuma stadijā esošo tematisko plānojumu "Mobilitāte", kurā papildus paredzēts iekļaut informāciju par mikromobilitātes un elektrouzlādes indikatīvajām vietām, kuras vēlāk arī paredzēts izsolīt uzņēmējiem, lai varētu attīstīt elektrouzlādes punktus Jūrmalas valstspilsētas teritorijā. Informē, ka

uzņēmējiem ir interese attīstīt šādus punktus, bet nosaka, ka no sākuma ir jāizstrādā plāns, lai noteiktu efektīvākās vietas.

F. Zajecs izsaka savu viedokli un atsaucoties uz Attīstības programmu precizē, ka publicētajos materiālos ir norādīti 10 mikromobilitātes punkti un atsevišķi elektrotransporta uzlādes punkti. Pamato, ka uz 2021. gadu Jūrmalā ir 5 elektrotransporta uzlādes punkti.

J. Milberga piekrīt, ka šobrīd Jūrmalā ir 5 punkti un aicina, F.Zajecu turpināt sekot līdzi aktuālajai informācijai.

G.Ose izsaka papildjautājumu par sabiedrības iesaisti tematiskā plānojuma "Mobilitāte" izstrādē.

J.Milberga norāda, ka ir plānots iesaistīt sabiedrību.

G.Ose aicina iedzīvotājus sekot līdzi informācijai, kas tiek publicēta pašvaldības tīmekļvietnē www.jurmala.lv un sociālajos tīklos, un lūdz iedzīvotājus piedalīties aktivitātēs un tematiskā plāna izstrādē.

F.Zajecs izsaka ierosinājumu ņemt vērā Eiropas Savienības līmenī veiktos pētījumus un rekomendācijas, ka uz 10 elektroauto ir jāparedz viens uzlādes punkts plānojot autostāvvietas. Ierosinājums sasaistās arī ar Eiropas Savienības direktīvu energoefektivitātei, kura paredz jaunām ēkām, ja to stāvlaukumā ir vairāk par 10 stāvvietām, paredzēt vismaz vienu uzlādes punktu. Skaidro, ka direktīva kopš 2021. gada ir integrēta Latvijas likumdošanā un jaunos projektos ir jāņem vērā prasības par elektromobilitāti.

G.Ose pasakās par ierosinājumu.

G.Grūba izsaka vēlmi uzzināt Attīstības programmas izstrādes autoru.

G.Ose atvairina un komentē, ka vides pārskatu izstrādāja I.Gavena, taču par Attīstības programmas izstrādi bija atbildīga Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļa. Informē, ka parasti attīstības plānošanas dokumentu izstrādē tiek pieaicināti ārvalsts pakalpojuma speciālisti un tos izstrādā konsultanti, taču pirms Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programmas izstrādes 2019. gadā tika pieņemts lēmums dokumentu izstrādāt pašvaldībai patstāvīgi. Komentē, ka dokumenta izstrāde bija Stratēģiskās plānošanas nodaļas un citu administrācijas struktūrvienību un pašvaldības iestāžu kopdarbs.

G.Grūba uzstāj, ka Attīstības programmā būtu jābūt norādītam izstrādātājam.

J. Milberga norāda, ka Attīstības programmā ir norādīts izstrādātājs un tas ir Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Attīstības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļa.

G.Grūba izsaka vēlmi norādīt konkrētu cilvēku kā izstrādātāju.

G.Ose komentē, ka nav konkrēta viena izstrādātāja un uzsver, ka publiskās apspriešanas laikā ir iespēja runāt ar visiem, kas piedalījušies Attīstības programmas tapšanā.

G.Grūba izsaka savu viedokli, ka dokumentā jābūt norādītam izstrādātājam. Turpina jautājumu par dokumentā izmantoto informāciju un atsaucēm, norādot, ka tās pieejamas tikai dokumenta beigās par noteiktu nodaļu, un uzskata, ka tās ir nepietiekošas.

G.Ose informē, ka pie katras tabulas ir pievienota numerācija, nosaukums un ievietots cipars, kurš ir kā atsauce dokumenta beigās ievietotajam izmantotās literatūras un avotu sarakstam.

J. Milberga piebilst, ka dokumenta tekstā ir pievienotas atsaucēs, taču, lai dokuments būtu viegli uztverams, izmantotās literatūras un avotu saraksts atrodams dokumenta beigās, nodrošinot interesantiem iespēju apskatīt 114 izmantotos informācijas avotus.

G.Grūba izsaka viedokli, ka dokumentā izmantoti vairāk kā 114 informācijas avoti.

G.Ose aicina iedzīvotāju atsūtīt viņaprāt izmantotos, taču neiekļautos informācijas avotus.

G.Grūba izsaka viedokli par nepieciešamību Attīstības programmu salīdzināt ar iepriekšējo perioda attīstības plānošanas dokumentiem, iekļaujot novērtējumu par to izpildi, esošās situācijas salīdzinājumu.

J.Milberga paskaidro Attīstības programmas būtību, kā arī piemin Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2014. - 2022.gadam (turpmāk - Attīstības programma 2014.-2022.gadam) spēkā esamību, kuras aktivitātes vēl tiek īstenotas līdz jaunās Attīstības programmas spēkā stāšanās brīdim. Norāda, ka pašvaldība strādā pēc darba plāna, rīcības plāna un investīcijas plāna, kā arī atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem ir veikts Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.-2030.gadam (turpmāk - Attīstības stratēģija) vidēja termiņa novērtējums, kā arī katru gadu tiek veikta visu nozares plānošanas dokumentu uzraudzība un rezultātu apkopojums, kas ir publiski pieejams pašvaldības tīmekļvietnē.

G.Ose piebilst, ka uzraudzības ziņojumi tiek apstiprināti arī Jūrmalas domes lēmumu.

J.Milberga turpina, ka pirms Attīstības programmas izstrādes uzsākšanas tika apkopota visa informācija par izpildītajām aktivitātēm šobrīd spēkā esošās Attīstības programmas 2014.-2022. gadam plānotajās rīcībās. Investīciju plāna izpilde tiek aktualizēta katru gadu, līdz ar to Jūrmalas valstspilsētas administrācija apzinās cik daudz ir paveikts un, kas būtu jāturpina arī nākamajā plānošanas periodā.

G.Ose pamato, ka Attīstības programmā, atsaucoties uz normatīvajiem aktiem, informācija par izpildi nav jāatspoguļo, jo tā tiek nodrošināta arī citos veidos. Iekļaujot šāda veida informāciju Attīstības programmā dokuments kļūtu nepārredzams un novērstos no tā būtības – attīstība nākotnē. Vēlreiz uzsver dokumentus, kuros atrodama pārskata informācija.

G.Grūba izsaka savu viedokli, ka Attīstības stratēģijas darbības laikā šī jau ir otrā Attīstības programma, kas tiek izstrādātā, tādēļ būtu nepieciešams salīdzinājums.

J. Milberga atkārtoti skaidro attīstības plānošanas dokumentu hierarhiju un padziļināti piemin Attīstības stratēģijas nozīmi un veidus kā notiek dokumentu monitorings.

G.Grūba atsaucas uz publiskās apspriešanas diskusijas daļas pirmo jautājumu par iedzīvotāju skaita pieaugumu, pamato, ka arī iepriekšējos plānošanas periodos šāds rādītājs jau ticis izvirzīts.

J.Milberga aicina uzdot jautājumu vai sniegt priekšlikumu.

G.Grūba norāda, ka šajā Attīstības programmā ir pārāk maz jautājumu, kas saistīti ar vides aizsardzību, valsts teritoriju saglabāšanu un pilnveidošanu. Izsaka priekšlikumu atjaunot Jūrmalā esošos biotopus, piemēram, izmantojot zemes virskārtas noņemšanas metodi.

I.Gavene skaidro, ka zemesdzīves kārtas noņemšana Jūrmalas kāpās nav iespējama metode un tā radītu postījumus vides ekosistēmai, pamatojoties uz Jūrmalas klimatu un reljefu.

G.Grūba pamato, ka ir uzklauzījis citu viedokli no biotopu speciālistiem.

G.Ose izsaka priekšlikumu G.Grūbam savu viedokli iesniegt Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai rakstiski, ar pamatojumiem, lai tas varētu tikt izvērtēts iekļaušanai Attīstības programmā.

G.Rubene vēlas noskaidrot vai investīciju plāna finansējuma dati ir atbilstoši šī brīža būvizmaksām Latvijā, un vai to aktualizēšanā tiks izmantots koeficients.

J.Milberga skaidro, ka Attīstības programmas investīciju plāns tika sagatavots uz 2022. gada janvāri un apzinās, ka šobrīd novērojams cenu sadārdzinājums un stāsta, ka plānots investīciju plānu uz gala redakciju aktualizēt atbilstoši tā brīža izmaksām, taču pamatojoties uz to, ka investīciju plāns ir paredzēts 7 gadiem, izmaksas ir indikatīvas.

G.Rubene izsaka savu viedokli par esošo situāciju Jūrmalas pludmalē, pieminot pludmales aizaugšanu ar kārkliem un zālēm, kā arī pastāsta, ka Jūrmalas iedzīvotāji pludmalē ir novērojuši čūskas. Uzskata, ka pludmalē būtu jāveic sakopšanas darbi un vēlas noskaidrot vai tiks iekļautas aktivitātes, kurās paredzēts novērst šo problēmu.

I.Gavene piebilst, ka Jūrmalas pludmalē novērojama liela bioloģiskā daudzveidība un skaidro par kārkļu nozīmi krasta erozijas procesos.

G.Rubene precizē, ka izteiktais viedoklis ir par zālēm un krūmiem baltajā smiltis daļā – tuvāk krastam.

I.Gavene atbild, ka šie apstādījumi tiks noskaloti dabiskos procesos, taču piekrīt, ja pašā jūras krastā ir iesakņojies kāds kārkls, tad šis jautājums būtu risināms.

G.Rubene precizē vietas, kurās novērojama šāda parādība.

G.Ose pasakās par izteikto viedokli, kā arī nosaka, ka šis ir saimnieciskas dabas jautājums un tas tiks nodots izvērtēšanai Pilsētsaimniecības un labiekārtošanas nodaļai, kas atbild par pludmales apsaimniekošanu ikdienā, lai izvērtētu vietas, kurās apkopšana ir nepieciešama.

I.Gavene iesaka izvērtēt vietas, kurās tas ir nepieciešams, uzsverot, ka apstādījumi gar kāpu ir nepieciešami krasta erozijas procesu samazināšanai.

G.Ose precizē, ka Attīstības programmā šāda veida rīcības neiekļauj, taču tās ietilpst lielākā aktivitāšu kopumā, piemēram, pludmales apsaimniekošana.

J.Simonovska atgriežas pie jautājuma par iedzīvotāju skaita palielināšanos. Izsaka savas bažas par izvēlēto rādītāju, pamatojot to ar attaisnojumu apbūvēt dabas pamatnes, precizē situāciju Valteru apkaimes mežos un atsaucas uz vēstuli, kuru saņēmusi no Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Pilsētplānošanas pārvaldes.

- Uzdod jautājumu par to kā Jūrmalas attīstību varētu ietekmēt notiekošā situācija Krievijā un Ukrainā. Vai ir veikta analīze cik daudz Jūrmalas īpašumu pieder nerezidentiem, kuri ir Krievijas pilsoņi un interesējas kas ar šiem īpašumiem varētu notikt tuvākajā nākotnē, ja to īpašnieki, iespējams, zaudēs iespēju šos īpašumus apsaimniekot un izmantot. Vēlas noskaidrot kā Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība par to atbildēs un cik daudz šādu īpašumu Jūrmalā ir. Piebilst, ka pilsētā ir daudz tukši īpašumi, kurus vajadzētu izmantot pirms apbūvē dabas pamatnes.

V.Zvejniece lūdz precizēt par kuru Valteru teritoriju tiek uzdots jautājums un skaidro, ka tieši pretēji, trīs Valteru meža masīvi no apbūves atļauto teritoriju saraksta tika izņemti atbildot uz Valteru iedzīvotāju vēlmēm.

Norāda, ka teritorija Valteros par kuru uzdots jautājums no 2021. gada ir iekļauta teritorijas plānojumā ar funkcionālo zonējumu savrupmāju apbūvei.

J.Simonovska pamatojas uz to, ka teritorijai ticis mainīts funkcionālais zonējums no publiskas apbūves teritorijas uz savrupmāju apbūves teritoriju.

V. Zvejniece atbild, ka zonējums tāpat nav mainīts no dabas teritorijas uz savrupmāju apbūves teritoriju, un apspriestajā teritorijā arī iepriekšējā teritorijas plānojumā bija paredzēta apbūve tikai citam mērķim, pat ja teritorijā šobrīd atrodas mežs. Padziļināti skaidro funkcionālā zonējuma un apbūves iespējas tajā, kā arī pamatojas uz Jūrmalas vēsturiskajiem faktoriem, kuru dēļ tiek meklēti risinājumi teritorijas plānā.

J.Simonovska piekrīt, ka tas ir vērtējams pozitīvi, taču izsaka viedokli, ka iztirzātajā teritorijā šobrīd atrodas mežs un pamatojums iedzīvotāju skaita palielināšanai ir nepietiekams, lai to izcirstu.

V.Zvejniece skaidro, ka savrupmāju apbūves teritorijās apbūves intensitāte ir mazāka nekā publiskā apbūves teritorijā un tas ir vēl viens no argumentiem kādēļ šis zonējums tiek mainīts.

G.Ose vērš uzmanību, ka šī apspriešana nav par teritorijas plānojumu.

J.Simonovska atbild, ka informācija ko iekļauj Attīstības programmā tālāk tiek izmantota arī aizstāvēt dažādas pārmaiņas pilsētā un tāpēc ir svarīgi definēt kāpēc ir izvēlēts rādītājs palielināt iedzīvotāju skaitu un kāds no tā būtu ieguvums Jūrmalas valstspilsētai.

J. Milberga papildina skaidrojumu par Attīstības stratēģijas nozīmi un norāda, ka Attīstības programmā var iekļaut arī mazāku iedzīvotāju skaita rādītāju, taču Attīstības stratēģijas mērķis tāpat paliks nemainīgs - 65 000 iedzīvotāji, kas tika izvērtēts 2030. gadā. Uzsver, ka iedzīvotājs, kurš ir deklarēts pilsētā apmaksā pašvaldībā piedāvātos pakalpojumus un funkcijas un procentuāli lielākie ienākumi pilsētā nāk no iedzīvotāju nodokļiem. Pamato pilsētas izmaksas un uzskata, ka uzlikt mērķi palielināt iedzīvotāju skaitu ir pamatoti un tas sniegtu labumu iedzīvotājiem un pilsētas attīstībai.

G.Ose pamato, ka ekonomiski nepamatoti šobrīd ir izbūvēt ūdens inženierkomunikācijas tīklus, ja ir iedzīvotājs kas dzīvo vienā ielas pusē, taču otrā nav. Tādēļ ir jāveicina, ka arī otrā ielas pusē dzīvotu iedzīvotājs, būvētu māju u.c. Papildina J.Milbergas teikto un norāda, jo mazāk apdzīvota būs pilsētā, jo mazāka ir iespēja nodrošināt plašu pakalpojumu klāstu un pilsētas attīstības veicināšanu kopumā.

G.Ose turpina par J.Simonovskas uzdoto jautājumu saistībā ar situāciju Ukrainā un Krievijā un skaidro, ka Attīstības programmas izstrādes procesā šī situācija vēl nebija aktuāla, līdz ar to tas netika vērtēts. Pašvaldībā šobrīd notiek procesi šī jautājuma risināšanā, taču personas datu aizsardzības dēļ, nevar atklāt konkrētus īpašumus ar kuriem varētu būt iespējamās problēmas nākotnē.

J.Simonovska uzdod jautājumu par to vai procentuāli ir zināms skaits par šāda tipa īpašumiem.

V.Zvejniece skaidro, ka uz šo brīdi arī no valsts pārvaldes nav ienākuši oficiāli ziņojumi par iespējamiem īpašumiem, kuriem būtu piemērojamas sankcijas.

J.Simonovska pauž bažas par īpašumu ilgtspējību un to, kas ar viņiem notiks sākoties sankcijām un kā īpašnieki šos īpašumus spēs apsaimniekot dzīvojot citā valstī, kā arī izsaka raizes par to, ka Jūrmala varētu pārvēsties par "spoku pilsētu".

G.Ose atbild, ka šobrīd šāda informācija nav pieejama.

G.Grūba izsaka viedokli, ka šobrīd Jūrmalā iespējams jau dzīvo 65 000 iedzīvotāju un jautā kādēļ šis jautājums nav pētīts izmantojot citas metodes, kā piemēram, apkopojot informāciju par patērēto ūdens daudzumu proporcionāli aprēķinot iedzīvotāju skaitu pēc vidējā patērētā ūdens daudzuma uz vienu iedzīvotāju.

J.Milberga precizē, ka mērķis ir 65 000 deklarētu iedzīvotāju un uzsver, ka svarīgi ir tieši ieņēmumi pašvaldības budžetā no iedzīvotājiem.

G.Ose skaidro budžeta ienākumus veidojošos nodokļus.

G.Grūba vēlas noskaidrot, kas ir sasniegts līdz šim un kas ir mainījies no iepriekšējiem plānošanas periodiem.

G.Ose atkārtoti skaidro, ka iedzīvotāju skaits ir pieaudzis un aug ik gadu, un apliecina, ka tas nozīmē, ka veiktie pasākumi līdz šim ir bijuši veiksmīgi. Sola sagatavot un nosūtīt e-pastā informāciju par iedzīvotāju skaita pieaugumu Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības apkaimēs.

G.Rubene izsaka savu viedokli par ziņojumiem Jūrmalas avīzē par dzimstību un mirstību un demogrāfiskās slodzes tendencēm pirms un pēc Covid-19.

J.Milberga komentē, ka vispārīgi demogrāfiskā tendence Latvijā ir negatīva un norāda, ka izteikta mirstība novērojama cilvēkiem senioru vecumā. Turpina stāstīt par pabalsta iespējām iedzīvotājiem senioru vecuma grupā un skaidro, ka iedzīvotāji arī šajā vecuma grupā deklarējas Jūrmalā. Uzsver, ka Jūrmala ir konkurētspējīga pilsēta Rīgas plānošanas reģionā un izsaka savu viedokli, ka Jūrmala ir viena no labākajām pilsētām, kurā dzīvot. Apzinās, ka katram ir savas sūdzības un vēlmes, taču zina, ka tikai kopā nodrošinot sadarbību, to var atrisināt.

J.Simonovska uzdod jautājumu par Jūrmalas ostas nozīmi Attīstības programmā no tūrisma viedokļa, kā arī transporta viedokļa, jautājumu pamatojot ar novērotajām problēmām pēdējo divu gadu laikā ar Jūrmalas ostas uzturēšanu un pašvaldības interesi par to.

G.Ose atbild, ka Jūrmalas ostas attīstībai ir nozīme un nepiekrīt apgalvojumam, ka Jūrmalas pašvaldība nav interesējusies par to. Jūrmalas ostai bija problēmas izpildīt iepirkuma likuma nosacījumus attiecībā ar potenciālajiem piegādātājiem publiskā iepirkuma procesā, tādēļ grīvas tīrīšana aizkavējās. Skaidro situāciju attiecībā par Jūrmalas ostas uzturēšanas izmaksām un tās ienākumiem un pamato, ka šobrīd tiek meklēti risinājumi problēmai, kā arī to, ka šobrīd pilnībā ir nomainīties personāla sastāvs ostai.

F.Zajecs atgriežas pie jautājuma par mikromobilitātes punktiem un ierosina plānojot vai būvējot jaunus objektus (stāvlaukumus vai ielas) iekļaut perspektīvo pieslēguma punktu daudzuma palielināšanu, kā arī apzināt un risināt problēmas ar uzlādes punktu izveidošanu daudzīvokļu ēku pagalmu stāvlaukumos un zemes īpašuma tiesības, uzdodot jautājumu vai pašvaldība plāno kādus pasākumus, kas risinātu šo problēmu.

G.Ose skaidro, ka jau šobrīd iedzīvotājiem ir iespēja ierīkot šādas publiskās uzlādes vietas, arī tajos iekšpagalmos, kuru zemes nepieder pašvaldībai, saņemot daļēju līdzfinansējumu iedzīvotāju iniciatīvas projektu ietvaros no pašvaldības un uzsver, ka no uzņēmumu puses būtu jāmudina iedzīvotāji izvēlēties elektrotransportu.

F.Zajecs pamatojoties uz pieredzi citās pašvaldībās, skaidro, ka ir nepieciešama vismaz 51% ēkas iedzīvotāju piekrišana, lai varētu ierīkot šādus punktus stāvlaukumos. AS "Latvennergo" cenšas rast sadarbību tieši ar pašvaldībām, lai rastu iespēju izmantot ēkas sienas vai publisko teritoriju, lai ierīkotu šādu punktus.

G.Ose precizē, ka ēku izmantošanas gadījumā arī būs nepieciešams vismaz 51% iedzīvotāju atbalsts, taču publiskās teritorijās atrodamas šādas uzlādes vietas jau šobrīd.

L.Dzirnekle uzdod jautājumu F.Zajecam: "cik uzlādes punktiem vajadzētu būt Jūrmalā, balstoties uz jūsu aprēķiniem?"

F. Zajecs atbild, pamatojoties uz to, ka elektromobilitāte pārsvarā būs lielajās Latvijas pilsētās, līdz 2025. gadam aprēķināts, ka Jūrmalā vajadzētu būt 100 punktiem.

V. Zvejniece komentē, ka šādam izvirzījumam jāņem vērā Jūrmalas apbūves specifika, ka pārsvarā apbūvē dominē privātmājas, tādēļ šādam ierosinājumam publiskajā ārtelpā vajadzētu būt pilsētas un uzņēmēju vēlmei, nevis prasībai.

L.Dzirnekle izsaka viedokli, ka publiski pieejami uzlādes punkti būtu aktuālāki pilsētas viesiem un tūristiem.

F.Zajecs komentē, ka šobrīd tiem kas dzīvo privātmājās 70% izmanto uzlādes iespēju mājās un 30% pilsētvidē un ieteikumi balstīti uz šiem 30%.

L.Dzirnekle komentē, ka 100 uzlādes punkti līdz 2025. gadam ir pārāk liels sasniedzamais rādītājs.

J.Milberga skaidro, ka tādos rajonos kā Kauguri, kur būtu iespējama uzlādes punktu izvietošana dzīvokļu pagalmu stāvlaukumos, iniciatīvai jābūt no iedzīvotājiem un uzņēmējiem, balstoties uz to, ka zemes nepieder pašvaldībai.

L.Dzirnekle izsaka priekšlikumu šo uzlādes punktu finansējumu pakļaut iedzīvotāju iniciatīvas projektiem.

J.Milberga jautā F.Zajecam: "Cik izmaksā vienas uzlādes punkta vietas izveidošana privātpersonām daudzdzīvokļu mājai?"

F. Zajecs atbild, ka priekš viena publiskā punkta, ar četrām uzlādes vietām, aptuvenās izbūves izmaksas ir no 15 000-20 000 eiro.

L.Dzirnekle piebilst, ka komersanti varētu izbūvēt šādas pieslēguma vietas.

J.Simonovska komentē, ka Attīstības programmas mērķi nosaka virzienus pilsētas attīstībā.

G.Ose atbild, ka viens no Attīstības programmas virzieniem ir Klimatneitralitāte.

J. Milberga piebilst, ka arī iebraukšana pilsētā ar elektroauto ir bezmaksas, kas norāda, ka virziens tiek jau sekmēts, taču apzina problēmu, ka šādos dzīvokļu rajonos iedzīvotāji nespēj panākt 51% atbalstu, lai šādas uzlādes stacijas izbūvētu, kā arī skaidro, ka šī nav vienīgā joma, kurā ar iedzīvotāju iniciatīva projektiem ir šāda problēma.

J. Milberga iesaka F.Zajecam vērsties pie SIA "Civinity" ar šo jautājumu, lai, iespējams, rastu kompromisu.

L.Dzirnekle iesaka interesēties arī par valsts līmeņa programmām, kas varētu līdzfinansēt šādus projektus. Atsaucas uz iedzīvotāju dalību Attīstības programmas izstrādē veidotajās darba grupās, kurās tika saņemti daudzi priekšlikumi, kuri liela daļa tika iekļauta arī Attīstības programmā, taču tika izvirzītas svarīgākās problēmas un

priekšlikumi. Idejas ir daudz un labas, taču jāsaprot, ka ne visas var finansēt no pašvaldības budžeta un izvirzītās prioritātes ir tas uz ko šobrīd ir jāfokussējas.

F.Zajecs uzdod jautājumu vai šīm prioritātēm plāno investēt pašvaldība.

V.Zvejniece atsaucoties uz iepriekš apspriesto jautājumu par uzlādes vietu izbūves iespējām dzīvokļu pagalmu stāvlaukumos un apkārtnē pieejamos pašvaldības teritorijās atbild, ka pašvaldība savu īpašumu var atdot tikai izsoļu veidā.

L.Dzirnekle komentē, ka dzīvokļu pagalmi nav pašvaldības īpašuma tiesībās.

G.Ose piekrīt, ka tas ir cits variants un iesaka tādos gadījumos vērsties pie zemes īpašnieka, vienoties un slēgt nomas līgumu par uzlādes stacijas vietu.

J.Milberga izsaka, ka Attīstības programmas izstrādes laikā intensīvi tika apspriestas šīs problēmas darba grupās, kurās tika uzrunāti arī iespējamie komersanti un šīs problēmas tika identificētas un jautājumi risināti, kas tika iekļauti arī Rīcības plānā. Pastāsta par esošo situāciju ar koplietošanas automašīnām un elektrotransportu pilsētā.

G.Ose apzinot, ka jautājumu no iedzīvotāju puses vairs nav, informē, ka publiskās apspriešanas sanāksme ir beigusies. Aicina iedzīvotājus jautājumus sūtīt e-pastā, kā arī apmeklēt turpmākās publiskās apspriešanas par kurām informācija pieejama gan pašvaldības tīmekļvietnē www.jurmala.lv, sociālajos tīklos un informācija ir izvietota arī autobusu pieturās.

I.Gavena informē, ka arī par vides pārskatu saistītos jautājumus var sūtīt e-pastā gan viņai, gan sūtot uz pašvaldības e-pastu, un atbilde noteikti tiks sniegta no viņas puses.

J.Milberga informē, ka jautājumus var sūtīt uz e-pasta adresi attistiba@jurmala.lv un pasakās par publiskās apspriešanas apmeklēšanu.

Sanāksme slēgta plkst. 20:01

Attīstības pārvaldes vadītāja:

Attīstības pārvaldes
Stratēģiskās plānošanas
nodaļas vadītāja p.i.

Protokolētāja:

G.Ose

J.Milberga

K.Gau

Valsts vides dienests

ATĻĀUJU PĀRVALDE

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67084200, e-pasts ap@vvd.gov.lv, www.vvd.gov.lv

Rīgā

ATZINUMS
par vides pārskatu

30.05.2022.
Uz 08.04.2022.

Nr.11.2/AP/1934/2022
Nr. 1.1-19/22N-1963

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai
nosūtīšanai e-adresē

Informācijai: Vides pārraudzības valsts birojam
nosūtīšanai e-adresē

Informācijai: Dabas aizsardzības pārvaldei
nosūtīšanai e-adresē

Valsts vides dienests (turpmāk – Dienests) saņēma Jūsu vēstuli ar informāciju par izstrādāto Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmu 2023. - 2029. gadam (1.0 redakcija) un vides pārskatu.

Dienests ir izskatījis vietnē https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_14662 ievietotos plānošanas dokumentus un izvērtējis to atbilstību vides normatīvo aktu prasībām. Dienests sniedz šādas atsauksmes par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas un vides pārskata projektu:

1. Vides pārskata 5.7.1. nodaļā „Zemes dziļu resursi” ir minēts: „Ar sērūdeņradi bagātie minerālūdeņi ir Jūrmalas kā kūrorta un rekreācijas centra lielākā un unikālākā vērtība, diemžēl to apsaimniekošanai un aizsardzībai netiek pievērsta nekāda vērība ne pašvaldībā, ne Ķemeru nacionālā parka administrācijā. Būtisku negatīvu ietekmi uz sērūdeņraža veidošanos un hirodinamiskajiem apstākļiem atstājusi pēdējos gados Jūrmalas pašvaldības veiktā Ķemeru infrastruktūras un Ķemeru parka pārbūve un restaurācija”. Ņemot vērā, ka ar sērūdeņradi bagātie sulfīdie minerālūdeņi to augstās koncentrācijas ziņā ir ievērojami pat Eiropas mērogā, to veidošanās apstākļi ir ļoti jūtīgi pret cilvēka iejaukšanos pastāvošajos dabas procesos un to aizsardzība ir bijusi par vienu no būtiskajiem mērķiem Ķemeru nacionālā parka izveidē, Dienests nevar pieņemt arī turpmāku rīcības trūkumu vai pat pasliktinājumu ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu

veidošanās procesu aizsardzībā. Attīstības programmas sadaļā „Esošā situācija” ir vairākkārtīgi minēts, ka ar sērūdeņradi bagātie minerālūdeņi ir Jūrmalas kā kūrorta liela vērtība un priekšrocība salīdzinājumā ar citiem kūrortiem, kuru izmantošana jāveicina, Attīstības programmas sadaļā „Rīcības plāns”, kā rīcības virziens P2.3.1. ir minēts - „Pilsētā pieejamo dabas resursu uzskaitē kurortoloģijai (minerālūdeņi, sērūdeņi, ārstnieciskās dūņas) un to aktīva komunikācija”, taču Attīstības programmas sadaļā „Investīciju plāns” nav iekļauti nekādi investīciju projekti līdz 2029. gadam rīcības virziena P2.3.1. īstenošanai, nedz arī citām rīcībām augstākminēto resursu aizsardzībai. Dienests lūdz papildināt Attīstības programmas sadaļas „Rīcības plāns” un „Investīciju plāns” ar atbilstošām rīcībām un nepieciešamiem investīciju projektiem, kas apzinātu situāciju un aizsargātu ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu veidošanos, vienlaikus aicinām pārskatīt un iespēju robežās nepieļaut/koriģēt tādas investīciju projektus (piemēram, prioritātē „Tūrisms kūrortpilsētas konkurētspējai”, uz ko norādīts arī Vides pārskata 73. - 74. lpp.), kuru īstenošana varētu negatīvi ietekmēt augstākminēto balneoloģisko resursu saglabāšanos un kvalitāti.

2. Vides pārskata 5.10.nodaļas „Dabas teritorijas” 4.attēlā ir nepilnīgi attēloti Eiropas Savienības īpaši aizsargājami biotopi, Jūrmalas valstspilsētā to ir ievērojami vairāk. Aicinām papildināt informāciju, lai sniegtu objektīvāku ieskatu sabiedrībai un plānotājiem par vērtīgajām dabas teritorijām pilsētā.
3. Vides pārskata 6.1. nodaļā „Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas” ir pieminētas 29 vietas, taču Vides pārskatā trūkst novērtējuma par piesārņoto vietu bīstamību – kuras piesārņotās vietas ir uzskatāmas par prioritāri bīstamām pēc to iespējamā kaitējuma uz vidi un cilvēku veselību. Attīstības programmā līdz 2029. gadam nav iekļauts neviens pasākums piesārņoto vietu izpētei un sanācijai. Dienests sagaida, ka Vides pārskatā tiktu novērtēti riski un noteiktas prioritāri pētāmās un sakārtojamās piesārņotās vietas, bet Attīstības programmas sadaļas „Rīcības plāns” un „Investīciju plāns” tiktu papildinātas ar atbilstošām rīcībām un nepieciešamiem investīciju projektiem pašvaldībai piederošajos īpašumos, piemēram, bijušo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un dūņu lauku teritorijās.
4. Vides pārskata 10. nodaļā „Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un mazināšanai” ir minēti vairāki priekšlikumi, kas mazinātu negatīvās ietekmes uz Jūrmalas vides stāvokli. Dienests aicina izvērtēt un iespēju robežās iekļaut tos Attīstības programmas sadaļas „Rīcības plāns” un „Investīciju plāns”.
5. Vides pārskata 14. nodaļā „Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai” minēta būtiskākā vides informācija (82. lpp.), kuru būtu nepieciešams pašvaldībā sistemātiski uzkrāt, lai monitoringa ziņojumā varētu apkopot, analizēt un saprast būtiskākās tendences vides stāvokļa jomā Jūrmalā. Dienests atzinīgi vērtē uzskaitītās informācijas apkopošanas un analīzes nepieciešamību, it īpaši par decentralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzraudzību, par atkritumu izvešanas līgumu esamību, par minerālūdeņu un dūņu izmantošanu, kā arī par kopskatu lēmumiem par darbībām, kas

plānotas sulfīdo minerālūdeņu atradnes teritorijā. Vienlaikus Dienests aicina pievērst īpašu uzmanību un monitoringa ziņojumā iekļaut arī Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslas uzraudzību – vērtējot apbūves intensitātes un brīvās zaļās teritorijas rādītāju izmaiņas, arhitektūras kvalitātes izmaiņas, publiskās ārtelpas teritoriju izmaiņas, dabas teritoriju kvalitātes izmaiņas utml.

Dienests aicina pilnveidot un precizēt Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmu un Vides pārskatu atbilstoši augstāk uzskaitītajām atsauksmēm.

Būvniecības un attīstības departamenta direktore

D.Rudusa

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Pauls Lielmanis 29496408
pauls.lielmanis@vvd.gov.lv

Veselības inspekcija

Klijānu iela 7, Rīga, LV-1012, tālrunis: 67081600, e-pasts: vi@vi.gov.lv, www.vi.gov.lv

Rīgā

10.05.2022 Nr. 2.4.5.-1./4084

Uz 08.04.2022. Nr. 1.1-19/22N-1963

**Jūrmalas valstspilsētas
administrācijas Attīstības pārvaldei**
attistiba@jurmala.lv

Par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023. – 2029.gadam 1.redakciju un Stratēģiskās ietekmes uz vidi 1. redakciju

Veselības inspekcijas Sabiedrības veselības departamenta Higiēnas novērtēšanas nodaļa (turpmāk – Inspekcija), saņēmusi vēstuli ar lūgumu sniegt atsauksmes par Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programmas 2023.-2029.gadam 1.0.redakciju (turpmāk – Attīstības programma) un Attīstības programmas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata 1. redakciju (turpmāk – Vides pārskats).

Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts attīstības redzējums līdz 2029. gadam. Programma ir sagatavota, izvērtējot nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentus, veicot iedzīvotāju aptauju un uzklusot iedzīvotāju viedokļus un priekšlikumus tiešsaistes tikšanās. Programmu veido: pašreizējās situācijas analīze, stratēģiskā daļa, rīcības plāns, investīciju plāns, īstenošanas uzraudzības kārtība un pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

Attīstības programmā ir izvirzītas septiņas vidējā termiņa prioritātes: Klimatnoturīga pilsētvide; Konkurētspējīga, pieejama un iekļaujoša izglītība; Laikmetīga kultūra; Kvalitatīva dzīve ilgtspējīgai sabiedrībai; Ērta un integrēta mobilitāte; Tūrisma kūrortpilsētas konkurētspēja; Atvērta un gudra pārvaldība. Prioritātēm ir noteikti uzdevumi, mērķi un rīcību virzieni, kuru īstenošana ļautu sasniegt izvirzītās prioritātes.

Attīstības programmai ir piemērota stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procedūra, SIVN ietvaros sagatavots Vides pārskats. Vides pārskatā analizēts teritorijas esošais vides stāvoklis un ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti, izvērtēta plānošanas dokumenta plānoto darbību iespējamā ietekme uz vides stāvokli un izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievērsta īpašu uzmanību: teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas; ainavu daudzveidība un izmaiņas; virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas, antropogēnā slodze, peldvietas, plūdu riski; pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas; meža un lauksaimniecības zemju teritoriju transformācija un apbūve; gaisā potenciāls emisiju pieaugums; trokšņa traucējumi iedzīvotājiem.

Vairāki no Attīstības programmas definētajiem mērķiem un uzdevumiem tieši sasaucas ar vides un dabas aizsardzības un racionālas apsaimniekošanas pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU, KAS SATUR LAIKA ZĪMOGU

F001-v3

kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz Jūrmalas vides kvalitātes uzlabošanu.

Viens no nozīmīgākajiem uzdevumiem ir tūrisma un rekreācijas infrastruktūras pilnveidošana un uzlabošana, nodrošinot ilgtspējīgu un līdzsvarotu balneoloģisko resursu un dabas vērtību apsaimniekošanu un izmantošanu. Lai nodrošinātu kvalitatīvu vidi kūrortu attīstībai pilsētā nākotnē katlu mājās vēlams pilnībā nomainīt sēru saturošo kurināmo pret videi draudzīgāku. Dzintaros un Dubultos ir plānota trokšņa līmeņa samazināšana no dzelzceļa, rekomendēta kustības ātruma precizēšana un samazināšana. Akustiskā trokšņa diskomforta zonā Bražciemā rīcības plānā ietverta prettrokšņa ekrānu izvietošana dzīvojamo ēku tuvumā autoceļa A10 labajā pusē.

Jūrmalas Attīstības programma neietver uzdevumus un darbības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000). Plānošanas dokuments neparedz tāda veida darbības, t.sk. rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

Kopumā, analizējot Jūrmalas Attīstības programmā noteiktos valstspilsētas attīstības virzienus un plānotās darbības katra virziena ietvaros, Vides pārskatā ir secināts, ka plānota ilgtspējīga attīstība, akcentējot iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanu un dzīves līmeņa celšanu, plānojot attīstīt infrastruktūru, kā arī ar tūrismu un rekreāciju saistīto mazo un vidējo uzņēmējdarbību, kas ir videi draudzīga, un nodrošina iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos. Būtisks pasākumu kopums vērsts uz tiešu ietekmju uz vidi samazināšanu, tas ietver komunālās infrastruktūras sakārtošanu, pilnveidošanu un pieejamības paplašināšanu. Būtisku ilglaicīgu pozitīvu ietekmi Jūrmalas Attīstības programmas īstenošana atstās uz kultūras mantojuma saglabāšanu un uzturēšanu.

Saskaņā ar Vides pārskatu būtiskākās negatīvās ietekmes uz vidi saistāmas ar infrastruktūras un dažādu objektu būvniecības un pārbūves darbiem, taču ilgtermiņā to rezultātā lielākoties prognozējama pozitīva ietekme uz vidi, gan saistībā ar ceļu infrastruktūras uzlabošanu, ēku energoefektivitātes uzlabošanu, atpūtas zonu un stāvlaukumu labiekārtošanu, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu.

Izvērtējot Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programmas 2023.-2029.gadam 1.0.redakciju un ņemot vērā SIVN ietvaros sagatavotā Vides pārskata informāciju, secināms, ka šie dokumenti kopumā turpina attīstīt izvērtētajos plānošanas dokumentos definētos attīstības virzienus un rīcības un to īstenošana atstās būtisku ietekmi uz iedzīvotāju dzīves apstākļiem, tos uzlabojot.

Inspekcija piekrīt Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programmas 2023.-2029.gadam 1.0. redakcijas, un Vides pārskata projekta risinājumam un rekomendē pievērst īpašu uzmanību uz paredzētajiem vides un dabas aizsardzības un racionālas apsaimniekošanas realizējamajiem pasākumiem, kas vērsti uz cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Sabiedrības veselības departamenta
Higiēnas novērtēšanas nodaļas vadītāja

Olga Saganoviča

Irina Talanova, 67081640
irina.talanova@vi.gov.lv

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU, KAS SATUR LAIKA ZĪMOGU

F001-v3

Dabas aizsardzības pārvalde

PIERĪGAS REĢIONĀLĀ ADMINISTRĀCIJA
„Meža māja”, Jūrmala, LV-2012, tālr. 67 730 078, e-pasts: pieriga@daba.gov.lv, www.daba.gov.lv

Jūrmalā

31.05.2022. Nr. 4.8/3187/2022-N
Uz 08.04.2022. Nr. 1.1-19/22N-1963

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai
paziņošanai e-Adresē

Par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023. – 2029. gadam

1. redakciju un vides pārskatu

Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija (turpmāk – Administrācija) saņēma Jūsu 2022. gada 8. aprīļa vēstuli, kurā lūgts sniegt atzinumu par Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmas 2023. – 2029. gadam 1.0 redakciju (turpmāk – Attīstības programma), kā arī Vides pārskata 1.0 redakciju (turpmāk – Vides pārskats).

Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 628 [“Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”](#) 59. punktam un Ministru kabineta 2009. gada 2. jūnija noteikumu Nr. 507 [„Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums”](#) 3.15. apakšpunktam, Administrācija, iepazīstoties ar Attīstības programmas un Vides pārskata dokumentiem, sniedz sekojošu viedokli un atsauksmes:

1. Attīstības programmas esošās situācijas aprakstā konstatētas nepilnības:
 - a. 14. lpp. – norādīt, ka dabas piemineklis “Buļļu kāpas” izveidots 2019. gadā. Savukārt aprakstā par dabas pieminekli “Buļļu kāpas” pēdējo teikumu izteikt šādi: *“Dabas pieminekļa platība ir 679 ha, un tam ir noteiktas divas funkcionālās zonas – neitrālā un dabas lieguma zona, kurā atrodas aizsargājami kāpu biotopi un aizsargājami koki”*.
 - b. Aprakstā par Vēršupīti (10.lpp.) tiek izmantota informācija, kas balstīta uz Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānu 2016. – 2021. gadam. Šobrīd Lielupes upju apgabalam ir izstrādāts jauns [apsaimniekošanas plāns 2022. – 2027. gadam](#), kurā attiecībā uz Vēršupīti tiek noteikts ievērot “piesardzības principu”, jo novadītie notekūdeņi rada potenciālu ietekmi uz ūdeņu kvalitāti. Savukārt, attiecībā uz Vecsloceni ir novērojams šī ūdensobjekta ekoloģiskās kvalitātes progress (uzlabojums) salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem. Pēc iespējas lūdzam ņemt vērā jaunāko pieejamo informāciju un papildināt Attīstības programmu.
2. Attīstības programmas stratēģiskajā daļā konstatētās nepilnības:
 - a. 128. lpp., tematiskajā sadaļā “Klimatnoturīga pilsētvide” kā viena no iespējām norādīta “Palielināt atkritumu urnu, konteineru skaitu vasaras sezonā, kā arī

nodrošināt regulāru to izvešanu”. Vēršam uzmanību, ka Latvijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, tostarp, Jūrmalas valstspilsētas teritorijā esošajās – Ķemeru Nacionālajā parkā, dabas parkā “Ragakāpa” – tiek īstenots princips “Dabā ejot, ko atnesi, to aiznes!”, atkritumu urnu skaita palielināšanas vietā uzsvāru liekot uz sabiedrības izglītošanu un vides apziņas veicināšanu, attīstot ieradumu atkritumus aiz sevis savākt pašiem. Vairākas Latvijas pašvaldības izvēlējušās sekot šim modelim, atpūtas vietās izvietojot informatīvās zīmes un samazinot atkritumu urnu skaitu. Aicinām šī principa ieviešanu apsvērt arī Jūrmalā, pašreizējo formulējumu izsakot šādā redakcijā *“Nodrošināt atkritumu apsaimniekošanu atbilstošā līmenī, it īpaši vasaras sezonā, vienlaikus veicinot principa “Ko atnesi – to aiznes” ieviešanu, īstenojot sabiedrības izglītošanas aktivitātes”*.

- b. 128. lpp. aicinām papildināt iespēju uzskaitījumu, pievienojot papildus punktu: *“Veikt pilnvērtīgu ekosistēmu pakalpojumu izvērtējumu pilsētā, tādējādi nodrošinot pamatu ilgtspējīgu lēmumu pieņemšanai par pilsētas attīstības iespējām”*.
 - c. 146. - 147. lpp., tematiskajā sadaļā “Tūrisms kūrortpilsētas attīstībai” pie “Mērķa” un “Tendencēm” nav minēts nedz dabas tūrisms, nedz Jūrmalā esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju potenciāls tā veicināšanai, kaut arī iepriekš dokumentā dabas tūrisms minēta kā viena no prioritātēm, un arī rīcības plānā iekļautas aktivitātes dabas tūrisma veicināšanai. Pētījumi apstiprina, ka dabas tūrisms ir aizvien pieaugošs tūrisma virziens, kam turklāt ir liela loma arī sezonālības mazināšanā.
3. Attīstības programmas Rīcības plānā konstatētās nepilnības:
- a. Nav skaidra Rīcības plānā noteiktā darbība “P.2.1.1. Ķemeru Vēršupītes applūšanas ierobežošana”. Attīstības plānā nav skaidrots, kādas darbības ietvers šīs izvērztā mērķis un uz ko tas tiek balstīts. Vēršam uzmanību, ka dabiska palieņu režīma saglabāšana/nodrošināšana upju krastos ir viens no efektīvākajiem veidiem stihisku plūdu mazināšanai plašākās teritorijās un cīņai ar klimata pārmaiņām. Aicinām formulējumu izteikt, piemēram, šādā redakcijā *“Vēršupītes dabiski nodrošināto ekosistēmu pakalpojumu stiprināšana, mazinot palu ietekmi Ķemeros”*.
 - b. Aicinām P 2.1. vai P 2.3. sadaļā ietvert rīcību *“Veikt ekosistēmu pakalpojumu izvērtējumu pilsētā, izmantojot to par pamatu ilgtspējīgu lēmumu pieņemšanā par pilsētas turpmāko attīstību”*.
 - c. Aicinām 13.2. sadaļā ietvert rīcību *“Izmantot pilsētas ārtelpas (parku, skvēru, kā arī dabas teritoriju) potenciālu muzicēšanai ārtelpā nepieciešamo prasmju attīstīšanai un jaunu, inovatīvu muzikālu projektu veidošanai”*.
 - d. Aicinām izņemt vārdu “miskastes” no rīcības S 3.4.6., veicinot principa “Ko atnesi – to aiznes” ieviešanu.
4. Vides pārskatā konstatētās nepilnības:
- a. 7. lpp. kļūdaini norādīts, ka lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu pieņem Valsts vides dienests – labot uz Vides pārraudzības valsts birojs.
 - b. 29. lpp. tiek norādīts, ka plūdu rezultātā cita starpā tiek apdraudēta arī vide un rodas zaudējumi mežiem un aizsargājamām teritorijām. Šāds apgalvojums nav

viennozīmīgs, jo pali un plūdi rada labvēlīgu ietekmi uz upju ekosistēmām, gruntsūdens papildināšanu un augsnes auglību. Palu darbība ir ļoti būtiska palieņu plāvās mītošajiem organismiem, tā arī attīra upes un izgulsnē upju palienes, purvi, sanešus, izšķīdušās barības vielas. Savukārt plūdu laikā tieši upju palienes, purvi, pārmitri meži ir tie, kas savāc plūdu ūdeņus un palīdz mazināt plūdu riskus.

- c. 58. lpp. kļūdaini norādīts, ka *"agrāk eksistējušās Jūrmalas atkritumu izgāztuves Priedainē un Kūdrā ir slēgtas un rekultivētas"*. Agrākā Jūrmalas atkritumu izgāztuve Kūdrā nav rekultivēta un apdraud apkārtējo vidi, tai ir izstrādāts rekultivācijas projekts. Lūdzam Vides pārskatā norādīt un vērtēt potenciālos riskus, kas saistīti ar šo objektu un tā ietekmi uz apkārtējo vidi. Attīstības programmas sadaļā par Klimatnoturīgu pilsētvidi un tās izaicinājumiem būtu vērtīgi norādīt arī darbības, kas saistītas ar šīs atkritumu izgāztuves vides risku mazināšanu.

5. Pozitīvi vērtējams Attīstības programmas stratēģiskajā daļā noteiktais mērķis saglabāt dabas teritorijas esošajā apjomā. Uzsvēram, ka ļoti svarīgi un būtiski ir neparedzēt apbūves teritorijas īpaši aizsargājamās biotopos – šo būtu arī svarīgi norādīt Attīstības programmas dokumentos.

Ar cieņu
direktore

(*paraksts)

M. Priedēna

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Elīna Deksnē 28367479
elina.deksne@daba.gov.lv

Agnese Balandiņa 26424972
agnese.balandina@daba.gov.lv